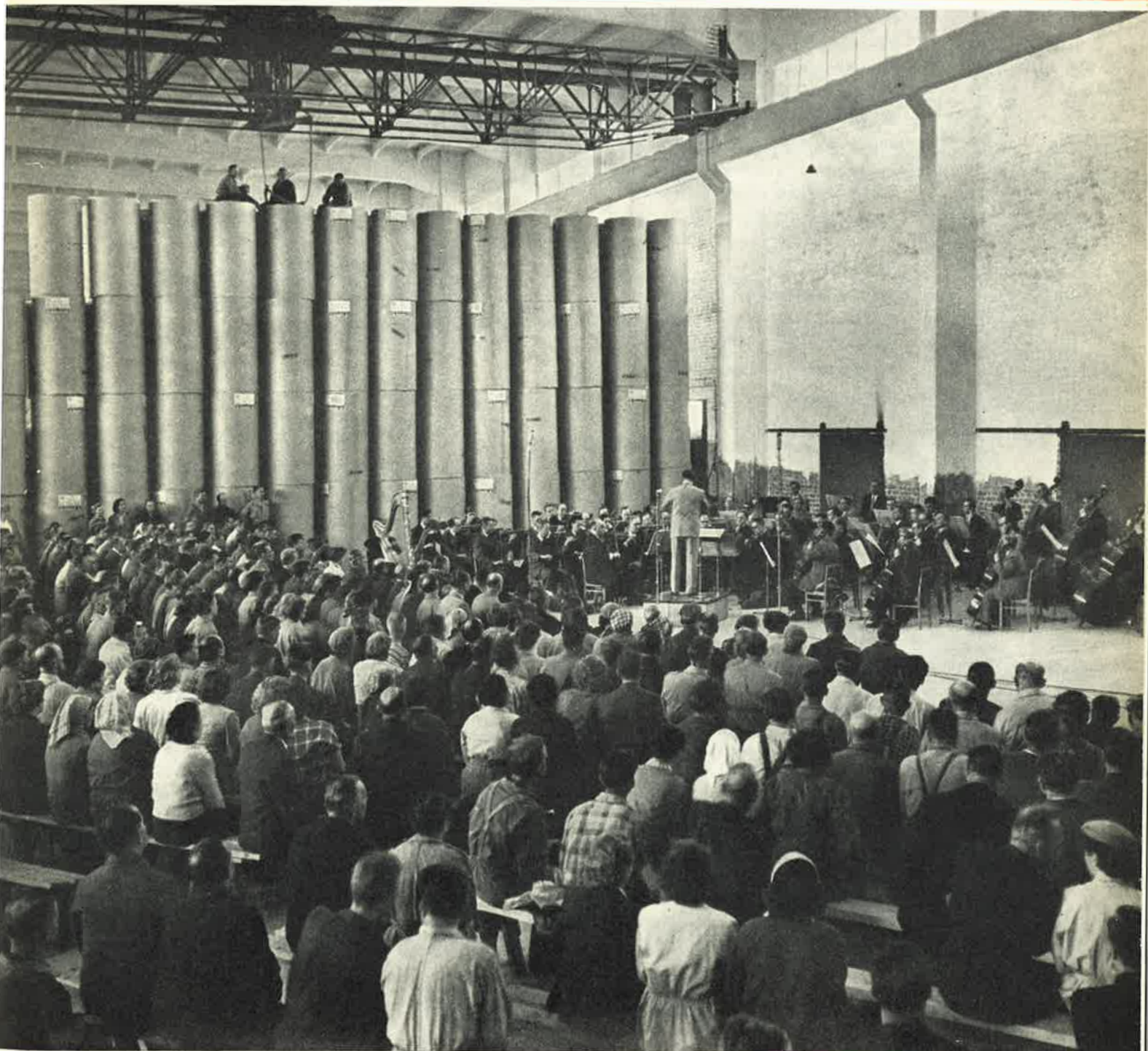


KYMI-YHTYMÄ



HENKILÖKUNNAN
JULKAISU





SISÄLTÖ:

Hallitusneuvos Yrjö Seitola 60-vuotias	1
Ammattikoulumme 40-vuotias	2
Vilkas rakennuskesä	8
Kuusaan saaren "sinipiiat"	12
Eläkeläisten kevätjuhlat	14
Radio-orkesteri soitti Voikan paperivarastossa	16
Aloitetoiminnan tuloksia	18
Pitkäaikaisesti palvelleita	21
AK:n ansiomerkki	23
Merkkipäiviä	24
Talviurheilukauden päättäjäiset	30
Sosiaalivirkailijain neuvottelukokous	31
Painiottelu Halla—Voikka	32
Voikan tehtaitten shakkimestaruus	33
Manan majoille	34

HÖGFORSIN TEHDAS:

Yhtymämme palopäällystö koolla	35
Käynti reikäkorttiosastolla	36
Högforsin Tehtaan Konepajakoulu	38
Merkkipäiviä	39
Naisväellä vilkasta toimintaa	39
Manan majoille	40
Salon Tehtaitten urheilukuulumisia	40

JUANTEHDAS:

Merkkipäiviä	41
Tohtori Juhannes Amperla †	41

Dipl.ins. L. Timgren: Höyryturpiini Juan-tehtaalle	42
--	----

HALLAN TEHTAAT:

Koneitakin suojataan	44
Lapin lumoissa	44
Merkkipäiviä	45
Kudonnaisten näyttely	45

METSÄOSASTO:

Konttoripäällikkö Helge Andersén †	46
Merkkipäiviä	46

Toimituksen tuolilta	48
----------------------	----

KANSIKUVA:

Radio-orkesterin konsertti Voikan paperivarastossa. Ks. kirjoitusta ss. 16—17. Valokuvannut J. Pitkänen.
Takakannen sisäsivulla: Eläkeläisiä Vuolenkosken lomakodissa.

TOIMITUS:

Vastaava toimittaja: Veikko Talvi.
Toimitussihteeri: A. Ylikangas.

Kirjapaino: Kouvola Kirja- ja Kivipaino.



HALLITUSNEUVOS YRJÖ SEITOLA 60-VUOTIAS

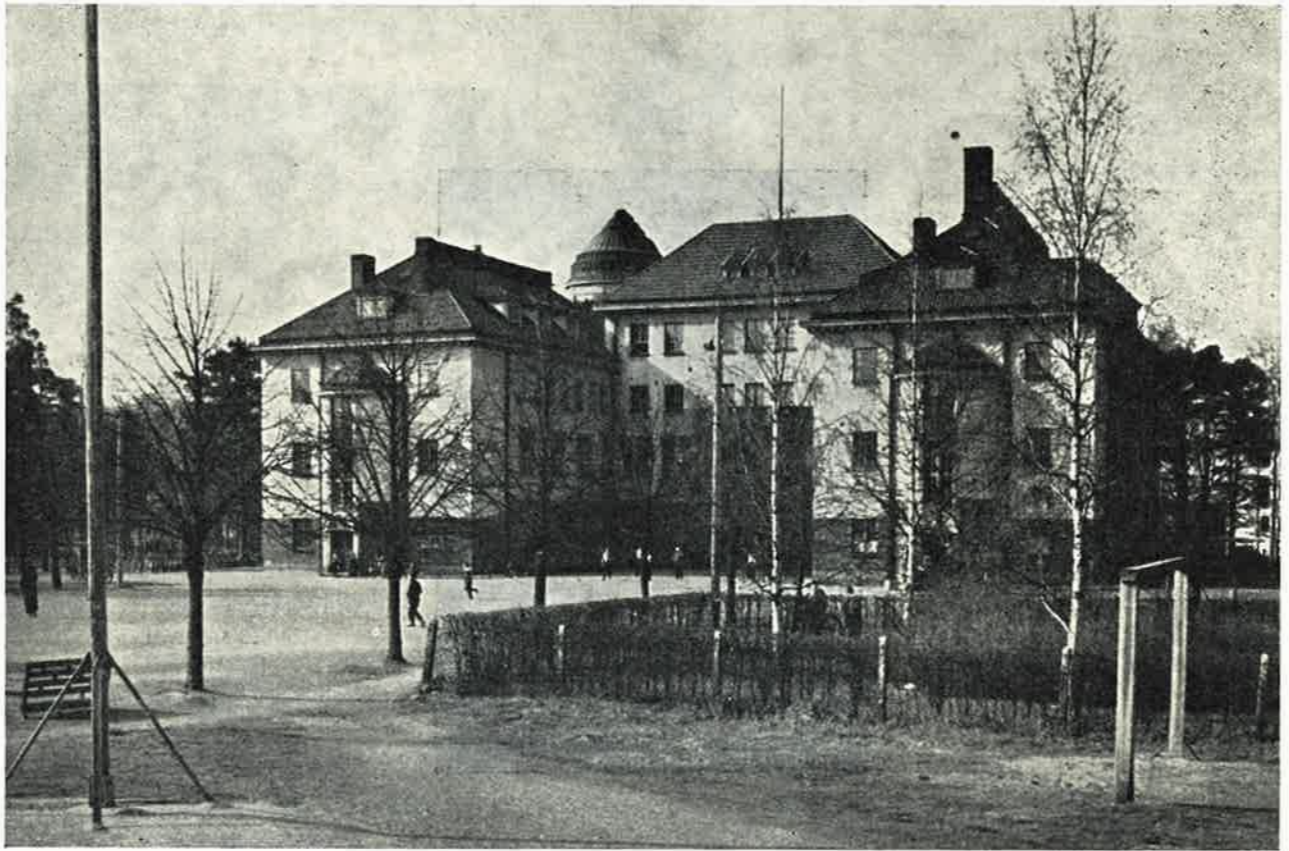
Kymin Oy:n tilintarkastaja, hallitusneuvos Yrjö Seitola täyttää 60 vuotta tulevan heinäkuun 6 päivänä.

Hallitusneuvos Seitola on syntynyt Haminassa kuuluen kauppiasperheen 7-päiseen veljessarjaan. Tultuaan v. 1913 ylioppilaaksi Haminan suomalaisesta yhteiskoulusta hän ryhtyi opiskelemaan Helsingin yliopistossa lakitiedettä suorittaen oikeustutkinnon v. 1920 ja saaden varatuomarin arvon v. 1923. Ansiokkaan virkamiesuransa hän aloitti Viipurin hovioikeudessa siirtyen v. 1929 Viipurin raastuvanoikeuteen nuoremaksi oikeusneuvosmieheksi ja nimitettiin vanhemmaksi oikeusneuvosmieheksi v. 1939. Talvisodan päätyttyä hän joutui valtiovarainministeriön palvelukseen ja nimitettiin v. 1942 esittelijäneuvokseksi ja veroasiainosaston päälliköksi ja on nykyisin hallitusneuvos. Jo Viipurissa ollessaan hän oli perehtynyt verotusasioihin toimien Viipurin tulo- ja omaisuusverotuslautakunnan puheenjohtajana vuosina 1924—26 ja valtiovarainministeriön määräämänä verotusneuvojana Viipurin läänissä vuo-

sina 1927—40. Hänen veroasiaintuntemustaan on käytetty hyväksi, paitsi tämän alan johtavalla virkapaikalla, myös verokomitean ja verohallinnon uudelleen järjestämistä harkitsemaan asetetun asiantuntijakomitean jäsenenä sekä useiden verolainsäädäntökomiteain puheenjohtajana tai jäsenenä.

Kun Kymin Osakeyhtiö joutui omaisuudenluovutusveron yhteydessä luovuttamaan yli 10 prosenttia osakepääomastaan Korvausosakkeiden Hallintoyhteisölle, mikä osakemäärä teki Korvausosakkeiden Hallintoyhteisöstä yhtiömme suurimman osakkaan, valittiin hallitusneuvos Seitola v. 1947 sen edustajana yhtiömme varsinaiseksi tilintarkastajaksi. Tässä tehtävässä ovat vakuuttavalla tavalla tulleet esiin hänen erinomaiset sekä persoonalliset että virkamiesominaisuutensa: suuri asiantuntemus, tunnollisuus, tinkimätön tarkkuus ja miehekäs rehtiys.

Lehtemme pyytää kunnioittavimmin yhtyä onnentoivotuksiin.



Ammattikoulumme 40-vuotias

Kuusankoski on luonteenomainen teollisuusyhdyskunta. Se on varttunut ja kehittynyt elinvoimaiseksi tehtaitten laajentumisen rinnalla. Eikä tämä ole ollut pelkästään väestöllistä kasvua, vaan samanaikaisesti yhdyskunnan pyrkimykset ja tarpeet ovat tulleet yhä monisäikeisemmiksi. Tuotannollinen toiminta on tietenkin ollut pääsävel, johon lukuisat muut ovat yhtyneet. Tuosta tehdaskylän työn laulusta on melkein alusta saakka pilkahtanut esiin eräs aihe, joka vuodesta toiseen on voimistumistaan voimistunut. Tarkoitamme sivistys- ja kasvatustyötä, jonka välttämättömyys oivallettiin täällä jo varhain ja jota on aina lämpimällä harrastuksella vaalittu ja kehitetty.

Sivistystyön tärkeimmällä saralla, koulutoimen alalla, täällä on kuljettu yleisen kehityksen eturintamassa. Kansanopetukselle laskettiin vankka perusta jo v. 1883, jolloin Kymintehtaan kansakoulu perustettiin. Vuosikymmeniä paikkakunnan kansakoulut olivat edellä tavallista maaseudun koulutasoa. Huoneistot olivat silloisiin oloihin katsoen mainiot ja kouluihin onnistuttiin saamaan erinomaisen päteviä ja innostavia opettajavoimia. On myös merkille pan-

tavaa, että jo viime vuosisadan puolella täällä alettiin harrastaa kansakoulun puitteissa jatko-opetuksen antamista. On siten varsin ymmärrettävää, että tällaiselta hyvin muokatulta maaperältä versoi ajatus ammattikoulun perustamisesta, mikä toteutui jo v. 1914. Silloin oli ammattikoulu maassamme vielä varsin uusi koulumuoto. Vain muutamassa kaupungissa oli sellainen, maaseudulla ei lainkaan. Kymin Osakeyhtiön ammattikoululla on siten uranuurtajan asema ammattikoululaitoksemme historiassa.

Ammattikoulu on antanut paikkakuntamme koululaitokselle oman erikoisluonteensa. Tämä koulu ei näet ole ollut vain jollekin rajoitetulle oppilasmäärälle tarkoitettu opinahjo, vaan sen kautta ovat astuneet ulos elämänkouluun melkein kaikki paikkakuntamme lapset viimeisten neljän vuosikymmenen aikana. Pitkän aikaa ammattikoulu hoiti myös jatkokoulun tehtävät, joten se oli suorastaan pakollinen kaikille oppivelvollisuusikässä oleville lukuun ottamatta tietenkin niitä, jotka olivat siirtyneet kansakoulusta oppikouluun.

Ammatillisen opetuksen ohella koulun tavoitteet

ovat olleet sosiaalisia ja kasvatuksellisia. Sen avulla on pyritty vetämään lapset kehittävän opiskelun pariin niinä kansakoulun ja työhön pääsyn väli-vuosina, jotka muutoin olisivat saattaneet kulua joutilaisuudessa. Tällaiselle kasvatukselliselle päämäärälle on antanut luotettavan tuen se läheinen yhteis-ymmärrys, mikä ammattikoulun ja kotien välillä on vallinnut. Kuten muistamme, oli jo alku tässä suhteessa lupaava. Yli puolituhatta yhtiön palveluksessa olevaa oli mukana siinä kokouksessa, jossa työntekijöitten taholta käsiteltiin ammattikoulukysymystä ja jossa laadittiin kaukonäköinen ja perusteltu ammattikoulun perustamista koskeva anomus yhtiön johdolle. Sittemmin on tšekäläisissä tehtaalaistekodeissa monin tavoin tunnettu ammattikoulun vaikutus. On paljon tapauksia, joissa niin isät ja äidit kuin lapsetkin ovat tämän koulun kasvatteja. Kotien monet huonekalut, kudonnaiset ja muut käsityöt kertovat ammattikoululaisten saamasta käytännöllisestä opetuksesta ja asianomaisten kätevyyydestä. Kodinhoidossa ja ruoanlaitossa ovat perheenemäntiä olleet ohjaamassa ammattikoulussa saadut neuvot ja opastukset. Mielellään on keväisin lukuvuoden päättyessä käyty katsomassa ammattikoulun näyttelyä, ja viime aikoina lasten vanhemmille järjestetyt yhteiset neuvottelutilaisuudet ovat niin ikään koonneet paljon väkeä.

Tarkoituksemme ei ole tässä yhteydessä lähemmin selostaa koulun vaiheita 40-vuotisen toimintansa aikana, mutta sen sijaan olemme kääntyneet haastateluun koulun johdon ja eräiden entisten sekä nykyisten oppilaiden puoleen ja pyytäneet heitä lausumaan ajatuksiaan ammattikoulusta.

Kunnallisneuvos Eino Wallenius on joutunut seuraamaan ammattikoulun toimintaa yhtäjaksoisesti jo kolmen vuosikymmenen ajan, ensin yli 20 vuotta johtokunnan varapuheenjohtajana ja viimeksi puheenjohtajana. Tiedustelimme häneltä, miten valtiotavallan taholta on suhtauduttu tähän kouluun ja miten se on soveltunut yleiseen oppivelvollisuuteen.

Haastateltavamme kertoi, että koulu on aina nauttinut suurta arvontantoa kauppa- ja teollisuusministeriön taholta. Eräästä seikasta oltiin aikanaan kuitenkin ministeriön ja koulun johdon välillä jossakin määrin eri mieltä. Ministeriö pyrki nimittäin vuodesta toiseen vaikuttamaan koulun opetussuunnitelmaan siten, että ammatilliset aineet olisivat saaneet suuremman jalansijan. Tšekäläisen käsityksen mukaan koulu sen sijaan palveli parhaiten paikkakunnan lap-



Kunnallisneuvos Eino Wallenius on kolmen vuosikymmenen ajan kuulunut ammattikoulun johtokuntaan ja on nykyisin sen puheenjohtaja.

sia ammatillis-sosiaalisena kouluna, toisin sanoen ammatillisen opetuksen ohella pyrittiin määrätietoisesti kansalaiskasvatuksen antamiseen. Koulun laajennuttua 3-vuotiseksi kasvoivat ammattikoulun käyneen oppilaan kouluvuodet samaan määrään kuin nykyinkin 7-vuotisen kansakoulun ja 2-vuotisen ammattikoulun puitteissa. Kokeiltiinpa poikien puolella vielä neljättäkin luokkaa, millä pyrittiin tehostamaan ammatillista koulutusta. Koulun kaksi alinta luokkaa vastasivat jatkokoulua. Tästä oli seurauksena, että etukäteen tiedettiin melko tarkoin, kuinka paljon kouluun tuli uusia oppilaita. Näin välttyttiin oppilasmäärässä tapahtuvilta satunnaisilta heilahduksilta, mikä olisi varmaan vaikeuttanut opettajakunnan kokoonpanon määräämistä.

Aivan uuteen tilanteeseen jouduttiin, kun kansakouluun perustettiin seitsemäs luokka. Tällöin koulu sai vastaanottaa oppilaansa vuotta vanhempina, ja edellytykset painopisteen siirtämiseksi ammatilliselle linjalle siten kasvoivat. Tämä seikka otettiinkin tarkoin huomioon alettaessa kolme vuotta sitten noudattaa uutta opetussuunnitelmaa. Samalla oppiaineet muutettiin enemmän paikkakunnan teollisen luonteen mukaisiksi. Eipä silti, etteivätkö vanhan koulun kasvatukselliset perinteet eläisi edelleen voimakkaina koulun piirissä. Eräässä suhteessa on jopa palaututukin aikaisempaan koulumuotoon. Näin on tapahtunut tyttöjen puolella, jossa välillä kokeillun "ammatikoulumaisen" opetussuunnitelman tilalle on tullut



Ammattikoulun rehtori Jukka Wallenius.

kodinhuollollinen opetusohjelma. Sen tarkoituksena on antaa tytöille sellaisia tietoja ja taitoja, jotka ovat heille tarpeen ennen kaikkea perheenemäntinä.

Nykyiselläänkin ammattikoulu vielä osittain palvelee jatkokouluna, sillä sen ensimmäinen luokka vastaa kansakoulun kahdeksatta eli jatkokoululuokkaa.

Rehtori Jukka Wallenius on suuresti askarruttanut uuden opetussuunnitelman luominen ja sen toteuttaminen. Koska tähän mennessä jo kaksi vuosikurssia on käynyt koulunsa uuden suunnitelman mukaisesti, on hänellä myös kokemusta siitä, miten se on vastannut tarkoitustaan.

Haastateltavamme on varsin tyytyväinen saavutettuihin tuloksiin. Häntä ilahduttaa erityisesti se toteutus, että tällä kertaa oppilaat yhtiön palvelukseen sijoittautuessaan tuntuvat hajaantuvan varsin tasaisesti eri osastoille niiden ilmoittaman tarpeen mukaisesti. Jos ei ensimmäinen, niin ainakin toiselle sijalle asetettu toivomus johtaa kutakuinkin kaikkien kohdalta tulokseen. Epäilemättä tämä johtuu siitä, että "uusi koulu" on tarjonnut hyvät mahdollisuudet ammatinvalinnan suorittamiseen reaalisemmin tiedoin ja perustein. Pojat ovat saaneet opetuksen yhteydessä kokeilla monenlaisia ammatteja. Täten he ovat päässeet entistä paremmin selville omista taipumuksistaan sekä edellytyksistään ja osaavat siitä syystä pyrkiä sellaiselle ammattialalle, jolla he tulevat hyvin menestymään. On erittäin mieltä todeta,

että ammatinvalinta on tällä tavoin ohjautunut oikeisiin ja terveisiin uomiin.

Toisena myönteisenä havaintona rehtori Wallenius tahtoi mainita ne neuvottelutilaisuudet, jotka koulun taholta on järjestetty lasten vanhemmille. Ne ovat herättäneet vaikutelman, jonka perusteella koulun ja kodin välisten läheisten suhteiden luomiselle on täällä olemassa varsin hedelmällinen maaperä. Kosketus kotien kanssa ei ole suinkaan rajoittunut kokouksiin, vaan milloin on tarvetta ilmaantunut, ovat opettajat pyrkineet ottamaan yhteyden lasten vanhempiin ja neuvotelleet heidän kanssaan lasten kasvatusta ja tulevaisuutta koskevista kysymyksistä.

Kolmantena viime vuosien saavutuksena rehtori Wallenius mainitsi koulun opetustilojen ja opetusvälineiden perinpohjaisen uusimisen. Näiden korjausten ja uudistusten avulla on luotu mitä parhaimmat edellytykset nykyisen opetussuunnitelman läpiviemiseksi.

Johtajatar Katri Mäkelä on omasta puolestaan tyytyväinen tyttöjen puolen muuttamisesta valmistavaksi kodinhuollon ammattikouluksi. Nykyisen 2-vuotisen kurssin avulla voidaan tytöille antaa sellaista käytännöllistä ja tietopuolista opetusta, mikä on heille varmaan tulevaisuudessa hyödyksi, tulipa heistä sitten perheenemäntä tai ei. Meidän tulee nimittäin muistaa, että naiselta vaaditaan jokapäiväisessä elämässä tiettyä kätevyyttä ja kodin piiriin liittyvää



Tyttöjen puolen eli valmistavan kodinhuollon ammattikoulun johtajatar Katri Mäkelä.

tietoutta. Erityisen tärkeitä nämä ominaisuudet ovat perheenemännälle, jonka ammatti on mitä vaativin.

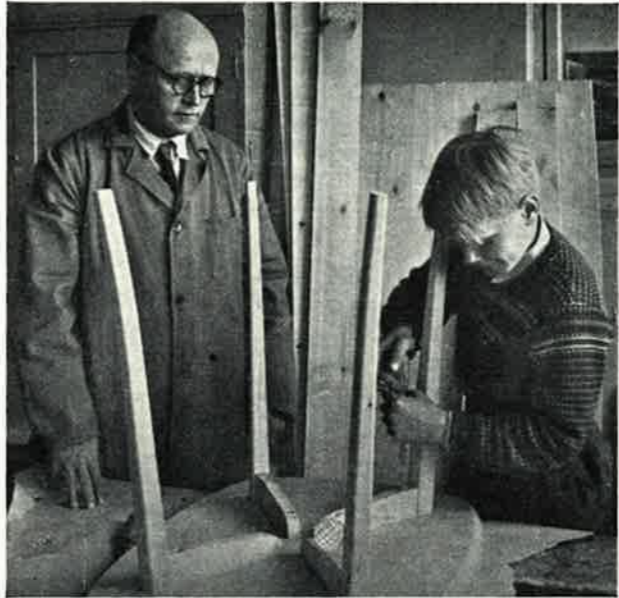
Haastateltavamme halusi opetusohjelman yhteydessä korostaa sitä seikkaa, että koulukurssi on käsitettävä yhtenä kokonaisuutena, toisin sanoen sen muodostavat sekä I että II luokka. Valitettavasti on sattunut tapauksia, että tytöt ovat vuoden koulua käytyään jääneet pois. Koska oppivelvollisuuslaki ei pakota heitä enää toiselle luokalle, on heidän vapaassa valinnassaan, jatkavatko he koulua vai eivät. Tällainen koulun keskeyttäminen lienee useinkin lasten omaa ajattelamattomuutta. Yleensä vaikuttaa siltä, että vanhemmat toivoisivat heidän käyvän vielä toisenkin luokan, mutta nuoriso pitää itsepintaisesti päänsä. Onneksi nämä poisjäämiset ovat huomattavana vähemmistönä kokonaisuuteen katsottuna. Tulkoon vielä mainituksi, että ensi syksystä lähtien käytännöllinen lastenhoidon opetus siirtyy toiselle luokalle, joten vuoden jälkeen koulunsa keskeyttäneet tulevat jäämään ilman tätä opetusta. Muutos tapahtuu siitä syystä, että tytöt ovat toisella luokalla jo kehittyneempiä vastaanottamaan tällaista opetusta.

Tyttöjen oma mielipide koulustaan on se, että ensimmäinen luokka on vaikeampi kuin toinen. Tähän vaikuttanee koulun muutos, perehtyminen uuteen ympäristöön ja uusiin aineisiin. Toinen luokka menee sitten jo tottumuksen voimalla.

*

Halusimme keskustella myös jonkun koulun 40 vuoden takaisen oppilaan kanssa. Meidän ei tarvinnutkaan etsiä häntä kaukaa, sillä löysimme hänet ammattikoulun seinien sisäpuolelta. Puutyönopettaja Alvar Korpi kuuluu siihen polveen, josta tuli ammattikoululainen helmikuun 2 päivänä 1914. Parikymmentä vuotta ammattikoulun käynnin jälkeen tie johti uudelleen samojen höyläpenkkien ääreen, tällä kertaa kuitenkin opettajana.

Haastateltavamme muistelee alkuaikoja. Hän oli kouluun mennessään nuoresta iästään huolimatta jo töissä yhtiön varastolla, eikä hän tästä työpaikasta luopunutkaan kouluun mentyään. Työpäivä kesti klo 7:stä 3:een, jonka jälkeen hän meni ammattikouluun ja oli siellä klo 9:ään illalla. Pituutta tuollaisessa päivässä oli riittämiin, mutta mitäs siitä, kun innostusta riitti. Yleensä pojat olivat halukkaita saamaan ammattiopetusta. Kuuluisa mallinikkari Matti Salmi opetti puutöitä, sorvaaja Viktor Viljander tulevia metallimiehiä ja satulaseppä Hymander suutarintöitä. Teoreettisista aineista huolehtivat opettajat — ennen kaikkea koulun johtaja Väinö Niinivaara — ja erät insinöörit sekä mestarit.



Kaksi nikkaria. Puutyönopettaja Alvar Korpi opastamassa nuorta miestä puusepän jalossa taidossa.

Työpaja oli alkeellinen nykyiseen verrattuna. Nikkarinverstaan ainoa kone oli puusorvi. Kaikki muut työvaiheet jouduttiin tekemään käsin. Etupäässä tehtiin kodin käyttöesineitä, aloitettiin sokerin pilkkomislaatikosta ja päädyttiin lasten piironkiin. Höylän valmistaminen kuului myös ohjelmaan. Huonekalujen kyllöttäminen pulituurin avulla on jäänyt haastateltavamme mieleen eräänä vaikeimpana työnä.

Opettaja Alvar Korpi muistelee mielellään noita kouluaikoja. Kaiken lisäksi koulun antama opetus ja nuoren miehen aikomukset osuivat yhteen. Tulevaisuudesta oli jo sitä ennen keskusteltu vakavasti hänen setänsä nikkari Nestor Korven kanssa, joka oli sitä mieltä, että puusepän ammatti on niitä parhaimpia. Setä lupasi pitää huolen opettamisesta, mutta se kävikin mukavasti päinsä juuri perustetussa ammattikoulussa. Kun miehen alku ei ollut iälläkään pilattu, sai hän oikeuden käydä koulua kolmen lukuvuoden ajan. Sen jälkeen jatkui ammattiin harjautuminen mallipuusepänverstaassa.

Opettaja Korpi on sitä mieltä, että ammattikoulu on ollut paikkakunnan lapsille korvaamaton opinahjo. Vaikka läheskään kaikki eivät olekaan joutuneet sille alalle, mille ammattikoulussa saatu ammatillinen alkeiskoulutus olisi edellyttänyt, on se joka tapauksessa kehittänyt oppilaisa kätevyyttä ja kasvattanut heistä kunnan kansalaisia.

*

Halusimme keskustella myös joidenkin keskipolven ammattikoululaisten kanssa. Rouva Greta Kan-



*Rouva Greta Kankahainen kotoisissa askareissaan ke-
vääsiivousta tekemässä.*

k a h a i n e n, Kymenrannan uudella asutusalueella sijaitsevan uudistalon toimelias emäntä, oli oppilaana ammattikoulussa vuosina 1923—24. Hän meni ammattikouluun hieman nurjamielisenä, koska olisi halunnut oppikouluun. Vanhemmat ja varsinkin isovanhemmat olivat kuitenkin sitä mieltä, ettei tyttöjä kannattanut panna oppikouluun, naimisiin he kuitenkin aikanaan menevät ja sitä varten ei kannattanut käydä oppikoulua. Pian ammattikoulu otti hänet valtoihinsa. Koulu oli todellakin hänestä hauska. Vuoroviikoin oli taloutta ja käsitöitä ja iltaisin vielä kudottiin. Varsinkin talousopettaja Saara Koponen on jäänyt elävänä hänen mieleensä.

Rouva Kankahaisella on ollut tilaisuus seurata ammattikoulun merkitystä laajemmaltikin, sillä innokkaana marttana — toiminut yhdistyksen sihteerinä ja puheenjohtajana — hän on joutunut tekemiin monien tehtaalaiskotien kanssa. Hän on sitä mieltä, että koululla on ollut suuri merkitys eritoten kodinhoidon kannalta. Hänen lapsuudessaan oli tehtaalaisten ruoka yksipuolista ja usein puutteellisesti valmistettua. Ammattikoulussa ovat paikkakunnan tytöt sen sijaan saaneet sellaiset perustiedot, että niiden avulla kodin talous on kehittynyt aivan toisenlaiselle tasolle. Tehtaalaisemännästä on tullut myös aikaansa seuraava.

Haastateltavamme on sitä mieltä, että naisen paikka on ennen kaikkea kotona. Kuitenkin olisi jokai-

sen tytön hankittava itselleen jokin ammattitaito, sillä sellaista saattaa tarvita perheenemäntäkin. Ammattikoulussa hankitun koulutuksen pohjalla on mahdollista suorittaa ammatinvalintaa ja hankkia itselleen tarvittavaa jatkokoulutusta.

Rouva Kankahainen on joutunut seuraamaan läheltä ammattikoulua perheenemäntänä ollessaankin, sillä hänen kolme poikaansa ovat käyneet ammattikoulun ja parhaillaan hänen tyttärensä lopettelee ammattikoulua. Pojat kävivät aikanaan 4-vuotisen kurssin ja ovat nyt yhtiöläisiä, vanhin sähköasentajana ja seuraavat kuulamiehenä ja prässipoikana. Tyttären tulevaisuutta parhaillaan pohditaan. Tässä perheessä kuten niin monessa muussakin on siten sananmukaisesti toteutunut nuoren ihmisen kulku ammattikoulun kautta ulos avaraan maailmaan ja hyvin edellytyksin hoitamaan tehtävänsä omalla sarallaan.

*

Vastaavan ikäpolven miehisistä edustajista sattuu vastaamme jälleen mallipuuseppä, Manu Salmen kouluttama Artturi L a m p i n e n, jonka tapasimme höyläpenkkiinsä ääressä Kymin korjauspajan puusepänverstaassa. Haastateltavamme on ollut ikään kuin luonnostaan koulumies. Siitä kertovat stipendit: 50 markan säästökirja kansakoulusta päästyä ja 30 mar-

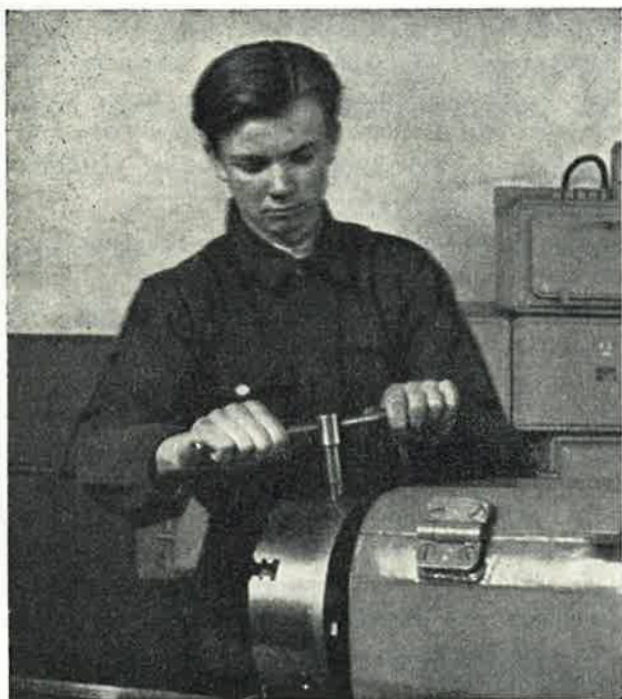


*Mallipuuseppä Artturi Lampinen työnsä ääressä
mallipuusepänverstaassa.*

kan säästökirja ammattikoulun päästötutkinnossa. Vaikka teoreettiset aineet tuntuivat luontuvan hyvin, viihtyi hän mielellään höyläpenkin ääressä. Siihen aikaan ei sellaisten aineiden kuin kemian ja fysiikan opetus ollut vielä tarpeeksi havainnollista. Tehdaskäynnitkin rajoittuivat koko hänen kouluaikanaan vain yhteen. Joka tapauksessa ammattikoulussa saatiin hyviä evästyksiä, jotka ovat varmaan olleet jokaiselle siitä koulusta lähteneelle tarpeen. On syytä muistaa myös ne ammattikoulussa valmistetut lujatekoiset huonekalut, joilla niin monet tšekäläiset kodit on kalustettu. Ammattikoulu ei olekaan vaikuttanut paikkakunnan kotikulttuurin kohottamiseen ainoastaan tyttöjen vaan myös poikien välityksellä.

*

Miten sitten suhtautuvat koulunkäyntiinsä tämän hetken koululaiset? Valitsimme haastateltavaksemme pitkän pojan, joka parhaillaan puuhailee metallipuolen työsalissa sorvin ääressä. 16-vuotias Jorma Heino on harvapuheinen, mutta yhtä ja toista saamme hänestä sentään irti. Tulemme vakuuttuneeksi, että hän on suhtautunut koulunkäyntiinsä vakavasti. Siitä kertoo todistuskin, jonka keskiarvo on melkoisesti yli kahdeksan. Hän mainitsee pitävänsä erityisesti paperiteknologiasta. Sähköalalle hän tuntee myös vetovoimaa. Poika on sitä mieltä, että tässä koulussa saadaan hyvä pohjakokemus, joka on luotettavana apuna vastaisuudessa jollekin ammatti-



Ammattikoululainen Jorma Heino on jo oppinut metallimiehen alkeistiedot ja -taidot.



Ammattikoululainen Arja Laine luokkaopetuskeittiössä työpöytänsä ääressä muistiinpanoja tekemässä.

alalle erikoistuttaessa. Tämän pojan suunnitelmat ovat selvät. Kun hän tänä keväänä päättää ammattikoulun pääsee hän yhtiön palvelukseen ja hänestä kehittyy vuosien mittaan ammattimies. Suunnitelmat eivät pääty siihenkään, vaan jo nyt hän ajattelee vakavasti teknilliseen kouluun menoa.

Tyttöjen puolella joudumme keskusteluun 15-vuotiaan Arja Laineen kanssa, jonka sormessa näemme ammattikoululaisen sormuksen. Eräs ammattikoulun tyttö on sen kuulemma sommitellut. Sen emalipäällysteisessä, sinivalkoisessa kantaosassa ovat kirjaimet A K. Epäilemättä tuo pikku tunnus on osoituksena oppilaiden kiintymyksestä kouluunsa.

Tyttö kertoo ilmeisesti koulunkäynnistään. Omaaloitteisesti hän ottaa puheeksi ammattikoulun toisen luokan ja on sitä mieltä, että riittämättömäksi olisi tämä koulu jäänyt, jos se olisi rajoittunut vain yhteen vuoteen. Äidiltä oli aikanaan jäänyt yksi luokka käymättä, syystä että hänen piti jäädä kotiin hoitamaan siskoja ja veljiä. Niin ei saanut käydä hänen tyttärelleen, vaikka lapsia on Laineen perheessäkin viisi luvultaan. Menetetyistä kouluvuodestaan on äiti kuitenkin varmaan saanut myöhemmin korvauksen, sillä kyvykkäänä voimistelunohjaajana hän on jo itse joutunut toimimaan ammattikoulun tyttöjen voimistelunopettajana.

Arja-tyttönen luettelee ammattikoulussa tekemiään käsitöitä. Niitä on koko joukko, melkein koko vaatekerta itseäkin varten. Kaikesta huomaa tytön olevan koulunsa lumoissa ja tietoinen myös siitä, että koulun kahden vuoden aikana hän on saanut sellaisia tietoja ja taitoja, joita varmasti tarvitaan vastaisen elämän varrella.

Vilkas rakennuskesä

Kesä on Kuusankosken tehtailla alkanut vilkkaan rakennustouhun merkeissä. Teillä näkee tuon tuostakin kuorma-autoja, mikä kaivinkoneen täyttämässä irtomaalastissa, mikä taas lauta- tai muuta rakennustyömaalle tunnusomaista kuormaa kuljettamassa. Lorainit, Caterpillarit ja monet muut rakentajain moottoroidut työvälineet surisevat ja räjähdyspaukut jymähtelevät. Valmistellaan maaperää uusille rakennuskuutioille, joita teollisuus — pysyäkseen elinvoimaisena — jatkuvasti tarvitsee.

Eräänä alkukesän päivänä suoritimme kamera mukamme kiertokäynnin huomattavimmilla tämän hetken rakennustyömailla. Aloitimme Lappakoskesta, jonka perkaamista olemme jo aikaisemmin lehdesämme selostaneet. Tässä tapauksessa ei kylläkään ole kysymys uusien kuutioitten rakentamisesta, vaan yksinkertaisesti kalliokuutioitten poistamisesta. Mutta siten päästäänkin jo tarkoitettuun tulokseen, vedenpinnan nostamiseen Kuusankosken voimalaitoksen yläpuolella. Joen uoman leventäminen ja syventäminen Lappakosken kohdalla on ollut vaativa ja vaikea työ. Rapakivikallio on ollut lustoista ja vesi on päässyt tunkeutumaan kallioon vaikeuttaen siten poraamista ja panostamista. Siitä huolimatta työ on edistynyt kutakuinkin suunnitelmien mukaisesti. Osgood-kaivinkone on suorittanut jättiläisen työn kaapaisten kallionlohkareita milloin koskesta, milloin patokuopasta. Toukokuun loppupuolella päästiin niin pitkälle, että vesi voitiin laskea louhittuun syvennykseen, ja sen jälkeen Osgood on koukkinut kiviä tynnyneestä koskesta. Lappakoski on näet koski enää vain nimeltään. Veden päästyä laajennettuun uomaansa alkoi vesi nousta alajuoksulla, kun sen sijaan yläjuoksulla Pekkolan virran kohdalla syntyi uusi koskenpoikanen. Vaikeuksista huolimatta koskenperkaajilla on toisaalta ollut myös onnea, sillä poikkeuksellisen matala vesi — kevättulvista ei ole ollut tietoaakaan — on ollut heidän apunaan. Silti tarvittiin patoa n. 100 metrin pituudelta. Kesäkesään mennessä perkaus saadaan suoritetuksi loppuun.

Kuusaan saaressa klooritehtaan ympärillä on ohikulkijoilla riittänyt pitkin kevättä katseltavaa. Tehtaan varastorakennuksen edessä sijaitsevaa asetylenikeskusta, erillistä rakennusta, korotetaan 2-kerroksiseksi. Katselijoiden mielenkiinto on kuitenkin suuntautunut saaren toiselle rannalle, jossa eräät

näkyvät Kuusaan saaren tehdashistorian merkit ovat siirtymässä lopullisesti muistojen joukkoon. Tämän vuoden aikana rakennettavan klooritehtaan uuden kenno-osaston tieltä on ensin raivattava hyljätyn Kuusaan selluloosatehtaan keittäimö ja happotorni. Niiden purkaminen onkin vaivalloista työtä, sillä kumpikin tuomionsa saanut on lujaa tekoa. Valvova rakennusmestari Yrjö Kotikoski kertoi, että keittämön purkamisessa ei forsiittipommeilla ole saatu paljoakaan aikaan ja sen tähden on turvauduttu lekaan ja piikkiin. Tornin lujatekoisuuden hän tuntee ennestään, koska oli sitä rakentamassa lähes kaksikymmentä vuotta sitten. Siinä on rautaa lujasti sekä pystyyn pantuna että renkaina. Käydessämme paikalla oli alkuvalmistelut jo suoritettu. Kummankin torniosan yläpuolella ollut viiden ja puolen metrin korkuinen "hattu" oli jo purettu lekaa sekä ilmavasaraa käyttäen ja polttamalla raudat poikki. Parhaillaan valmistauduttiin kaatamaan 25 metriä korkeita torneja. Kumoon keikauttaminen tapahtuu uurtamalla ensin betoni pois tyvestä vain kapeiden kiinnikkeiden jäädessä kummallekin sivulle. Sen jälkeen kaataminen tapahtuu vajerien ja vinssien sekä pienten räjähdyspanosten avulla. Näin meneteltäessä torni saadaan kaatumaan haluttuun suuntaan.

Kesäkuun loppuun mennessä raivaustyöt saadaan suoritetuiksi. Välittömästi tornien kaatamisen jälkeen aloitetaan kuitenkin jo uuden kenno-osaston peruskaivaukset. Rakennus, jonka tilavuudeksi tulee jonkin verran yli 10.000 m³, sopeutuu tyyllisesti nykyiseen klooritehdasryhmään.

Piirteiltään arvokas ja juhlallinen pääkonttorimme on myös joutunut rakennusinnon kohteeksi. Konttorin tasakatto on osoittautunut sopimattomaksi. Sitä on täytynyt useaan otteeseen korjata, ja nyt oli edessä perusteellinen korjaus. Tällöin päädyttiin sellaiseen ratkaisuun, että rakennuksen osittainen neljäs kerros laajennetaan muiden kerrosten suuruiseksi ja katosta tehdään taitteellinen. Pääkonttori onkin alun perin ajateltu kauttaaltaan 4-kerroksiseksi. Laajennuksen kautta saadaan lisätilaa yli 2.000 m³, joka sekin on hyvään tarpeeseen. Rakennusta ei ole tarvinnut joka taholta alhaalta lähtien ympäröidä telineillä. Vain pihan puolelle on pystytetty hissi sekä portaat, ja muut telineet rakennetaan katolta käsin. Rakennustöiden päätyttyä konttorimme tulee näyt-täytymään melkoisesti toisenlaisessa asussa, 4-ker-

roksisena ja taitekattoisena, minkä lisäksi neljännen kerroksen julkisivun ja molempien päätysivujen puoleiset ikkunat tulevat olemaan muita leveämmät.

Kuutioittensa puolesta ylivoimaisesti suurin uudisrakennustyömaa sijaitsee Mustanvuoren juurella ns. yläpihalla. Paikalta purettiin ensin sementtivarasto, tiilikatos sekä ulkorakennus, ja siellä olleet vanhat kattilat ja muut sinne varastoidut tarvikkeet siirrettiin pois. Tilaa tarvitaan rakennukselle, josta tulee 140 metrin pituinen ja 52 metrin levyinen ja jonka kuutiomäärä nousee n. 44.000:een. Kysymyksessä on uusi paperivarasto, jonka muodostaa kaksi erillistä palomuurilla toisistaan erotettua osaa. Mainittakoon, että varastoon tullaan johtamaan kaksi leveäraiteisen rautatien raideparia. Paperinkuljetus tehtaalta varastoon tulee tapahtumaan tietä pitkin kulkevalla "trukkijunalla".

Raivaustöihin päästiin toukokuun alussa. Ensiksi oli paikalle rakennettava "Kanan" editse kulkeva uusi maantie, pituudeltaan n. 100 metriä. Rakennuspaikan tasaamisessa on käytetty apuna Pellonraivaus Oy:n voimakasta Caterpillaria. Pelkillä paikallisilla maansiirroilla ei rakennuspaikkaa ole kuitenkaan saatu kuntoon, vaan maata on jouduttu siirtämään pois n. 5.000 m³, josta 500 m³ kalliota. Mustanvuoren puoleisella sivulla on suoritettu muutaman metrin syvyinen leikkaus. Toisella sivulla kallio taas vietää niin syväälle, että tukipilareita on täytynyt upottaa aina kuuden metrin syvyyteen. Varasto tullaan rakentamaan elementeistä samaan tapaan kuin viime vuonna valmistunut selluloosavarasto. Ainoastaan peruspilarit, tukimuurit ja pääkannattajat valetaan paikallisvaluna. Varasto valmistuu kuluvan vuoden aikana.

Kuusaan saaren purkamistyöt, uuden kenno-osaston ja paperivaraston rakentaminen sekä pääkonttorin korottaminen on annettu urakalla rakennusliike Oy. Otia Ab:n suoritettavaksi.

Voikan tehdasnäkymässä erottuu myös meneillään oleva uudisrakennus. Viime vuoden aikana valmistui paperivaraston jatkosta puolet eli 16.000 m³ ja parhaillaan on menossa samansuuruinen loppuosa. Betoninvalu saatiin valmiiksi toukokuun loppuun mennessä, jolloin välittömästi päästiin aloittamaan muuraus.

Osgood-kaivinkone ankarassa työssä Lappakoskeen pistävällä kapealla kallioniemekkeellä. Koneen kauha kahmaisee kivenlohkareita vuoroin koskesta, vuoroin työpadolla suojatusta kuopasta.

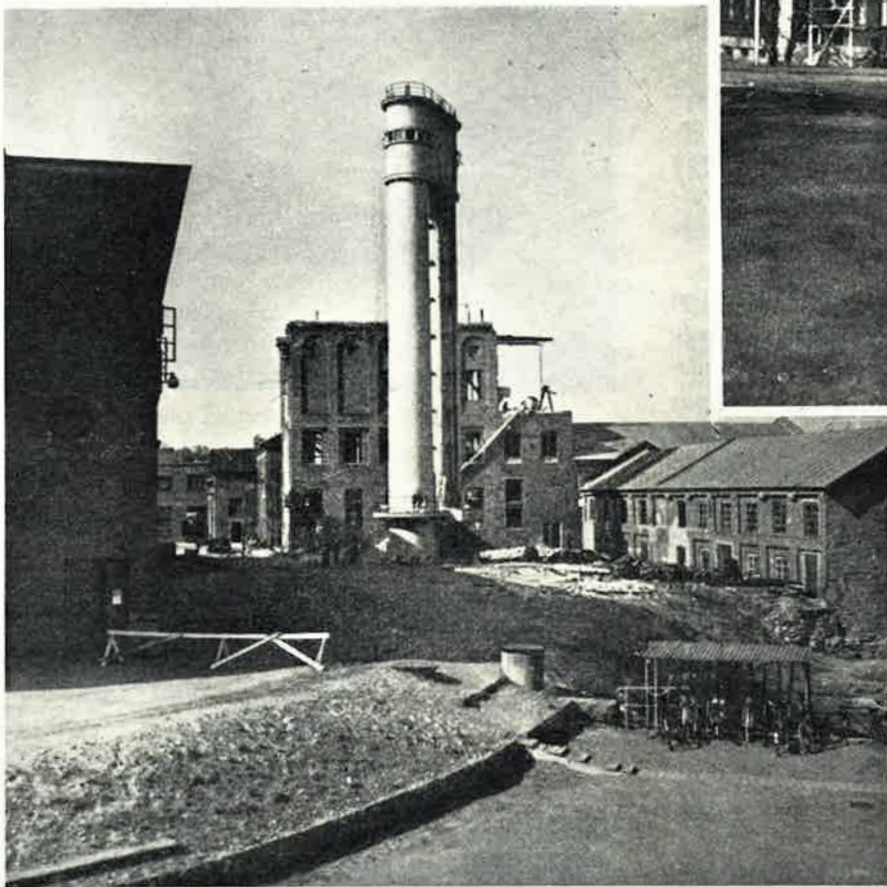
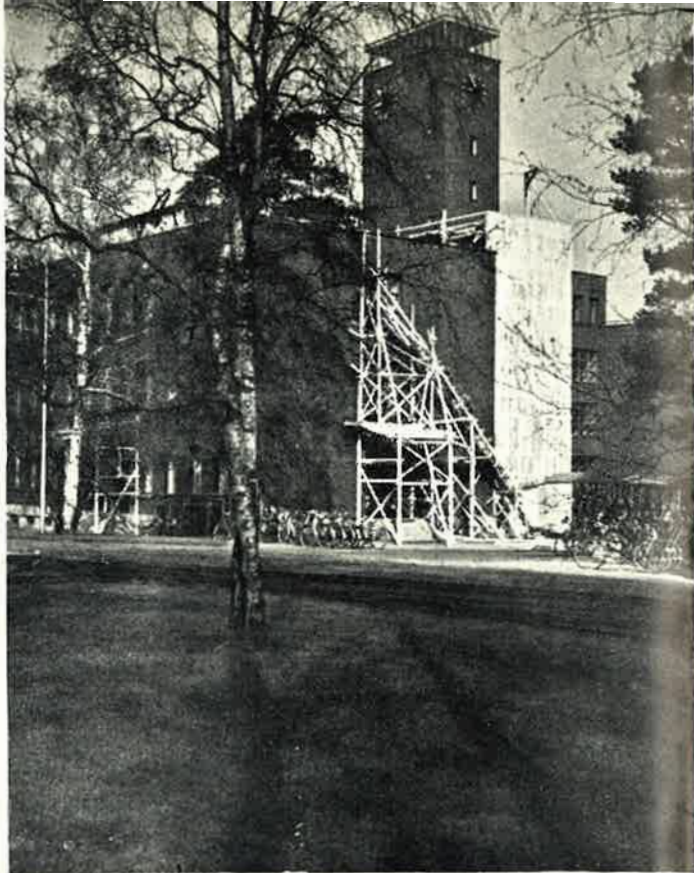


Vieressä: Rakentajat ovat pystyttäneet telineensä pääkonttorin pihanpuoleiselle seinustalle ja aloittaneet rakennuksen korottamisen.

Alla: Kuusaan hyljätyn selluloosatehtaan keittämön ja happotornin purkaminen on aloitettu.

Alhaalla vasemmalla: Tällaiselta näytti keittämö eräässä purkamisvaiheessa sisältä päin.

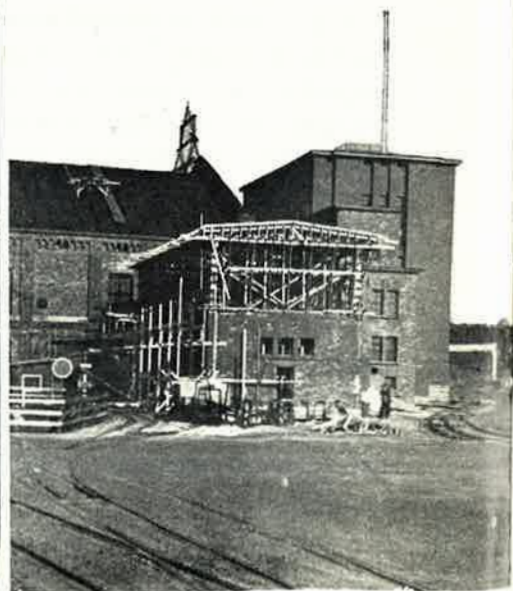
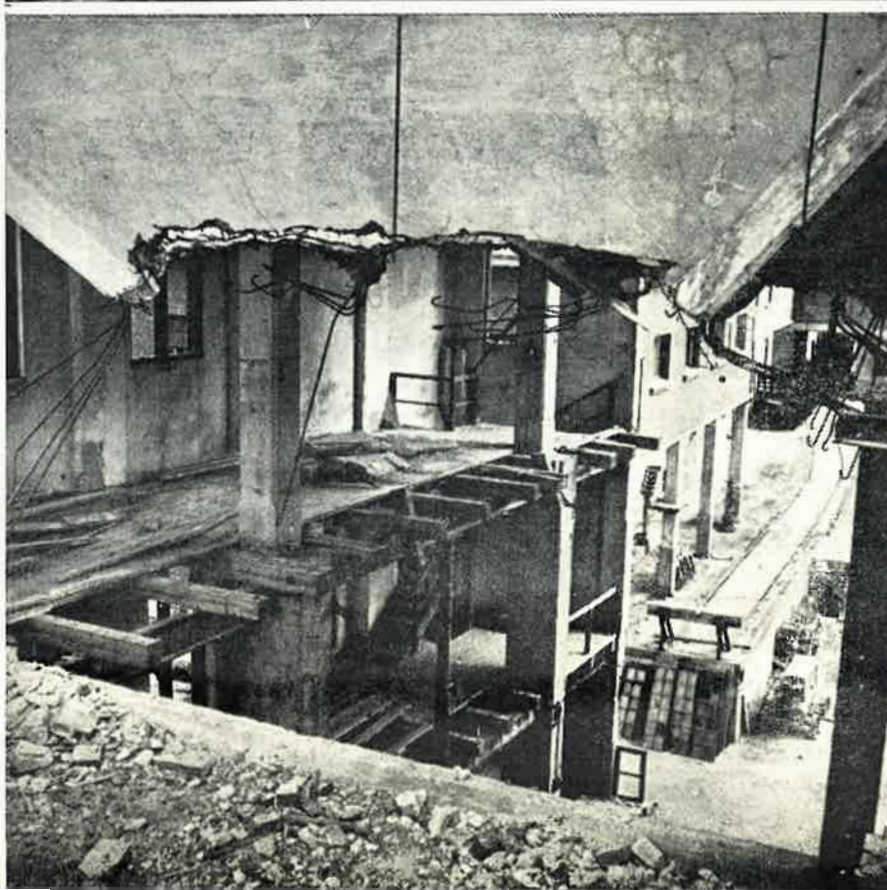
Alhaalla oikealla: Klooritehdas valtaa tilaa sekä sivulle että ylöspäin. Kuvassamme asetylenikeskuksen lisäkerros rakenteilla.

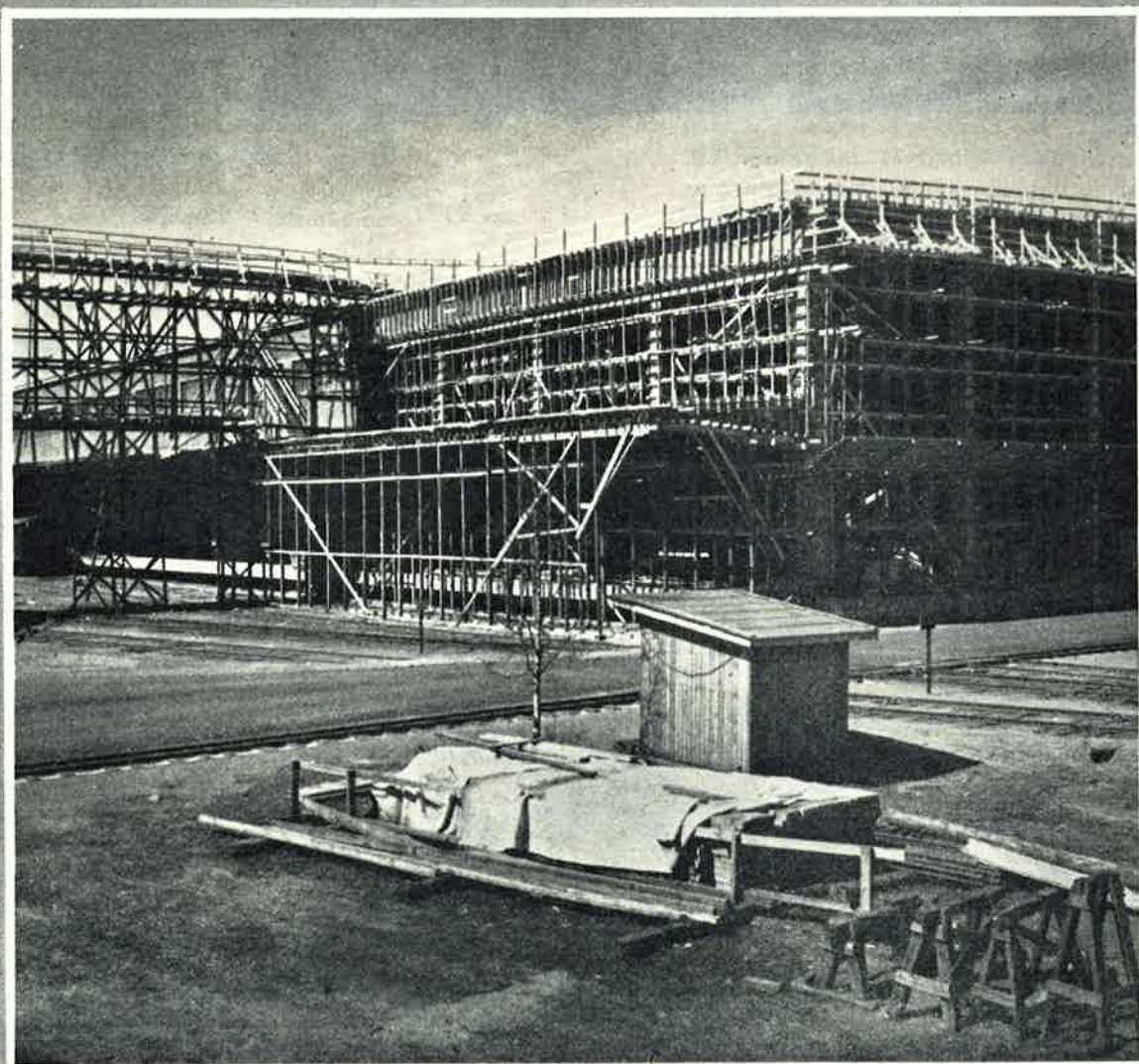


Viereisellä sivulla:

Ylhäällä: Tälle kohtaa Mustanvuoren juurelle rakennetaan Kymin paperitehtaan suuri paperivarasto. Caterpillar-traktori pohjaa tasoittamassa. Mustanvuoren sivustalla tarvitaan muutaman metrin leikkaus.

Alhaalla: Voikan paperivaraston laajennuksen viimeinen rakennusvaihe menossa.





Kuusaan saaren "sinippiat"

Naisten tehdastyöasu on viime aikoina joutunut valokeilaan. Lukijat muistanevat viime vuoden kevättalvella pidetyn työpukujen mannekiiniesityksen, josta kerrottiin lehdessämme. Näytöksessä olleen naisväen yksimielinen toteamus oli, että naisten tehdastyöpuvut olisi saatava tarkoituksenmukaisiksi, käytännöllisiksi ja samalla tietenkin sievän näköisiksi.

Asia ei suinkaan jäänyt tähän alkunnostukseen, vaan sitä on pohdittu jälkeinpäin perusteellisesti monissa yhtiöläisnaistemme kokouksissa. Ja on ryhdytty myös tuumasta toimeen. Kun maamme valmisvaateteollisuus ei ole päässyt varsinkaan naisten työtakkien valmistuksessa sellaisiin tuloksiin kuin olisi toivottu, päättivät naisemme ratkaista työtakkikysymyksen omin neuvoin. Asiaa pohdittiin mm. sosiaaliosaston naisvirkailijain, luottamusnaisten ja työturvallisuustoimikuntien naisjäsenten yhteisissä kokouksissa. Neidit Aili Laitinen Kymin paperitehtaalta ja Lempi Tolppala Kuusaan paperitehtaalta ryhtyivät mannekiineiksi, tilasivat tarkoin suunnitellun mallin mukaiset työtakit ja saivat työtovereittensa taholta innokkaat aplodit osakseen. Työtakin malli ja kangaslaatu hyväksyttiin yksimielisesti. Kangas on puuvillaista ns. koralli-kangasta, väriltään sinistä, kovapintaista ja helppo pestä sekä silittää. Takkien valmistus ratkaistiin siten, että hankittiin kaksi ompelijaa, jotka perustivat sosiaaliosaston entiseen opetuskeittiöön Kukkolaan ompelimonsa. Maaliskuusta lähtien on sitten asiakkaiden mittojen mukaan syntynyt työtakkeja kuin tehtaasta ikään. Tyytyväisyys on ollut ilmeinen, eikä tilausten loppumisesta näytä olevan vielä tietoaakaan. Takki ei ole liialla hinnallakaan pilattu, sillä kangas, tarpeet ja työpalkka tekevät yhteensä ainoastaan 1.645 markkaa.

Edellä kävijöinä ovat olleet Kuusaan paperitehtaan naiset. He — luvultaan 33 — ovat esiintyneet jo toukokuun alusta lähtien yhtenäisissä, siroissa ja käytännöllisissä työpuvuissaan. Heidän esimerkkiään seuraavat heidän kymiläiset virkasisarensa. Tilauksia on tullut myös monilta muilta osastoilta.

*

Miltä nämä kuusaalaiset "sinippiat" sitten näyttävät? Kävimme heitä eräänä päivänä katsomassa ja tervehtimässä. Ilman mairitteluja voimme sanoa, että somia he olivat katsella. Vaikka virka-asu olikin yhtenäinen, niin kyllä he silti erosivat toisistaan. Kun jokai-



sen takki on tehty asianomaisen mittojen ja huolellisen sovituksen mukaan, niin kunkin työtakissa on siten myös omakohmainen leima. Seikka, joka naisen vaateuksesta puheen ollen ei ole suinkaan vähäinen asia.

Tärkeintä on luonnollisesti se, miten takki soveltuu työpuvuksi. Suoritimme muutamia haastatteluja. Paperisalin emännän Impi Mannisen kokemukseen voimme luottaa, sillä hän tuli Kuusaan paperitehtaaseen jo v. 1915. Välillä hän oli tosin 12 vuotta poissa, mutta vuodesta 1935 lähtien hän on jälleen ollut yhtämittaisesti palveluksessa ja vuodesta 1941 vastuunalaisessa emännän tehtävässä. Hän kertoi, että yleinen naisten työasu on aina ollut pumpulinen puku ja aikaisemmin sen kanssa esiliina, joka ennen vanhaan oli tavallisesti valkoinen. Esiliina oli hyvään tarpeeseen, koska se suojasi puvun edustaa kulumiselta. Yhtenäistä työpukua on aiemminkin suunniteltu, onpa kokeiltukin muutamia työtakkeja. Ne ovat kuitenkin osoittautuneet epäkäytännöllisiksi eivätkä ole siitä syystä saaneet yleistä kannatusta. Tämänkertainen vaikuttaa erittäin onnistuneelta ja on ehdottomasti

paras tähänastisista. Jotta työtakki olisi tarkoitustaan vastaava, on sen oltava malliltaan sellainen, ettei se haittaa työntekoa. Toisaalta kankaan on oltava kestävä, värinsä pitävää ja helposti pestävää. Nämä ominaisuudet tuntuvat tällä takilla olevan.

Luottamusnainen Laura Koste, joka on ollut paperitehtaassa 26 vuotta ja on myös täysinoppinut kaikissa paperialan naisten tehtävissä, lausui niin ikään julki tyytyväisyytensä. Kun neiti Tolppala ilmestyi töihin uusi takki yllään, ihastuivat kaikki siihen päätä pahkaa. Takki on kevyt ja käytännöllinen, eikä se ole pesussakaan muuttunut miksiäkään. "Onpa sillä vielä eräs erikoisominaisuus. Se näet ainakin paperitehtaan miesten arvostelun mukaan tekee laihat vähän pulskemmiksi ja lihavat laihemmiksi", naurahti haastateltavamme lopuksi.

Ensimmäisenä mannekiinina toiminut jalostaja Lempi Tolppala oli tyytyväinen, kun hänen mallitakkinsa tuli niin yksimielisesti hyväksytyksi. Hän kertoikin miesten päivitelleen, että jopas ovat naiset kerrankin olleet yksimielisiä. Tämä takki on osoittautunut käytännössä aivan erinomaiseksi työasuksi, ja tätä yhtenäistä työpukua on pidettävä onnistuneena toimenpiteenä, totesi neiti Tolppala.

Tällaiselta näyttää Kuusaan saaren naisväki työasussaan työnsä ääressä.

Vieressä: Paperisalin emäntä Impi Manninen ja lajittelija Raija Häkkinen.



Alhaalla vasemmalta: Kuusaan paperitehtaan luottamusnainen Laura Koste ja jalostaja Lempi Tolppala, aloitteen-tekijä työpukuasiassa.





Juhlavieraita Kuusankosken Seuratalossa.

Eläkeläisten kevätjuhlat

Sosiaaliosastojen toimesta järjestettiin jälleen huh-tikuun 25 p:nä kevätjuhla eläkeläisille Kuusankosken ja Voikan seurataloissa. Ohjelma oli kummassakin paikassa runsas ja vaihteleva, ja erityisesti tuntui professori Heikki Wariksen puhe kuulijoita kiinnos-taneen.

KUUSANKOSKELLA

oli juhluvieraita, yhtiöltä eläkettä nauttivia henki-löitä, avara sali miltei viimeistä sijaa myöten täynnä. Kuusankosken Orkesterin soitettua maisteri Veikko Talven johdolla väliaikamusiikin n:o 1 Schubertin "Rosamundesta" toivotti sosiaalipäällikkö Ake Lau-nikari läsnäolijat tervetulleiksi ja esitti heille sekä yhtiön johdon että nykyisin palveluksessa olevien työntekijäpolvien tervehdyksen. Tämän jälkeen lau-loi Kymintehtaan Sekakuoro Kaiku musiikinopettaja Heikki Koskensepän johdolla Hannikaisen "Kevät-laulun", Madetojan "Katson virran kalvohon" ja Hagforsin "Laula kultani". Kun hra Väinö Purje

oli lausunut Aale Tynnin runon "Kaarisilta" ja kat-kelman Eino Leinon runosta "Aurinkolaulu", esitti hra W. Rosenback rva Sirkka Antellin säestämänä yksinlaulua, Merikannon "Kansanlaulun" ja Kilpisen sävellyksen "Muisto". Sitten seurasi ohjelmassa pro-fessori Heikki Wariksen puhe. Vaikka siinä käsitel-tiin pääasiassa sosiaalipoliittisen lainsäädännön piiriin kuuluvia asioita, kuunneltiin puhetta kuitenkin her-paantumattomalla mielenkiinnolla, kiitos prof. Warik-sen erinomaisen esitystaidon. Kansanomaisesti ja huumorinhöyrysteisesti kertoen sekä viljellen tarpeel-lisessa määrin puheteknillisiä tehokeinoja hän tem-pasi kuulijat alusta lähtien mukaansa. Kun hän esitteli itsensä sanomalla, että "tänne Kymi-yhtiön eläkeläisten juhlaan on näin muuttolintujen aikana myös 'varis' käsketty", niin jo se herätti yleistä hil-peyttä. Puhuja kertoili ensin vierailustaan Amerikan suomalaisten luona Michiganin valtiossa, missä hän oli tavannut mm. vanhoja, aikoinaan sinne pääasiassa Suomussalmelta muuttaneita työmiehiä, joita hän oli



Professori Heikki Waris juhlapuhetta pitämässä.

haastatellut heidän jokapäiväisen elämänsä kokemuk-
sista. "Näläkelästä Nisulaan" sanoivat miehet lähte-
neensä, mutta "vanahan maan" kamaralla ovat he
kuitenkin usein aatoksissaan liikkuneet. Siirtyessään
sitten varsinaiseen aiheeseensa puhuja mainitsi aluksi,
että ihmisten elinikä on pidentynyt monella vuodella.
Niinpä 1950-luvun poikalapsi elää noin 9 vuotta
kauemmin kuin esim. ensimmäisen maailmansodan
aikoina syntynyt. Tyttölapsen saavuttavat yleensä
vieläkin korkeamman iän kuin pojat, kuten tästäkin
joukosta voi päätellä. On "valhetta ja vihapuhetta",
että nainen muka on "heikompi astia". Kyllä se on
mies. Sivistystason maassamme totesi puhuja hu-
omattavasti kohonneen. Ennen vanhaan oli rippikoulu
vähäväkisten ainoa koulu. Jos silloin sanottiin esim.,
että Antti on käynyt koulua enemmän kuin jotkut
muut, niin sillä tarkoitettiin, että Antti oli käynyt
rippikoulun kahteen kertaan. Sivistystason kohoami-
nen on ilmaus ja tulos aineellisten edellytysten
lisääntymisestä. Tähän on taas suurelta osalta vai-
kuttanut sosiaalisissa oloissa tapahtunut huomattava
kehitys. Työnantajan ja työntekijäin väliset suhteet
ovat tulleet läheisemmiksi ja työntekijäin asemaan
ja oikeuksiin on sosiaalisen lainsäädännön avulla
saatu aikaan paljon parannuksia. Täystyöllisyys on
supistanut työttömyyden kirouksen mahdollisimman
ahtaalle alalle. Vapaa-aikaa on työaikalaki entisestä
huomattavasti lisännyt ja vuosiloma on sitä koske-
valla lailla taattu jokaiselle työntekijälle. Saavutus-
ten joukkoon on laskettava myös eläkkeet. Kaikesta

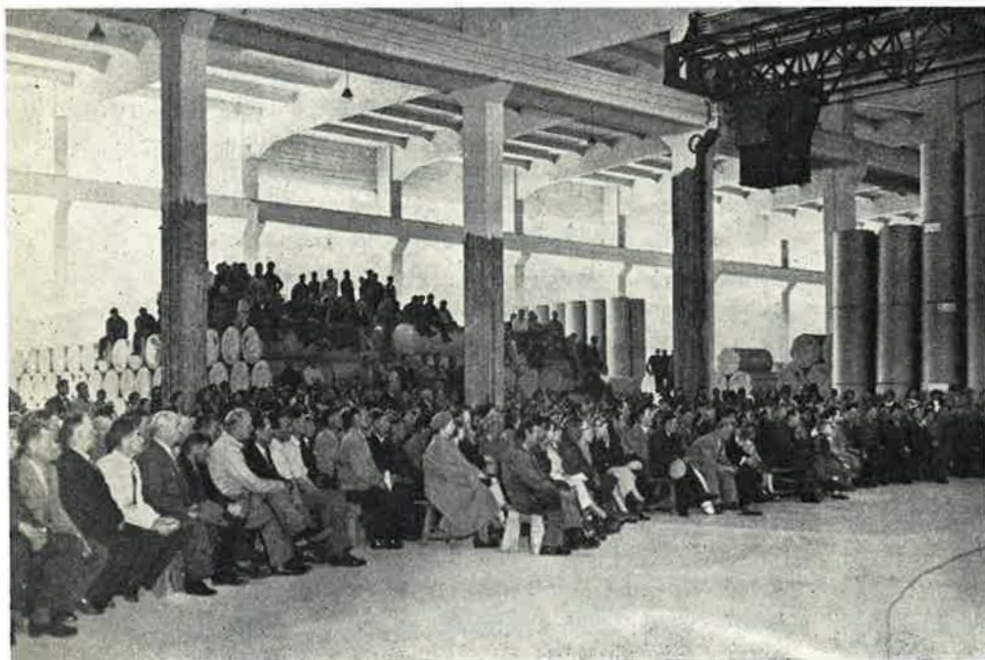
tästä havaitaan, että sosiaalipoliittinen lainsäädäntö
meidän maassamme on varsin pitkälle kehitetty.
Mutta kun tulemme vanhaksi, kun työpäivä on
takana ja vastuu lakannut, niin herää monessa ehkä
ajatus, mitä meiltä silloin enää edellytetään ja vaa-
ditaan. Kaikki tuntuu tyhjältä ja turhalla ja elämäni
on arvoton, näin saatetaan tuumailla. Tällaisten aja-
tusten valtaan ei kuitenkaan ole syytä antautua, sillä
vanhuudenpäivien vietoillekin voidaan löytää sopivaa
vaihtelua, joka tuottaa helpotuksen ja tyydytyksen
tunteen. Puhetta seurattiin, kuten mainittu, suurella
mielenkiinnolla. Sen päätyttyä esitti Kuusankosken
Naisvoimistelijain kansantanhuryhmä kaksi kansan-
tanhua, Rihmarullan ja Hienohelman. Ne oli ohjan-
nut rva Eila Helen. Tämän jälkeen jaettiin juhlavie-
raille hedelmiä ja makeisia valmiiksi pusseihin pan-
tuina. Kun oli kajautettu pari yhteislaulua, saatiin
nähdä Kuusankosken yhteiskoulun oppilaiden reip-
paasti esittämä kaksiosainen näytelmä "Lauri-pojan
seikkailut", jonka ohjauksesta oli huolehtinut mais-
teri Terttu Linkokivi. Osien välillä lastenseimen
pikku Marjukka Nukku-Matiksi puettuna lauloi
herttaisen välittömästi laulun sinisestä, unisesta
tiestä. Juhla päättyi yhteisesti veisattuun "Suvi-
virteen".

VOIKKAALLA

houkutteli kaunis sää kutsuvieraat liikkeelle jo hy-
vissä ajoin ennen juhlan alkua, ja keväiseen asuun
saatettu sali täyttyi tuotapikaa. Juhlan aloitti Voi-
kan Työväen Musiikkiyhdistyksen soittoakunsa esit-
tämällä hra E. Willadsenin johtamana keväisiä säveleitä.
Tervetuliaispuheessaan sosiaalipäälikkö, varatuomari
Aunis K. Kantonen palautti mieleen kevään ihmeen,
joka pystyy sulattamaan roudan, ja toivoi, että tämä
juhla pystyisi vapauttamaan mielet talviroudasta.
Voikan Sekakuoron kajautettua opettaja Simo Aal-
lon johdolla muutamia lauluja astui puhujankorok-
keelle prof. Heikki Waris, joka mielenkiintoisella
puheellaan valloitti kuulijakunnan täydelleen. Pu-
heen päätyttyä kuultiin hra W. Rosenbackin yksin-
laulua, jota rva Sirkka Antell säesti. Neiti Alli
Marttisen lausumat runot toivat kevään mieleen ja
rouva Liisa Paavolan ohjaamat reippaat kansantan-
hut värjivät ohjelmaa. Yhteislaulun ja lasten esit-
tämän vuorolausunnan jälkeen nähtiin Kuusankos-
ken yhteiskoululaisten esittämänä näytelmä "Lauri-
pojan seikkailut". Tilaisuus, jossa juhlavieraista kes-
tettiin hedelmillä ja makeisilla, päättyi yhteisesti lau-
lettuun "Suivirteen".



Radio-orkesteri soitti



Torstaina toukokuun 20 päivänä aamiaistunnin aikana koki Voikan paperivaraston uuteen osaan kokoontunut tehtaalaisjoukko merkillisen elämyksen. Tuskin oli tämän avaran, valoisin salin tavanomainen työn laulu hetkeksi hiljentynyt ja paperirullien tulo tehtaan puolelta pysähtynyt, kun ilmoille kajahti orkesterin soittamana Työväenmarssin intomielinen sävel. Marssin päätyttyä kajahtivat vuorollaan kättentaputukset, joita lämpimämpiä Voikkaalla tuskin on kuultu.

Tämän aukeaman kuvat kertovat tuosta ainutlaatuisesta tehdaskonsertista. Konserttimatkansa yhteydessä radio-orkesteri oli tarjoutunut esiintymään tehtaittemme seinien sisäpuolella. Tuollainen huomaavaisuus otettiin tietenkin vastaan ja konserttipaikaksi valittiin Voikan paperivarasto. Sen uusi osa saatiin suhteellisen vähällä vaivalla raivatuksi konserttisaliksi, joka osoittautui akustiikaltaan aivan

ihanteelliseksi. Se oli myös kauris konserttisali. Seinät hohtivat äskeisen maalauksen jäljiltä valoisuuttaan. Orkesterinurkkauksen toisen seinämän muodostivat pystyyn pinotut paperirullat, jotka seisovivat siinä kuin mahtavana urkupillistönä. Ja mikä tärkeintä: kaikusuhteet olivat suorastaan ihanteelliset. Sävel soi tässä ympäristössä todellakin kuin parhaassa konserttisalissa ikään.

Mutta sittenkin päätekijä oli luonnollisesti esiintyjä, radio-orkesteri, joka soitti täydellisessä kokoonpanossaan eli 57-miehenä. Valtaosalle kuulihoitoja jo tämän maamme toiseksi suurimman orkesterin näkeminen oli jotakin ainutlaatuista. Nähdä kaikki orkesteri-instrumentit harppua myöten ja todeta musikannttien vaivaton soittimensa hallinta sekä heidän soittonsa täsmällisyys ja taipuisuus ylikapellimestari Nils-Eric Fougstedtin tahtipuikon alaisena.

Ja millaiselta näytti yleisön puolella. Ensinnäkin kuulihoitoja oli paljon. Vaikea on tarkalleen sanoa, kuinka paljon, mutta tuskin liioittelemme, kun arvioimme sen 600:ksi. Permanto oli kuta-kuinkin tarkoin miehitetty ja taaempänä oli moni löytänyt mainion lehteripaikan paperipinojen päältä. Kaikkialla oltiin yhtenä korvana ja jaettiin auliisti suosionosoituksia. Ohjelma oli valittu taitavasti. Joukossa oli puhdasta viihdettäkin, kuten Merikannon Kesäillan valssi ja Kalmanin operettisäveliä, mutta myös vakavampaa taidemusiikkia, Tšaikovskia, Mascagnia ja Johan Straussia, sekä uljaaksi ja kohottavaksi lopuksi Sibeliuksen Finlandia.

Tämän tehdaskonsertin sävelet niin kuin aplooditkin kiirivät radion välityksellä kaiken maailman kuultavaksi. Varatoimitusjohtaja Knut von Troil esitti ylikapellimestari Fougstedtille ja orkesterille yhtiön parhaat kiitokset ojentaen kukkakimpun, ja työntekijöiden kiitokset julkitoi pääluottamusmies Ville Mujunen.



Voikan paperivarastossa



Aloitetoiminnan tuloksia

Tekniikka ja sen nopea edistyminen on tunnusomaista ajallemme. Yhtiömmekin piirissä jokapäiväisen työn ääressä joudutaan tavan takaa toteamaan, että vaikka menetelmät ovat koetut ja tulokselliset ja vaikka koneet kuinka viimeistä huutoa tahansa, niin silti ei ole viimeistä sanaa sanottu. Aina löydetään keinoja ja mahdollisuuksia, joiden avulla voidaan lisätä tuotantoa, kehittää työmenetelmiä ja varmentaa työturvallisuutta. Tarvitaan vain teknillistä tietoa, kekseliäisyyttä ja työnteossa saavutettua käytännöllistä kokemusta.

Yhtenä renkaana näihin uudistus- ja parannuspyrkimyksiin liittyy aloitetoiminta. Järjestelmällistä aloitetoimintaa sääntöjen ja ohjeiden puitteissa on harrastettu yhtiössämme jo v:sta 1947 alkaen. Tosin ei ole keksitty mitään mullistavaa, mutta yhtä ja toista hyödyllistä ja varteen otettavaa on vuosien mittaan kertynyt aloitetoiminnan debet-puolelle. Tulokset ovat olleet selvänä osoituksena aloitetoiminnan hyödyllisyydestä ja työntekijöiden hyvästä ammattitaidosta, heidän valppaudestaan työnsä ääressä sekä heidän taipumuksistaan.



Aloitetoiminnan sihteeri teknikko Armas Tallgren leipätyössään piirustuslaudan ääressä Voikan piirustuskottorissa.

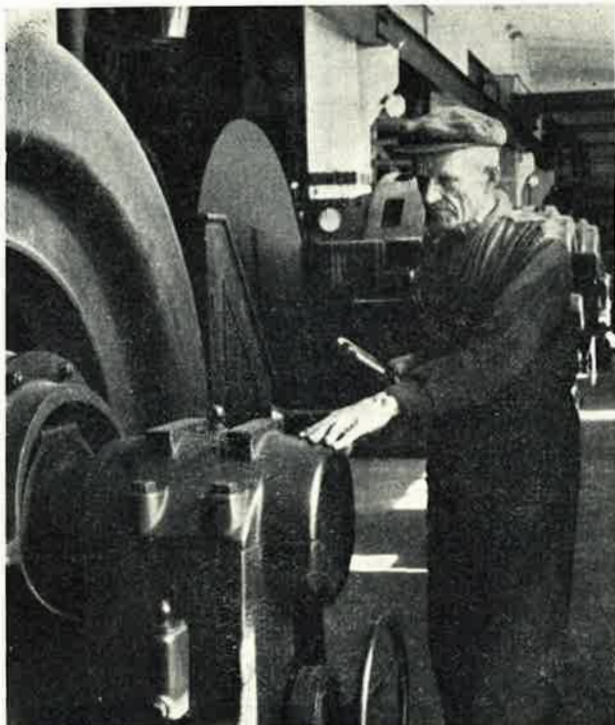
Saadaksemme yksityiskohtaisia tietoja viimeaikaisesta aloitetoiminnasta tiedustelimme asiaa aloitetoiminnan sihteeriltä, teknikko Armas Tallgreniltä. Hän kertoi, että viime vuonna tehtyjen aloitteiden määrä nousi 35:een, joista tuli hyväksytyksi vähän yli puolet eli 51.4 prosenttia. Edellisenä vuonna tehtiin 34 aloitetta ja hyväksytyksi tuli tasan puolet. Palkkioita maksettiin viime vuonna 92.500 markkaa. Summa oli 30.500 markkaa edellisen vuoden palkkiosummaa suurempi. Suurin palkkio oli 10.000 markkaa ja pienin, ns. tunnustuspalkkio, 2.000 markkaa. Keskimäärin nousi palkkio hyväksytyä aloitetta kohti 5.139 markkaan. Kirjoituksemme lopussa on viime vuoden aloitetoiminnasta yksityiskohtainen tilasto, josta käy ilmi myös eri osastojen osuus.

Koska aloitetoiminnan lähtöhetkestä on jo kulunut kahdeksatta vuotta ja koska varmaankaan kaikki uudet miehet eivät ehkä ole oikein selvillä aloitetoiminnan periaatteista, kehoitti haastateltavamme lehdeämme julkaisemaan aikaisemmin annetuista ohjeista seuraavan kohdan:

”Aloitetoimintaan voimme sisällyttää kaikki ne toiminnot, joiden tarkoituksena on joko parantaa entisiä tai keksiä kokonaan uusia työtapoja, koneita, apuvälineitä, aineensäästämis- ja tuotteen parantamistoimenpiteitä, työturvallisuuslaitteita jne. Tähän voimme lyhyesti sanoen sisällyttää kaikki ne toimenpiteet, jotka ovat omiaan parantamaan joko tuotantotehoa tai työolosuhteita.” Aloitteentekijöillä on siten kohteita ja liikkuma-alaa millä mitalla tahansa.

Haastateltavamme halusi korostaa vielä sitä seikkaa, että aloitteentekijän henkilöllisyys pysyy salassa. Vasta aloitteen saatua myönteisen ratkaisun ”keksijä keksitään”. Sitä ennen ja myös aloitteen osoittauduttua korkean raadin puntarissa liian kevyeksi on keksijän uskottuna ainoastaan osaston aloitetoiminnan yhdysmies, tai jos asianomainen haluaa pysyä kokonaan tuntemattomana, voi hän turvautua yksinomaan aloitelaatikon välitykseen. Näin menetellen ei ujoudestakaan ole haittaa.

Pyysimme teknikko Tallgrenia esittelemään meille pari viime vuoden aikana palkittua aloitteentekijää. Hän opasti meidät ensiksi Voikan puuhiomon konesaliin viilaaja Otto H o k k a s e n luo, jonka tapasimme sieltä pitkäaikaisten kumppaniensa hiomakoneiden äärestä työkalu kädessä. Aamiaistunti alkoi



Viilaaja Otto Hokkanen silmä tarkkana ja käsi vaakaana ystäviensä hiomakoneiden ääressä.

kuitenkin olla käsillä ja pistäydyimme haastateltavamme kanssa hiomosalin sivulla sijaitsevaan eräänlaiseen "verstasvarastoon", Hokkasen tukikohtaan, jonka seinävierustojen hyllyt ja kaapit ovat täynnään kaikenlaisia varaosia ja työvälineitä.

Viilaaja Hokkaselle tulee tämän vuoden aikana 40 palvelusvuotta täyteen. Viimeiset 25 vuotta hän on toiminut puuhiomon korjausmiehenä. 66-vuotiaan, ahkerasti uurastaneen ammattimiehen selkä on jo mennyt kumaraan. Sairauskin on häntä viime aikoina ravistellut, mutta terä ei ole silti miehestä hävinnyt. Hän suorastaan lämpenee kertoessaan meille työstään ja koneistaan, joita hän on joutunut vuodesta toiseen hoitamaan. Hän ei salaa sitä, etteikö alku ollut hankalaa. Kului kolme vuotta, ennen kuin hän pääsi perille hiomakoneista ja muista hiomon monimutkaisista laitteista. Varsinkin säätälaitteet vaativat erikoisen tarkkaa perehtymistä. Mutta työ tekijänsä neuvoo, kuten sattuvasti sanotaan. Tässä tapauksessa oli vielä hyvänä apuna miehen perusteellisuus ja luontaiset taipumukset tällaiseen työhön.

Nämä hiomon koneet ovat erinomaisia, on Hokkasen toteamus, mutta häiriöitä eivät nekään sentään pyöri. Kuluminen ja rikkoutuminen saattaa aiheuttaa keskeytyksiä, mutta syynä saattaa olla myös se, ettei aivan kaikki yksityiskohdat koneissa ja laitteissa ole ratkaistu parhaalla mahdollisella tavalla. Täl-

laiset haitat eivät ole suinkaan Hokkaselle vieraita, ja hän on ankarasti miettinyt keinoja niiden parantamiseksi. Seurauksena on ollut muutamia hyviä keksintöjä, jotka on hyväksytty aloitteiksi ja palkittu.

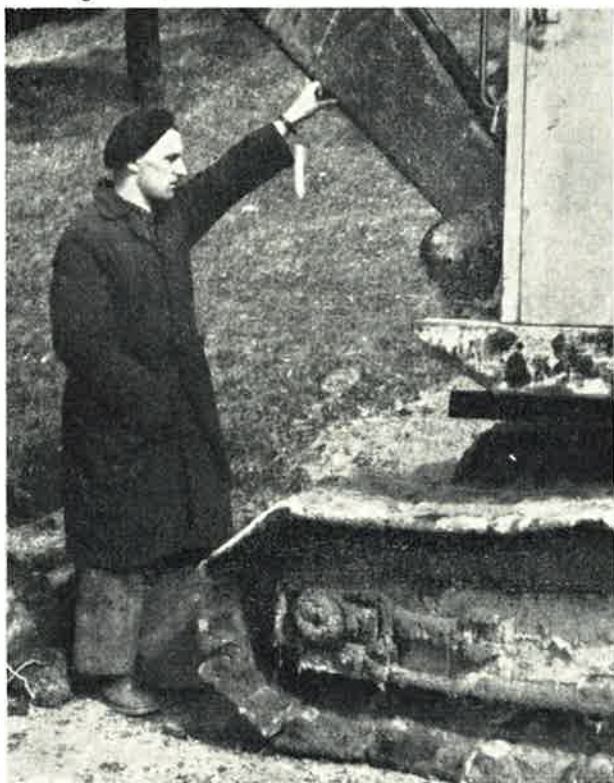
Haastateltavamme esittelee meille keksintöjään. Massapumpuilla, jotka pumpaavat massan hiomon kuudennessa kerroksessa sijaitsevaan hiekkuriin, oli aikaisemmin tapana mennä aina muutaman viikon päästä "jumiin". Ne juuttuivat niin lujasti, ettei niitä saatu käyntiin ilman avaamista. Samassa yhteydessä saattoi pumpun moottori palaa. Syy oli yksinkertaisesti siinä, että pumpun juoksupyörän kehän ahdas käyntivara meni täyteen massan seassa olevia tikkuja. Hokkasen onnistui poistaa tämä epäkohta varsin yksinkertaisella tavalla. Pumpun juoksupyörän kehään kumpaankin päähän asetettiin hieman viistoon asentoon kaksi pientä nastaa, joiden avulla rako on pysynyt puhtaana. Näin oli alituisen toistunut kiusallinen haitta poistettu.

Toinen tärkeä aloite koski sähköllä käyvän hiomakoneen hiomakiven akselirengasta, jonka tehtävänä on estää "päikseen" liikkuminen. Aikaisemmin rengas kiinnitettiin akseliin vahvoilla ruuveilla, mutta ne pyrkivät tuon tuostakin katkeilemaan. Jälleen Hokkanen keksi hyvän ratkaisun. Nytemmin rengas kiinnitetään akseliin neljästä kohtaa sähköhitsauksen avulla. Tämä kiinnitystapa on osoittautunut kestäväksi, kun taas toisaalta kiven muuttua suoritettaessa rengas irtaantuu toiseen suuntaan pienellä vasaran napauksella. Tarkoituksenmukainen on ollut myös Hokkasen ehdotuksesta käytäntöön otettu vesiura eräässä kuljetinlaitteessa. Sitä ennen liiallisen veden johdosta tammilankut mätänivät nopeasti ja toisaalta vesi esti laitteiden kunnollisen rasvauksen.

Haastateltavamme näkee aloitteen kannustimina kaksi tärkeätä tekijää. Ensinnäkin kunnon parannus helpottaa työntekijää ja toisaalta edistää työn tuloksia tuotannon kannalta katsoen.

*

Toinen haastateltavistamme oli 30-vuotias asentaja Karl Ahlqvist, jonka tapasimme työhuoneestaan Kymin rakennusosaston varastosta Kuusaan saaresta. Pian huomasimme tullemme vastakkain synnynnäisen keksijätyypin kanssa. Hänen keksijänintonsa ei suinkaan päättynyt siihen hetkeen, jolloin hänen 15-vuotiaana oli romutettava rakentamansa tykki, pojan ylpeys ja naapurien kauhistus. Tekniikka on pitänyt häntä poikasesta saakka täydellisesti vallassaan. Hänen taipumuksensa ja harrastuksensa huomattiin myös sotaväessä ja hänestä koulutettiin asesepiä. Päästyään sodan päätyttyä 21-vuotiaana siviiliin hänet hyväksyttiin vuoden kestäväälle alikonemestarikurs-



Asentaja Karl Ahlqvist vainuaa Lorainissa heikon kohdan, joka vaatii pikaista korjaamista.

sille, joka oli suunniteltu nimenomaan sotaväestä vapautuneille nuorukaisille. Tällä kurssilla mies joutui tekemisiin kaivinkoneiden kanssa ja siitä lähtien on specialisoituminen tällä alalla jatkunut. Viimeiset viisi vuotta hän on vastannut rakennusosaston kaivinkoneiden ja kompressorien hoidosta ja korjauksista. Kuten tiedämme, on tämä konekanta viime aikoina lisääntynyt huomattavasti ja sitä mukaa myös asentaja Ahlqvistin työ ja vastuu.

Haastateltavamme tuntee perin pohjin nämä hoidokkinsa. Hän on sitä mieltä, että meillä käsitellään tällaisia koneita hieman liian kovakouraisesti. Luultavasti koneet maamme karussa maaperässä joutuvat myös tavallista kovemmalle koetukselle. Esimerkiksi Lorain-kaivinkoneiden kynnet pyrkivät tuon tuostakin katkeilemaan. Ahlqvist päätti korjata tämän epäkohdan ja suunnitteli muodoltaan yksinkertaisemman ja vahvemman kynnen. Käytäntö on osoittanut, että hänen keksintönsä todella merkitsi parannusta. Kaiken lisäksi kynsien valmistus käy hyvin päinsä yhtiön omassa korjauspajassa. Ahlqvist sai tästä aloitteestaan palkinnon, samoin eräästä toisesta, joka koski hänen Jones-kaivinkoneeseen tekemiään erinäisiä pikkuparannuksia, kuten vaihdevipujen, istuimien ja ikkunoiden muutoksia sekä koneen nostomagneetin huomattavaa nostokyvyn parantamista.

Asentaja Ahlqvist ei tyydy työssään saamaansa kokemukseen, vaan lukee samalla ahkerasti teknillistä kirjallisuutta. Hän on sitä mieltä, että teorian ja käytännön on kuljettava käsikädessä, ja niinpä hän ali-

Aloitetilasto 1. 1.—31. 12. 1953.

Osastot	Aloitteiden lukumäärät.						Palkkiot.
	Saap. aloitteita	Hyväksytty	Hylätty	Hyväksytty %	Käsittely kesken	Toteutettu	
Kymintehdas— Kuusankoski							
Ky selluloosatehdas	7	1	6	14,3	—	1	5.500:—
Ky rakennusosasto	5	5	—	100,0	—	5	31.000:—
Ky paperitehdas	2	1	—	50,0	1	1	4.000:—
Kuu paperitehdas	1	—	1	—	—	—	—
Ky korjauspaja	1	1	—	100,0	—	1	2.000:—
Ky sähköosasto	1	1	—	100,0	—	1	4.000:—
Yhteensä	17	9	7	52,9	1	9	46.500:—
Voikka							
Korjauspaja	10	6	3	60,0	1	6	31.000:—
Selluloosatehdas	4	1	3	25,0	—	1	5.000:—
Puuhionno	2	—	2	—	—	—	—
Kuljetusosasto	1	1	—	100,0	—	1	6.000:—
Höyryosasto	1	1	—	100,0	—	1	4.000:—
Yhteensä	18	9	8	50,0	1	9	46.000:—
Ky, Kuu ja Vo yht.	35	18	15	51,4	2	18	92.500:—

tuiseen kartuttaa teknillisiä tietojaan. Kunnan kirjaston teknillistä alaa käsittelevän osaston hän on tutkinut huolellisesti. Hän on itsekin ostanut runsaasti ammattikirjallisuutta ja lukee ylipäänsä kaiken tekniikkaa käsittelevän, minkä käsiinsä saa. Sanojensa vakuudeksi hän otti esiin pöytälaatikostaan useita teknillisen alan kirjoja ja aikakauslehtiä, sekä suomen-, ruotsin- että englanninkielisiä.

Kysäisimme onko haastateltavamme innostunut lukemaan keksijöiden elämäkertoja. Hän sanoi luke-neensa erään, mutta huonosti siinä kirjassa kävi. Keksijä kuoli köyhyyteen ja unohdettuna. Tästä varottavasta esimerkistä huolimatta Ahlqvist on kuitenkin joutunut lumoavaan noidankehään. Hänen ajatuksensa samoavat intohimoisesti tekniikan maailmassa. Helppoa ei tämä löytöretkeily ole, mutta silloin tällöin saattaa löytyä joku vehnänjyvänen, joka tuo tyydytystä hänelle itselleen ja hyödyttää myös muita. Yksi asia on kuitenkin varma. Työ ei ole muodostunut hänelle yksitoikkoiseksi ja ikäväksi velvollisuudeksi, vaan tarjoaa alituisen aineksia hänen väsymättömälle keksijäninnolleen.



Karl Aarnio.

Pitkäaikaisesti palvelleita



Johannes Putkonen.

VARASTOEKSPEDITÖÖRI KARL MAGNUS AARNIO

Kymin päävarastolta tulee elokuun 7 p:nä olleeksi 50 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 26. 12. 1885 Valkealassa. Työnsä hän aloitti tiilenkantajana rakennustyömaalla siirtyen sitten moottorin hoitajaksi vanhalle olkimassatehtaalle. Sen jälkeen alkoi pitkäaikainen toiminta vuoroin Kymin ja Kuusaa paperitehtailla pakkarina ja kollien merkkääjänä. V. 1925 hän siirtyi osastonhoitajaksi Kymin päävarastolle ja on tässä toimessa edelleenkin.

Aarnio on moniharrastuksinen mies. Musiikkiin innostuneena hän jo aikaisin liittyi Kymintehtaan Nuorisoseuran torvisoittokuntaan. Urheilu on häntä aina vetänyt puoleensa. Hän on ollut mukana monissa voimistelun ja urheiluedustusjoukkueissa, ja lukemattomat ovat ne palkinnot, joita hän on saanut sekä tasamaa- että murtomaahiihdossa. Talvikalastus ja puutarhanhoito ovat myös kuuluneet hänen harrastuspiiriinsä. Palokunnassa hän on ollut sen perustamisesta eli vuodesta 1905 lähtien hoitaen pitkän aikaa joukkueenjohtajan tehtäviä. Nykyisin hän kuuluu palokunnan kunniakomppaniaan.

SEPPÄ JOHANNES PUTKONEN

Kymin korjauspajalta tulee 15. 9. 54 olleeksi niin ikään 50 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 20. 1. 1888 Pieksämäellä. 20. 2. 1903 hän tuli työhön Kymin selluloosatehtaalle ollen siellä erilaisissa tehtävissä, mm. sirkkelimiehenä ja voitelijana. V. 1912 hän siirtyi Kymin rakennusosastolle hoitaen korjausmiehen tehtäviä tehtailla vuoteen 1915, jolloin tuli Kymin korjauspajalle. Aluksi hän työskenteli puoli-

sentoista vuotta päällelyöjänä ja sen jälkeen hän on ollut seppänä. Mainittakoon, että Putkonen on seissyt saman alasimen ääressä neljäntäkymmentä vuotta.

Putkonen harrasti nuorempana metsästystä ja kalastusta. Työväen rientoihin hän on osallistunut kuulumalla metallityöläisten ammattiosastoon.

KIRVESMIES OTTO VAUHKONEN

Kymin rakennusosastolta tulee 18. 8. 54 olleeksi 45 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 17. 3. 1878 Pieksämäellä. Siellä hän myös oli sahatöissä tullen kuitenkin jo v. 1900 yhtiömme palvelukseen. Sitä ennen hän oli Kymin Oy:n tehtailla betoninvalutöissä erään helsinkiläisen betoniyhtiön palkkaamana. Tämä yhtiö teki mm. betonilattioita paperisaleihin. Sen jälkeen hän työskenteli Kymin ja Kuusankosken selluloosatehtailla, Kymin paperitehtaalla, rakennusosastolla sekä Kymin ulkotyöosastolla. Vuodesta 1918 alkaen hän on yhtäjaksoisesti ollut kirvesmiehenä Kymin rakennusosastolla. Ikävuosistaan huolimatta vaikuttaa Vauhkonen vielä reippaalta, ja työnsä hän suorittaa erittäin tunnollisesti.

Vauhkonen on harrastanut hiihtoa. Yhtiön propagandahiihdoissa ennen sotia hän oli aina mukana omaa osastoaan edustamassa.

SÄHKÖASENTAJA OSKAR PEKKOLA

Kymin sähköosastolta tuli 10. 3. 54 olleeksi 40 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 30. 10. 1892 Valkealassa. 3. 11. 1913 hän tuli työhön Kymin rakennusosastolle, mistä 11. 5. 14 siirtyi Kymin korjauspajaan. Sähköalalla työskentelynsä Pekkola aloitti 11. 9. 1916 Ky-Kuu sähköosastolla ollen ensin linja-asen-



Otto Vauhkonen.



Oskar Pekkola.



Kaarle Rautjärvi.

tajana ja moottoreiden hoitajana ja nykyisin sähköasentajana.

Pekkolan vapaa-ajan harrastuksiin on erityisesti kuulunut omakotitalo puutarhoineen sekä kalastus. Palokuntatyössä hän on ollut aktiivisesti mukana kokonaista 36 vuotta ja nykyisin hän kuuluu Ky—Kuu VPK:n kunniakomppaniaan. Myös järjestötoimintaan hän on osallistunut hoitaen lukuisia luottamustoimia.

KIRVESMIES KAARLE RAUTJÄRVI

Kymin rakennusosastolta tulee 19.7.54 olleeksi 40 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 2.4.1896 Valkealassa. Ensimmäisen kerran hän tuli palvelukseen v. 1910 Kymin ulkotyöosastolle ja on siitä lähtien muutamia lyhyitä katkoja lukuun ottamatta työskennellyt eri osastoilla. Kymin rakennusosastolla hän on ollut yhtämittaisesti vuodesta 1927 lähtien.

Harrastuksia on Rautjärvellä ollut paljon. Niistä on ensi kädessä mainittava urheilu, lähinnä yleisurheilu, paini ja hiihto. Hän on kuulunut Kuusankosken Kisaan vuodesta 1910 ja seuran johtokuntaan 25 vuotta toimien eri aikoina puheenjohtajana, sihteerinä ja rahastonhoitajana, viimeksi mainittuna 22 vuotta. Kisan kunniajäseneksi hänet kutsuttiin jo yli 20 vuotta sitten. Hän on saanut vastaan ottaa opetusministeriön suomen Suomen urheilun hopeisen ansioristin sekä TUL:n ja Kisan kultaiset ansiomerkit. Kymintehtaan Työväenyhdistykseen hän on kuulunut vuodesta 1912 ja toiminut tämänkin yhdistyksen puheenjohtajana, sihteerinä ja rahastonhoitajana. Hän on ollut kunnanvaltuuston jäsenenä, urheilulautakunnan sihteerinä, huoltolautakunnan piirimiehenä ja varapuheenjohtajana, vaalilautakunnan puheenjohtajana, kansakoulun johtokunnan puheenjohtajana, Kuusankosken

Osuusliikkeen edustajiston jäsenenä ja tilintarkastajana sekä rakennustyöläisten ammattiosaston rahastonhoitajana. Lisäksi hän on kuulunut yhtiön tuotantomiteaan sekä palokuntaan.

Rautjärvi on tunnollinen ja taitava työntekijä.

KONEENHOITAJA OTTO SUUR-NUUJA

Voikan paperitehtaalta tulee 28.7.54 olleeksi 40 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 14.3.1896 Valkealassa ja työskennellyt yhtämittaisesti 20.10.1913 lähtien Voikan paperitehtaalta. Nykyiseen toimeensa paperikoneenhoitajaksi hänet nimitettiin 1.1.1924.

KUORIPURISTIMENHOITAJA OTTO MATILAINEN

Voikan selluloosatehtaalta tulee 7.8.54 olleeksi 40 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 24.1.1884 Hankasalmella ja tuli ensimmäisen kerran yhtiön työhön v. 1906 Voikan rakennusosastolle. Oltuaan välillä Voikan ulkotyöosastolla ja puuhiomolla hän siirtyi v. 1920 selluloosatehtaalta hoitaen siellä erilaisia tehtäviä. Mm. hän on toiminut usean vuoden työnjohtajana ulkotöissä ja lästauksissa.

TURVALLISUUSTARKASTAJA PAUL ANDERSÉN

sosiaaliosastolta tulee 24.8.54 olleeksi 40 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 3.4.1896 Hallassa. Lopetettuaan v. 1913 koulunkäyntinsä hän meni Halla Ab:n palvelukseen ollen kahtena talvena Savonlinnan ja Iisalmen piirien tukkikasöörinä ja sen jälkeen konttoristina Halla-yhtiön tukkikonttorissa. Kymin Oy:n palvelukseen hän tuli v. 1919 kirjanpitä-



Otto Suur-Nuuja



Otto Matilainen.



Paul Andersén.

jäksi metsäosastolle, missä toimessa oli vuoteen 1923, jolloin siirtyi Kymintehtaitten sk:n palvelukseen paikallispäälliköksi hoitaen tätä tehtävää ja myöhemmin aluepäällikön tointa aina sk-järjestön lakkauttamiseen saakka. Nykyisessä virassaan hän on ollut vuodesta 1944 lähtien.

Turvallisuustarkastaja Andersénin osallistumisesta yhteisiin rientoihin mainittakoon, että hän kuului Kymintehtaan Urheiluseuran johtokuntaan vuodesta 1922 sekä Karjalan Ampujapiirin ja myöhemmin Kymenlaakson Ampujapiirin johtokuntaan. Niin ikään hän on kuulunut Kymenlaakson Rintamamiesyhdistyksen, Reserviupseeriyhdistyksen ja Kuusankosken Metsästäjät ry:n sekä Kymenlaakson Riistanhoitopiirin johtokuntiin. Hän osallistui vapaussotaan kohoten Kymenlaakson pataljoonan komentajaksi, sekä mo-

lempiin viime sotiin rintama- ja esikuntapalveluksessa. Kapteeniksi hänet ylennettiin v. 1942. Hän on saanut useita kunniamerkkejä.

Nuorempana turvallisuustarkastaja Andersén harasti innolla urheilua, erityisesti yleisurheilua ja hiihtoa sekä jalka- ja pesäpalloa ollen mukana useissa kilpailuissakin. Myöhemmin oli ampuminen hänen erikoisharrastuksiaan ja hän suoritti mestariluokan vaatimukset kivääri- ja pistooliampumisessa. V. 1934 hän saavutti piirin pistoolikaksintaistelumestaruuden. Hän on saanut Suomen Ampujain Liiton kultaisen ansiomerkin. Hänen muita mieliharrastuksiaan ovat olleet metsästys, kalastus ja puutarhanhoito. Kuusankosken Puutarhaseuran järjestämissä puutarhanäyttelyissä hän on saanut lukuisia ensimmäisiä palkintoja.

AK:n ansiomerkki

Kymintehtaan virkamiesklubilla järjestettiin 10. 4. AK:n hopeoidun ansiomerkin jakotilaisuus, jossa AK:n Pohjois-Kymenlaakson piiri johtaja, johtaja V. Hietanen ja dipl.ins. A. O. Hixén jakoivat ansiomerkin seuraaville: mestari I. Vaaranrinne, kuorma-autonkuljettajat J. Häkkänen, L. Riihelä, U. Sihvonen, P. Mankki, A. Nurminen, V. Palenius, O. Metsävuori ja E. Oksanen sekä henkilöautonkuljettajat T. Saarimäki ja Alpo Starck.





Armas Taavi Lahtinen.



Onni Mäkinen.



Viktor Laitinen.



Oskari Rämä.

M E R K K I P Ä I V I Ä

75-VUOTIAS

Hissimies August Haajanen, Kymin paperitehtaalta, 11.9.54. Hän on syntynyt Ristiinassa ja tullut yhtiömme palvelukseen 16.4.1906 työskennellen eri osastoilla Kymin ja Voikan tehtailla. Kymin paperitehtaalla hän on ollut vuodesta 1940, ensin mokkamyllärinä ja viime aikoina hissimiehenä.

60-VUOTIAITA

Vanhempi paperimestari Armas Taavi Lahtinen, Voikan paperitehtaalta, 25.6.54. Hän on syntynyt Joutsassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli heinäkuussa 1912 Kissakosken tehtaalle, mistä 4.5.1920 siirtyi Voikan paperitehtaalle. Paperimestariksi hänet nimitettiin 16.10.1935.

Työkalukorjaaja Onni Mäkinen, Kymin talousosastolta, 5.7.54. Hän on syntynyt Sysmässä. Ennen yhtiömme palvelukseen tuloaan hän oli maataloustöissä Myrskylässä ja harjoitti omalla hevosellaan tavarain kuljetusta Porvoossa. 6.4.1923 hän tuli Kymin paperitehtaalle hollanterimieheksi ja on sittemmin työskennellyt eri osastoilla. Kymin talousosaston kirjoissa hän on ollut lokakuusta 1947 lähtien.

Porari Viktor Laitinen, Kymin rakennusosastolta, 7.7.54. Hän on syntynyt Kangasniemellä. Yhtiömme palvelukseen hän tuli ensimmäisen kerran vuonna 1908 Kymin ulkotyöosastolle paperipuita kuorimaan siirtyen sitten Kymin selluloosatehtaalle. Oltuaan välillä muutaman vuoden työssä yksityisillä urakoitsijoilla hän palasi v. 1925 takaisin yhtiömme palvelukseen Kymin rakennusosastolle, missä siitä lähtien on yhtämittäisesti työskennellyt.

Oskari Rämä, Voikan puuhiomolta, 15.7.54. Hän tuli yhtiömme palvelukseen 21.8.1929. Oltuaan työssä eri osastoilla hän siirtyi 1.1.1937 Voikan puuhiomolle, missä nykyisin työskentelee sahaajana ja prässimiehenä kuorimolla. Rämä on monitaitoinen ja erittäin tunnollinen työntekijä.

Voitelija Antti Puranen, Kymin paperitehtaalta, 6.8.54. Hän on syntynyt Lempaalassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 4.6.1923 kirvesmieheksi Kymin rakennusosastolle. 17.7.1924 hän siirtyi koneenvoitelijaksi Kymin paperitehtaalle ja onkin sitten vähäistä voimalaitostyömaalla ja Voikan paperitehtaalla oloaikaa lukuun ottamatta uskollisesti työskennellyt tällä osastolla. Puranen on ollut kiinnostunut radiotekniikkaan ja puuhallut radioiden parissa yli 20 vuotta.



Antti Puranen.



Einar Heikkilä.



Juho Artur Vahter.



Muisto Gardemeister.



Kalle Kantanen.



Eino Nevanperä.



Väinö Kivioja.



Lauri Kotiranta.

Viilaaja Einar Volmar Heikkilä, Kymin korjauspajalta, 17.8.54. Hän on syntynyt Iitissä. Yhtiömme palvelukseen hän tuli v. 1909 Kuusaan paperitehtaalte. Työskenneltään välillä muilla osastoilla hän siirtyi v. 1917 Kymin korjauspajalle ollen siellä edelleenkin.

Hitsaaja Aarne Emil Kotikari, Voikan korjauspajalta, 31.8.54. Hän on syntynyt Jääskessä, mutta muutti jo 3-vuotiaana vanhempiensa mukana Voikkaalle. Yhtiömme palvelukseen hän tuli v. 1913 Voikan paperitehtaalte, mistä siirtyi rakennusosastolle ja sieltä selluloosatehtaan korjauspajalle levytöihin. Oltuaan pari vuotta Kotkassa levyseppänä ja hitsaajana hän muutti v. 1929 Enson tehtaalte hitsaajaksi korjauspajaan. Talvisodan takia hän joutui jättämään Enson ja tuli Voikan korjauspajalle hitsaajaksi, jona toimii edelleenkin. Kotikarin vapaa-ajan harrastuksiin ovat kuuluneet voimistelu ja urheilu sekä musiikki. Hän kuului aikoinaan Voikan tehtaan palokunnan torvisoittokuntaan.

Kirvesmies Juho Artur Vahter, Kymin asuntoosastolta, 4.9.54. Hän on syntynyt Iitissä. Yhtiömme palvelukseen hän tuli v. 1917 Kuusaan rakennusosastolle ja muutamia lyhyitä katkoja lukuun ottamatta hän onkin koko ajan työskennellyt rakennuspuolella.

Kuljettimen hoitaja Otto Sakki, Voikan höyryosastolta, 13.9.54. Kun hän 18.6.54 tuli olleeksi 40 vuotta yhtiömme palveluksessa, julkaisimme hänestä kuvan ja henkilötietoja lehtemme edellisessä numerossa, johon viittaamme.

Lydia Uitto, Voikan selluloosatehtaalte, 13.9.54. Hän on syntynyt Heinolassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli v. 1922 Voikan selluloosatehtaalte, missä parin kuukauden katkoa lukuun ottamatta on koko ajan työskennellyt. Tätä toukokuun lopulla kirjoitettaessa rva Uitto oli sairauden takia väliaikaisella eläkkeellä.

Konttorinsiivooja Sandra Heimonen, karbidi-tehtaalte, 15.9.54. Hän on syntynyt Karttulasaa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 19.5.1943 Voikan rakennusosastolle, mistä 21.6.44 siirtyi Voikan ulkootyöosastolle. Nykyisessä toimeasaan hän on ollut 11.2.45 lähtien.

50-VUOTIAITA

Rullapakkarien etumies Muisto Gardemeister, Voikan paperitehtaalte, 25.6.54. Hän on syntynyt Valkealassa ja tullut yhtiön palvelukseen 1.1.1920 Voikan paperitehtaalte, missä on koko ajan työskennellyt. Nuorempana Gardemeister oli innokas urheilija.

Purkaja Kalle Kantanen, Kymin ulkootyöosastolta, 25.6.54. Hän tuli yhtiömme palvelukseen kesällä 1948 Kymin ulkootyöosastolle työskennellen purkajana Saksanahon puuvarastolla.

Kirvesmies Eino Johannes Nevanperä, Voikan rakennusosastolta, 29.6.54. Hän on syntynyt Ilmajoella. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 15.9.1926 kirvesmieheksi Voikan rakennusosastolle, jolla onkin sitten koko ajan työskennellyt lukuun ottamatta muutamia lyhyitä aikoja, jolloin hän oli rakentamassa Kuusaan vesivoimalaitosta, spriitehdasta ja Haukkasuon tehtaita. Nevanperä harrasti nuorempana urheilua, varsinkin painia, jossa hän usein pääsi kilpailuissa palkintosijoillekin.

Rullapakkari Väinö Kivioja, Voikan paperitehtaalte, 7.7.54. Hän on syntynyt Joutsassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli toukokuussa 1927 Voikan rakennusosastolle, mistä vielä samana vuonna siirtyi Voikan ulkootyöosastolle. Nykyisessä toimeasaan paperitehtaalte hän on ollut marraskuusta 1936 lähtien.

Veturinkuljettaja Lauri Edvard Kotiranta, Voikan raitiotieosastolta, 9.7.54. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli jo 15-vuotiaana junamieheksi Haukkasuolle. Vuonna 1928 hän suoritti höyrykattilatutkinnon ryhtyen sen jälkeen hoitamaan lämmittäjän tehtäviä. Veturinkuljettajaksi hänet nimitettiin v. 1936 ja nykyiseen toimeasaan hän siirtyi 28.12.1938. Vapaa-aikoinaan Kotiranta harrastaa maanviljelystä.

Siivooja Alma Halttunen, Kymin talousosastolta, 9.7.54. Hän on syntynyt Hankasalmella. Mentään v. 1928 naimisiin hän muutti Kuusankoskelle Eerolan kartanoon, missä hänen miehelleen oli työpaikka. Kesäisin rva Halttunen oli mukana maataloustöissä, mutta vasta miehensä v. 1950 kuoltua hän tuli vakinaisesti yhtiömme palvelukseen siivoojaksi talousosastolle.



Alma Halttunen.



Aarne Edvin Heijari.



Artur Pöysä.



Viljam Nenonen.

Voitelija Emil Vanhala, Kymin selluloosatehtaalta, 10. 7. 54. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli huhtikuussa 1938, mistä lähtien on yhtäjaksoisesti ollut työssä selluloosatehtaalla, aluksi kuorimossa ja kiisuosastolla n. 10 vuotta. Nykyisessä toimessaan hän on ollut n. 5 vuotta.

Kirvesmies Emil Kuusela, Kymin rakennusosastolta, 11. 7. 54. Hän on syntynyt Artjärvellä. Kuusankoskelle hän muutti v. 1933 ja oli aluksi työssä eri rakennusurakoitsijoilla. Yhtiömme palvelukseen hän tuli v. 1935 Kymin rakennusosastolle, jolla edelleenkin työskentelee.

Sahateknikko Aarne Edvin Heijari, Kuusankosken sahalla, 15. 7. 54. Hän on syntynyt Vehkalahdella, mistä vanhempiensa mukana muutti ensin Kotkaan ja sieltä, isän ja veljesten rakentaman oman talon valmistuttua, Kyminlinnaan. Samoin kuin isänsä ja veljensä meni hänkin heti ammattikoulun käytyään Hallan Tehtaitten palvelukseen toimien aluksi mitaajana ja ylösottajana vuosina 1920—23, sitten kimpin ym. pienen tavaran käsittelyä valvovana työnjohtajana v. 1924 sekä asevelvollisuutensa suorittuaan jälleen nuorempana työnjohtajana ja tuntikirjurina vuosina 1926—29 ollen samoihin aikoihin kolmena talvena Kymin Tukinostoyhtiön palveluksessa tukkimetsässä, rantamitassa ja tukkien vastaanottajana. V. 1929 hän suoritti puunjalostusteollisuuden työnjohtokurssin ja kävi v. 1930—31 Suomen Saha-teollisuuskoulun Viipurissa. Sen jälkeen hän jatkoi työskentelyään Hallan palveluksessa toimien laivauskonttorissa vuosina 1931—33, vanhempana lautatarhan työnjohtajana vuosina 1933—36, josta ajasta osan kuivaamon työnjohtajana, sekä sahan työnjohtajana vuosina 1937—52, josta ajasta vuoden verran höyläämön työnjohtajana. Hän on kehittänyt ammattitaitoaan useilla erikoiskursseilla, viimeksi Helsingissä v. 1952 pidetyillä työnjohtajien johtamistaidollisilla jatkokursseilla n:o 1. Maaliskuun 1 p:stä 1952 hän on toiminut Kuusankosken sahalla, jossa hän on hänelle ominaisella reippaudella ja joustavuudella tarttunut työhön. Hänen harrastuksistaan mainittakoon laulu ja teatteri, joka ammattiuraan suunniteltaessa kilpaili puutavara-alan kanssa, sekä urheilu ja liikunta eri muodoissaan. Myös Kyminlinnassa oleva koti, josta isä neljä vuotta sitten kuoli, on hänen harrastustensa kiintoisimpia kohteita.

Vuoromestari Artur Pöysä, Kymin puuhiomolta, 17. 7. 54. Hän on syntynyt Mäntyharjussa, mistä muutti Kuusankoskelle tullen 2. 9. 1927 hiojaksi Kuusankosken puuhiomoon. Kymin puuhiomoon hän siirtyi 17. 1. 1930 samaan toimeen ja nimitettiin 1. 11. 31 vuoromestariksi. Pöysä on saanut osakseen sekä esimiestensä että alaistensa luottamuksen.

Jälkivuolija Johannes Räcköläinen, Kymin selluloosatehtaalta, 17. 7. 54. Hän on syntynyt Parikkalassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli keväällä 1928 Kymin selluloosatehtaalle voitelijaksi. Oltuaan välillä muualla hän palasi v. 1934 entiseen toimeensa ja siirtyi v. 1937 pakkaajaksi. V. 1941 hän joutui maanpuolustustehtäviin päästen kuitenkin yhtiön hakemuksesta vielä samana vuonna pois, jolloin tuli työhön klooritehtaalle. Sieltä hän neljän vuoden kuluttua siirtyi entiseen toimeensa selluloosatehtaalle. Jälkivuolijana kuorimossa hän on ollut vuodesta 1952 lähtien.

Apumies Viljam Nenonen, Kymin rakennusosastolta, 22. 7. 54. Hän on syntynyt Ruokolahdella. Oltuaan Imatran Voima Oy:n, Enso-Gutzeit Oy:n Kaukopään tehtaan, Oulu Oy:n ja Tako Oy:n palveluksessa hän tuli v. 1938 Kuusankoskelle Keltin voimalaitosrakennustyömaalle. Lyhyen poissaolon jälkeen, jolloin hän oli linnoitustoissa, Nenonen palasi v. 1942 takaisin yhtiömme palvelukseen, Kymin rakennusosastolle, missä edelleenkin työskentelee. Nuorempana hän harrasti yleisurheilua.

Mallipuuseppä Onni Anselm Okka, Kymin korjauspajalta, 27. 7. 54. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli v. 1919 Kymin talliosastolle, mistä noin vuoden kuluttua siirtyi rakennusosastolle ja sieltä v. 1920 Kymin korjauspajalle työskennellen aluksi mallipuuseppän oppilaana ja vuodesta 1926 mallipuuseppänä. Okan osallistumisesta yhteisiin rientoihin mainittakoon, että hän on kuulunut kunnan kirjastolaitoksen sekä työväenopiston johtokuntaan, ollut metallityöväen ammattiosaston puheenjohtajana v. 1951—53 ja toiminut korjauspajojen sekä rakennus-, voimalaitos- ja maatalousosastojen pääluottamusmiehenä vuodesta 1951 alkaen. Viimeksi mainittuun tehtävään hän on valmentautunut mm. Norjassa v. 1952 pidetyillä luottamusmieskursseilla. Vapaa-aikoinaan hän on harrastanut erityisesti opiskelua. Työväenopiston perusta-



Onni Okka.



Feetu Valjakka.



Eino Valtonen.



Lauri Pessa.

misesta alkaen aina viime vuosiin saakka hän on tiiviisti käyttänyt hyväkseen opiston tarjoamia mahdollisuuksia opiskellen kieliä ja saavuttaen kunnioitettavan kielitaidon. Myös eri alojen kirjallisuus on aina kuulunut hänen mieliharrastuksiinsa. Vaikka Okan harrastukset ovat pysytelleet pääasiassa henkisen elämän aloilla, on hänellä riittänyt kiinnostusta myös reippautta vaativaan toimintaan. Aikaisemmin hän kuului 16 vuotta palokuntaan, jonka riveissä miehen fyysillistä kuntoa koetellaan.

Etumies Antton Punkkinen, Kymin selluloosa-tehtaalta, 4. 8. 54. Hän on syntynyt Luumäellä ja tuli yhtiömme palvelukseen 11. 10. 1928 ulkotyöosastolle. Oltuaan välillä yhden kesän rakennusosastolla hän siirtyi v. 1933 selluloosatehtaalle, missä on hoitanut erilaisia tehtäviä. Nykyisin hän työskentelee kuorimon etumiehenä. Nuorempana Punkkinen oli mukana yhtiön ns. massahiihdoissa saaden niissä monta palkintoa.

Apumies Paavo Rainio, Kymin asunto-osastolta, 5. 8. 54. Hän on syntynyt Iitissä. Yhtiön palvelukseen hän tuli ensimmäisen kerran v. 1938 Keltin voimalaitokselle, mistä kuitenkin jo samana vuonna erosi. Kymin rakennusosastolle hän tuli v. 1947 ja on siitä lähtien yhtäjaksoisesti työskennellyt rakennuspuolella. Hänet tunnetaan hyvänä ja tunnollisena työntekijänä.

Kuormaaja Feetu Valjakka, Voikan ulkotyöosastolta, 7. 8. 54. Hän on syntynyt Mäntyharjussa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli v. 1941 Voikan ulkotyöosastolle oltuaan sitä ennen kesäisin valtion rautatierakennuksilla ja talvisin metsätöissä. Ulkotyöosaston luottamusmiehen tehtäviä hän hoiti vuosina 1945—52.

Kamyrkoneenhoitaja Jalmari Nummelin, Voikan selluloosatehtaalta, 8. 8. 54. Hän on syntynyt Iitissä ja tuli yhtiömme palvelukseen ensimmäisen kerran v. 1927 Voikan rakennusosastolle. Voikan selluloosatehtaalla hän on ollut yhtäjaksoisesti vuodesta 1932 lähtien.

Maalari Eino Lauri Valtonen, Kymin asunto-osastolta, 10. 8. 54. Hän on syntynyt Iitissä. 14-vuotiaana hän tuli asiapojaksi Kuusankosken rakennusosastolle käyden samalla ammattikoulua. Jo tässä vaiheessa alkoi maalarin ura kangastella mielessä,

kun pääsi aitoja maalailemaan. Voikan koskenperkaus houkutteli kuitenkin kokeilemaan voimia ja niin hän siirtyi raanapojaksi v. 1921 ja sen jälkeen ”sepänsälliksi”. Maalarin ammatti kumminkin voitti ja seuraava vaihe oli talojen ulkoseinien maalaus. Suoritettuaan asevelvollisuutensa hän oli jonkin aikaa työssä Pessankosken perkaustyömaalla. Tehtyään opintomatkan erinäisiin Helsingin maalausliikkeisiin hän tuli v. 1932 Voikkaalle maalariksi. Siitä lähtien hän on palvellut yhtämittaisesti, ja vaikka osaston nimi on vaihtunut, on työ ollut samaa.

Puidenpurkaja Vilho Kallio, Kymin selluloosa-tehtaalta, 11. 8. 54. Hän on syntynyt Iitissä. Yhtiömme palvelukseen hän tuli v. 1925 sihtimieheksi Kuusankosken selluloosatehtaalle, mistä seuraavana keväänä siirtyi rakennusosastolle. Tammikuussa 1930 hän palasi takaisin Kuusaan selluloosatehtaalle, sillä kertaa pakkariksi, jona oli 7 vuotta. Sen jälkeen hänestä tuli kuivauskoneen hoitaja ja tässä toimesta hän oli siihen saakka, kunnes mainittu tehdas lopetti toimintansa. Oltuaan sitten työssä rakennusosastolla hän tuli huhtikuussa v. 1946 Kymin selluloosatehtaan kuorimoon, missä edelleenkin työskentelee puidenpurkajana.

Sähköasentaja Lauri Pessa, Kymin sähköosastolta, 20. 8. 54. Hän on syntynyt Valkealassa ja tullut yhtiömme palvelukseen 26. 10. 1921 Voikan ulkotyöosastolle. Työskentelynsä sähköalalla hän aloitti 16. 11. 23 Ky-Kuu sähköosastolla. Oltuaan välillä 12. 12. 25—6. 6. 28 Voikan rakennusosastolla hän tuli takaisin sähköosastolle, ensin Voikkaalle ja 9. 5. 32 Kymintehtaalle. Toimittuaan aluksi linja-asentajana hän siirtyi nykyiseen toimeensa tehdaspuolen sähköasentajaksi. Pessan töistä mainittakoon erityisesti vaativimmat korkeajännitekaapeliin asennus- ja korjaustyöt.

Linja-mestari Aarne Valdemar Schön, Voikan sähköosastolta, 25. 8. 54. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli ensimmäisen kerran v. 1919 Voikan sähköosastolle työskennellen vuodesta 1930 lähtien linja-osaston mestarina. Nuorempana Schön oli innokas urheilija ”leipälajeinaan” juoksut ja uinti. Kalastus on hänen mieliharrastuksiaan ja hän on toiminut Voikan Kalastuskerhon puheenjohtajana kerhon perustamisesta alkaen.



Aarne Schön.



Edit Lindholm.



Harald Savolainen.



Emil Vihersalo.

Puutarhatyöläinen Edit Lindholm, Voikan maatalousosastolta, 26. 8. 54. Hän on syntynyt Luumäellä. Yhtiömme palvelukseen hän tuli ensimmäisen kerran v. 1932 ollen puutarhatöissä kesäisin kymmenenä vuotena. Vakinaisena puutarhatyöläisenä hän on ollut vuodesta 1941 lähtien. Vapaa-aikoinaan hän on suorittanut yksityisten puutarhojen kunnostamistöitä.

Varastonpäällikkö Emil Harald Savolainen, Voikan varastolta, 30. 8. 54. Hän on syntynyt Loviisassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli jo 14-vuotiaana asiapojaksi pääkonttoriin, mistä pari vuotta myöhemmin siirtyi varastonapulaiseksi Kymin sähkövarastolle. V. 1922 hänet nimitettiin apulaiskirjanpitäjäksi. Vielä samana vuonna hän lähti kauppakouluun, mistä palattua edessä oli asevelvollisuuden suorittaminen. Yhtiömme palvelukseen hän tuli uudelleen 7. 9. 25 varastontarkkailijaksi Kymin varastoon siirtyen myöhemmin hinnoittelijaksi. Voikan varaston päälliköksi hänet nimitettiin 15. 7. 52. Samana vuonna hän suoritti Helsingissä Rastorin 3-viikkoisen varastonhoitajakurssin. Hän on aikaisemmin innolla osallistunut voimistelu- ja urheilurientoihin toimitsijatehtävissä. Palokuntaan hän on kuulunut noin 10 vuotta ja aikoinaan hän hoiti Kuusankosken Aseveliyhdistyksen rahastonhoitajan tehtäviä. Filatelialla on häntä aina kiinnostanut ja lisäksi on shakkipeli nykyisin hänen mieliharrastuksiaan.

Kirvesmies Emil Vihersalo, Kymin asunto-osastolta, 30. 8. 54. Hän on syntynyt Joutsassa, mistä jo nuorena lähti Kotkaan työskennellen siellä Enso-Gutzeitin ja Hallan tehtailla. Kotkasta hän muutti Helsinkiin ja sieltä Lahteen, mistä v. 1932 tuli Kuusankoskelle yhtiömme tehdasrakennusosastolle siirtyen myöhemmin asunto-osastolle. Vihersalon harrastuksiin kuului aikaisemmin urheilu ja erityisesti paini.

Saunottaja Tyyne Pajari, Voikan talousosastolta, 2. 9. 54. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 1. 12. 1949 tilapäiseksi siivoojaksi Voikan talousosastolle ja siirtyi v. 1952 saunottajaksi virkailijain saunalle.

Kivisorvari Vilho Joutjärvi, Hiomakivitehdas Sammosta, 8. 9. 54. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli v. 1918 Voikan ulko-työosastolle. Ikää hänellä oli silloin vasta 13 vuotta,

joten rippikoulukin tuli käytyä työn lomassa. V. 1923 hän siirtyi Kymin raitiotieosastolle työskennellen ensin jarrupoikana ja myöhemmin veturinlämmittäjänä junassa, joka Hiekkämäestä kuljetti hiekkaa Voikan voimalaitostyömaalle. Suoritettuaan asevelvollisuutensa hän tuli työhön Voikan rakennusosastolle toimien betonirauhoittajana mm. selluloosatehtaan massakuoppien ja puuhiomon kuorimon työmailla. Kun Hiomakivitehdas Sampo perustettiin, siirtyi Joutjärvi sen palvelukseen. Hän on siis ollut mukana Sampo-kivien teossa aina siitä lähtien, kun ensimmäiset kivet valettiin puuhiomon pihassa, ja sitten "vanhassa Sammossa" Voikan sahan entisessä konehuoneessa. Muuttopuuhia muistellessaan hän kertoi kaiken tapahtuneen miesvoimalla, mm. rata-kiskot siirrettiin uudelle tehtaalle kantamalla. Kun Sampo alkoi itse kesäisin ottaa kvartsihiekkaa kairavoksestaan Nilsiästä, toimi Joutjärvi siellä noin kymmenenä kesänä työnjohtajana. Nykyisessä toimestaan tämä Sammon "Nestor" on ollut vuodesta 1948 lähtien.

Juho Evert Mikkonen, Voikan rakennusosastolta, 9. 9. 54. Hän on syntynyt Jaalassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli ensimmäisen kerran v. 1921 metsäosastolle työskennellen puutavaran hakkuutehtävissä. V. 1930 hän siirtyi Kymin uittoyhdistyksen palvelukseen ollen siellä 12 uittokautta. Suoritettuaan v. 1939 sisävesilainojen perämiestutkinnon hän toimi kolme purjehduskautta "Pyhäjärvi"-nimisen hinaajan päällikkönä. V. 1941 hän tuli uudelleen yhtiömme metsäosaston palvelukseen hoitaen jakomiehenä ja työnjohtajana hakkuu- ja ajotöitä. Sodan aikana ja sen jälkeenkin järjestettyihin pinotavaran hakkuumestaruuskilpailuihin Mikkonen otti innolla osaa päästen usean kerran palkintosijoille ja saavuttaen v. 1944 Kuusankosken pitäjänmestaruuden. Voikan rakennusosaston palveluksessa hän on ollut 19. 10. 49 lähtien.

Silinterimies Vilho Luoto, Kymin paperitehtaalta, 10. 9. 54. Hän on syntyperäinen kuusankoskelainen. Yhtiömme palvelukseen hän tuli ensimmäisen kerran 1. 11. 1920 Ky-Kuu ulkotyöosastolle. Työskenneltyään välillä eräillä muilla osastoilla hän vakiintui lopulta Kymin paperitehtaalle konemieheksi. Nykyisessä toimestaan silinterimiehenä hän on ollut 1. 2. 1950 lähtien.



Vilho Joutjärvi.



Juho Mikkanen.



Vilho Luoto.



Juho Haag.

Maalari Paavo Nurmi, Kymin rakennusosastolta, 10.9.54. Hän on syntynyt Iitissä. Oltuaan maalarinoppilaana eri urakoitsijoilla hän tuli yhtiömme palvelukseen v. 1923 Kuusaan sahalle. Työskenneltyään sen jälkeen mm. ulkotyöosastolla ja Kuusaan rakennusosastolla hän siirtyi Kymin rakennusosastolle v. 1933 ja on siitä lähtien yhtämittaisesti ollut työssä tällä osastolla.

Sähkökatkaisijan hoitaja Valde Ahvenainen, Kymin selluloosatehtaalta, 11.9.54. Hän on syntynyt Mäntyharjussa. Jo poikasena hän tuli yhtiön töihin metsäosastolle. Suoritettuaan asevelvollisuutensa hän meni Kotkan satamaan lastaus- ja purkaustöihin ollen siellä kolmisen vuotta. V. 1928 hän palasi takaisin metsätöihin ja tuli v. 1930 työhön Kymintehtaalle ulkotyöosastolle. Nykyisellä osastollaan Kymin selluloosatehtaalla hän on ollut vuodesta 1934. Ensin hän oli päivätyössä siirtyen sitten kiisuosastolle ja sieltä v. 1937 kuorimoon, missä on ollut erinäisissä tehtävissä, pisimmän ajan eli noin 6 vuotta sähkökatkaisijan hoitajana. Nykyisin hän työskentelee liuotusaltaalla.

Muurari Kaarlo Armas Hyvärinen, Voikan rakennusosastolta, 20.9.54. Hän on syntynyt Val-

kealassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 16-vuotiaana Voikan ulkotyöosastolle, mistä siirtyi paperitehtaalle rotatiokoneen rullamiehen apulaiseksi ja 19-vuotiaana silinterimieheksi. Paperitehtaalla hän työskenteli vuoteen 1927, jolloin sairastui ja lääkärin kehoituksesta pyrki ulkotöihin päästenkin muurariksi rakennusosastolle. Tässä toimessa hän on edelleenkin. Hyvärinen on kotikunnassaan Valkealassa ollut mukana kunnallisessa elämässä kuuluen jäsenenä eri lautakuntiin, mm. vuodesta 1945 lähtien kansakoululautakuntaan. Hänen vapaa-aikojensa harrastuksiin ovat ensisijaisesti kuuluneet musiikki ja taide-maalaukset.

Varastonhoitaja Juho Haag, Kymin rakennusosastolta, 20.9.54. Hän on syntynyt Pieksämäellä, mutta oli vasta yhden vuoden ikäinen, kun perhe muutti Kuusankoskelle. Yhtiömme palvelukseen hän tuli v. 1920 Ky-Kuu talliosastolle. Sen jälkeen hän on työskennellyt mm. sähköosastolla, sahalla, Kymin selluloosatehtaalla, ulkotyöosastolla ja Kymin varastolla sekä vuodesta 1940 lähtien Kymin rakennusosastolla toimien vuodesta 1947 varastonhoitajana rakennusosaston varastolla. Palokunnassa Haag on ollut 15 vuotta ja on kuulunut sen johtokuntaankin.

KOUVOLAN KIRJA- JA KIVIPAINO



Martta Ahvenainen.

50-VUOTIAS

Tiikelipainaja Martta Ahvenainen 19.7.54. Hän on syntynyt Lappeella. 23.4.1921 hän tuli oppi-

laaksi Kouvolan Kirja- ja Kivipainoon, missä siitä lähtien on yhtäjaksoisesti työskennellyt hoitaen tehtävänsä taitavan ja huolellisen ammatti-ihmisen tavoin. Kymin Oy:n ansiomerkin 25-vuotisesta palveluksesta hän sai v. 1947, jolloin niitä ensimmäisen kerran jaettiin. Nti Ahvenainen kuului lottajärjestöön sen lakkauttamiseen saakka. Nykyisin hän viettää vapaa-aikansa pääasiassa kirjallisuuden parissa. Luonteeltaan miellyttävänä hän on työtoverien ja muidenkin ystäviensä keskuudessa erittäin pidetty.

LEHTEMME SEURAAVA NUMERO

ilmestyy kesälomien takia vasta kolmen kuukauden kuluttua eli syyskuun 20 p:nä. Siihen tarkoitetut kirjoitukset ja kuvat pyydetään lähettämään elokuun 15 päivään mennessä.

Toivotamme kaikille lukijoillemme iloista juhannusta ja virkistävää kesää.

Toimitus.

Talviurheilukauden päättäjäiset

VOIKAN TEHTAITTEN

talviurheilukauden päättäjäiset pidettiin huhtikuun 22 p:nä. Tilaisuuteen oli kutsuttu kaikki palkinnonsaajat puolisoineen sekä lisäksi osastojen johtajat ja urheiluyhdysmiehet. Kutsua oli noudattanut yhteensä n. 150 henkeä.

Alkajaisiksi soitti Rytm-Ystävien yhtye, minkä jälkeen Sampo-tehtaan urheiluyhdysmies Viljo Hälikkä piti tervehdyspuheen. Urheilijanuorukaisista kootun lauluyhtyeen esitettyä pari laulua seurasi illan kohokohta, palkintojenjako, jonka suoritti konttoripäällikkö, varatuomari Aunis K. Kantonen urheiluneuvoja O. Rautjärven avustamana. Palkintojenjaon mielenkiintoisimmaksi kohdaksi muodostui hiihtoharrastuskilpailun arvoesinepalkintojen arvonta, johon osallistuivat kaikki vähintään 5:n arvan vaatimukset suorittaneet hiihtäjät. Onnetar oli suopea seuraaville:

Miehet: Oiva Hasu, talousosasto, Olavi Ylönen, karbiditehdas, Viljo Qvick, sähköosasto, Toivo Ahonen, paperitehdas ja Anssi Joutjärvi, paperitehdas. — Naiset: Ilta Virta, Kauppa Oy., Eira Peltonen, paperitehdas, Anja Lahdelma, paperitehdas, Anna Hänninen, selluloosatehdas ja Aune Peltola, talousosasto. — Palveluksessa olevien puoliset: Selma Vepsäläinen, puuhiomo, Aino Ylönen, karbiditehdas ja Aino Laakkonen, paperitehdas.

Palkintojenjaon jälkeen "Topparoikka"-yhtye hauskoiilla esityksillään viritti yleisön keveään tunnelmaan. Ohjelman päätteeksi nähtiin vielä muutamia lyhytelokuvia ja juotiin makoisat pullakahvit. Lopuksi karkeloitiin.

Tilaisuudessa saivat kankaisen hihamerkin seuraavat:

Kullatulla leijonalla: Väinö Lehtinen, korj.paja, Anssi Joutjärvi, paperitehdas, Olavi Ylönen, karbidi, Viljo Qvick, sähkö, Veikko Nurminen, höyry, Erkki Knapp, korj.paja sekä Aune ja Eino Peltola, talous.

Neljällä leijonalla: Pauli E. Vehmassalmi, sell., Lasse Knapp, paperitehdas, Esko Rantanen, korj.paja, Viljo Erkkilä, varasto, Vilho Floman, paperitehdas, Paavo Vähänen, karbidi, Niilo Vepsäläinen, puuhiomo, Eira Peltonen, paperitehdas, Toini Luoranen, paperitehdas, Selma Vepsäläinen, puuhiomo, Aino Ylönen, karbidi, Pauli O. Vehmassalmi, sell., Unto Pöyhönen, pap.tehdas ja Hannu Qvick, sähkö.

Kolmella leijonalla: Risto Paljakka, pap.tehdas, Eino Puranen, sell., Toivo Ahonen, pap.tehdas, Anja Lahdelma, pap.tehdas, Anna Hänninen, sell., Eila Puljava, karbidi, Aino Laakkonen, pap.tehdas, Markku Parvinen, puuhiomo, Juha Nurminen, korj.paja, Keijo Erlin, korj.paja ja Ilkka Tirkkonen, karbidi.

Kahdella leijonalla: Erkki Multanen, ulkotyö, Pentti Taavila, sell., Oiva ja Aili Hasu, talous, Erik Hoppman, sell., Ilta Virta, Kauppa Oy., Impi Elonen, pap.tehdas, Terttu ja Vuokko Heimonen, höyry, Risto Puolakka, Sampo, Matti Tirkkonen, karbidi ja Pentti Mouhu, rak.os.

Yhdellä leijonalla: Artturi Parvinen, puuhiomo, Reino Rautiainen, pap.tehdas, Teuvo Parolahti, pap.tehdas, Erkki Tähtimö, sell., Aimo Koikkalainen, sell., Aarne Nevalainen, sell., Esko Kääpä, sell., Tuula Pajari, sähkö, Airi Hassinen, karbidi, Risto Hamari, karbidi, Ilkka Lahdelma, sell., Matti Lomperi, pap.tehdas, Ossi Leivo, rak.os., Pertti Arvila, sähkö, Antti Rämä, pap.tehdas ja Petteri Koskinen, puuhiomo.

KYMIN—KUUSANKOSKEN TEHTAITTEN

talviurheilukauden päättäjäisjuhla palkintojenjakoi- neen pidettiin huhtikuun 23 p:nä Kuusankosken Seuratalossa. Järjestelypuolesta vastasi tällä kertaa Kymintehtaitten Kauppa Oy. Rytm-Ystävien yhtyeen soitettua aluksi muutamia kappaleita toivotti myymälänhoitaja Mikko Hakala läsnäolijat tervetulleiksi. Illan kuluessa saatiin kuulla ja nähdä erilaista ohjelmaa, mm. Rytm-Ystävien esityksiä, nti Eini Oksasen kuplettilaulua sekä urheilu- ym. aiheisia lyhytelokuvia. Tilaisuuden kohokokodaksi muodostui kuitenkin palkintojenjako, jonka suoritti sosiaalipäällikkö Åke Launikari liikuntaneuvoja Raine Vallealan avustamana. Palkintoja jaettiin harrastushiihdosta, Kymin—Kuusankosken tehtaitten hiihtomestaruuskilpailuista sekä neljän suuren tehtaan välisestä viestinhiihdosta, ja Kymenlaakson Viestissä mukana olleille ojennettiin muistopaketit. Harrastuskilpailuissa ansioituneet saivat hihamerkinsä ja ensimmäisen ker- ran jaettiin sellaisia kullatulla leijonalla varustettui- na niille, jotka viitenä peräkkäisenä vuotena ovat suorittaneet viiteen arpaan oikeuttavat vaatimukset. Palkintojenjaon päätyttyä seurasi kahvitarjoilu ja loppuilta kului tanssin merkeissä.

Palkintoluettelo oli seuraava:

Harrastushiihto

Naiset: 1) Tyyne Hoppman, rak.os., 420 km. 2) Eeva Railo, sell., 365. 3) Terttu Tikkanen, konttori, 364.

Miehet (arvonnan perusteella): Olli Suurmäki, Ky. paperi, 670 km., Oskari Lahti, Kuu.paperi, 568 km., Toivo Puhjo, Ky.paperi, 556 km., Johannes Ryöppy, Kuu.paperi, 504 km., Rauno Korjala, Ky.paperi, 504 km. ja Emil Laitinen, sell., 502 km.

Palveluksessa olevien vaimot (arvonnan perusteella): Maiju Harlin, Ky.korjauspaja, 718 km., Maria Laitinen, sell., 407 km. ja Maire Laitinen, sähköos., 352 km.

Tytöt 7—11 v.: 1) Seija Railo, sell., 365 km. 2) Hannele Henttu, varasto, 72 km. 3) Tuula Huuhilo, sell., 62 km. 4) Pirjo Myyrä, varasto, 47 km. 5) Hannele Lahtinen, puuhiomo, 34 km.

Tytöt 12—17 v.: 1) Sinikka Roitto, klooritehdas, 312 km. 2) Ulla Pesu, ulkotyös., 260 km. 3) Kerttu Ahonen, ulkotyös., 146 km. 4) Nelly Sihvonen, kuljetus-os., 103 km. 5) Aija Helolinn, spriitehdas, 82 km.

Pojat 7—11 v.: 1) Pentti Roitto, klooritehdas, 412 km. 2) Hans-Erik Wallberg, Kauppa Oy., 406 km. 3) Lasse Tuviala, rak.os., 370 km. 4) Esko Pesu, ulkotyö-

os., 288 km. 5) Raimo Toivonen, Kuu.korjauspaja, 260 km.

Pojat 12—17 v.: 1) Hannu Valjakka, Ky.paperi, 397 km. 2) Markku Tuviala, rak.os., 358 km. 3) Teuvo Parkkinen, ulkotyöos., 356 km. 4) Hannu Salo, rak.os., 355 km. 5) Jorma Sihvonen, kuljetusos., 348 km.

Hihamerkit

Kullatulla leijonalla: Ilmari Tikkala, Ky.paperi, Oskari Lahti, Kuu.paperi, Toivo Puhjo, Ky.paperi, Sulo Korsberg, rak.os., Hjalmar Lahtinen, puuhiomo, Tauno Levänen, rak.os., Terttu Tikkanen, konttori, Hans-Erik Wallberg, Kauppa Oy., ja Markku Tuviala, rak.os.

4:llä leijonalla: Veikko Saarinen, Ky.paperi, Leevi Ollila, sell., Pertti Tuviala, Ky.paperi, Emil Laitinen, sell., Sievä Rinne, höyryos., ja Eeva Railo, sell.

3:lla leijonalla: Toivo Korjala, puuhiomo, Veikko Tolvanen, sähköos., Toivo Vainio, sähköos., Reijo Mauno, rak.os., Seppo Järnvall, klooritehdas, Rauno Korjala, Ky.paperi, Maria Laitinen, sell., Edith Ollila, sell., Pentti Roitto, klooritehdas, ja Sinikka Roitto, klooritehdas.

2:lla leijonalla: Alpo Arola, rak.os., Klaus Seppälä, Ky.korjauspaja, Olavi Toikka, rak.os., Urmias Laakso, rak.os., Lasse Himanen, Ky.paperi, Olga Myyrä, varasto, Tyyne Hoppman, rak.os., Lasse Tuviala, rak.os., Hannu Valjakka, Ky.paperi, Teuvo Parkkinen, ulkotyöos., Hannu Salo, rak.os., ja Jorma Sihvonen, kuljetusos.

1:llä leijonalla: Olli Suurmäki, Ky.paperi, Urho Kiili, klooritehdas, Eino Taina, puuhiomo, Armas Wright, Ky.paperi, Ossi Koste, Ky.paperi, Johannes Pöyry, Kuu.paperi, Maiju Harlin, Ky.korjauspaja, Maire Laitinen, sähköos., ja Seija Railo, sell.

Hiihtomestaruuskilpailut

Yleinen 15 km hiihto: 1) Veikko Pasi, Ky.paperi, 2) Rauno Korjala, Ky.paperi, 3) Veikko Saarinen, Ky.paperi, 4) Leo Viljakainen, ulkotyöos. 5) Matti Frimodig, Ky.paperi.

Yli 35-vuotiaitten 15 km hiihto: 1) Urho Niemi, sell. 2) Vilho Karjalainen, rak.os. 3) Unto Jyräs, Kuu.korjauspaja.

19-vuotiaitten 10 km hiihto: 1) Veijo Laurila, sell. 2) Antero Pokki, Ky.korjauspaja. 3) Unto Kääpä, rak.os.

Naisten 5 km hiihto: 1) Anneli Kalliola, kloorit.

Kymenlaakson Viesti

Kymenlaakson Viestin muistopaketin saivat seuraavat Kymin—Kuusankosken tehtaitten edustusjoukkueessa mukana olleet: Veikko Saarinen, Urho Niemi, Veikko Pasi, Vilho Karjalainen, Leo Viljakainen ja Rauno Korjala.

"Neljän suuren" viestinhiihto

1) Paperitehtaat 1.42.35. 2) Rakennusosasto 1.45.00. 3) Korjauspajat 1.45.35. 4) Selluloosatehdas 1.50.27. Mieskohtaiset palkinnot: 1) V. Pasi 9.08. 2) R. Korjala 9.18. 3) V. Saarinen 9.26. 4) V. Laurila 9.27. 5) M. Frimodig 9.39. 6) L. Himanen 9.42. 7) U. Niemi 9.51. 8) A. Pokki 9.53. 9) E. Salovaara 9.54. 10) P. Makkonen 9.55.

Sosiaalivirkailijain neuvottelukokous

Yhtymämme sosiaalivirkailijain jokakeväinen neuvottelukokous pidettiin toukokuun 25 p:nä Kuusankoskella. Kokouksen avasi sosiaalijohtaja, kunnallisuusneuvos Eino Wallenius selostaen sen jälkeen eläkesäännön maksuohjeisiin tehtyjä muutoksia ja lisäyksiä. Terveysseisar Eva Vilenius esitelmöi tehdassivouksesta, agronomi Kalle Varis selosti yhtiön omistamia asuntoja varten laadittuja järjestyssääntöjä, eritoten asuntoon kuuluvaa puutarhaa ja piha-aluetta koskevalta kohdalta, ja puutarhaopettaja Aili Kuopala esitelmöi omakotitalojen puutarhoista. Aamiaistauon jälkeen kokouksen osanottajat jakautuivat ryhmätyöskentelyä varten kolmeen ryhmään. Sosiaalipäällikköitten ja heitä vastaavien virkailijain ryhmässä varatuomari Aunis K. Kantonen selosti omakotitalojen kiinnitysasioita ja turvallisuustarkastaja Paul Andersén tapaturmatilastojen yhdenmukaistuttamista. Naisvirkailijain ryhmässä pohdittiin naisten työpukukysymystä ja urheiluvirkailijain ryhmässä yhtymän kilpailutoimintaa. Tämän jälkeen maisteri Veikko Salander esitelmöi aiheesta "Suhdannevaihtelut ja täystyöllisyys" ja Kuusankosken tehtaitten isännöitsijä Curt Cedercreutz esitti yhtiön toimintaa koskevan tilannekatsauksen. Useimmista kysymyksistä virisi vilkas keskustelu.

IITILÄISIÄ SANANPARSIA

Selvä kuu selälläh, pyryin kuu pystys.

"Nyt on kulo luumäel", sano Kauhalan miäs kun tukka palo.

"Eiköhän", sano Tikkain vihil.

On niin kiirettä ettei joula mitäh tekemäh.

"Soon ihlan totta eikä soo mitäh muijien puhetta: sit puhu meilän Liisa", sano seppä Hinttu.

"Talosthan sit naila pitää, jollei muualt niin vastalost", sano Piikkis-Tokko.

"Älä kalita kakkalapää luista nokkajas", sano akka ku toisen akan kans torua pânttäs eikä enäh muutakah osannu sanoa.

Em miä ol niin nälkähin kun näyttää, enkä niin kyllähiin ettei kelpaa.

Ei miäs merta syä, mut ei tuulelkah elä.

Sitä jälkeh kuakitah kun ruokitah.

"Kyl oletten hyvää syänykkih", sano Elimmäen isäntä kun toi tamppusen leivän pöytäh nuuttiaamun.

Pehmiä leipä ja märkä puu on niin hupa ettei sit hullu isäntä huomaakkah.

"Tälhän sit vasta taakii (= annoksia) pistää", sano Kinansaaren miäs kun naskalil voita söi.

Oksal kun Tupa-Jussin murkina

Yks ryyppy paras, kaks paljo, kolme vähäsen.

Viina päässä, miäli männikössä.

Eijo maah kaalettavaa kun saman päivän röyhliitä.

Painiottelu Halla— Voikka

päättyi tasapeliin 12–12



Hallan ja Voikan tehtaitten niskanvääntäjät kohtasivat toisensa neljännen kerran huhtikuun 13 p:nä Voikan Seuratalossa. Kolmessa edellisessä ottelussa Halla oli selviytynyt voittajana ja saanut kiertopalkinnon omakseen. Nyt oli sääntöjä muutettu sikäli, ettei enää puhuttu A- ja B-joukkueista, vaan kumpaakin tehdasta edusti yksi 12-miehinen joukkue. Kun sarjoja oli 6 ja kussakin sarjassa 4 miestä, tuli ottelujen lukumääräksi 24.

Voikan tehtaan sosiaalipäällikön, varatuomari Aunis K. Kantosen lausuttua läsnäolijat tervetulleiksi suoritti VUV:n puheenjohtaja, liikennöitsijä Sakari Koskila painijain esittelyn, minkä jälkeen ottelut aloitettiin ylimestari Esko Elorannan toimiessa ylituomarina. Illan kuluessa nähtiin matolla melko hyvääkin painia, riuskoja vääntöjä ja heittoja, mutta myös tyhjäänpäiväistä junnaamista ja pakoilua. Pari kolme ottelua oli niin pyöreitä, että voiton julistaminen oli makuasia. Luettelemme seuraavassa ottelut sarjoittain.

Sarja 57 kg: Karjalainen Vo—Vihersalo Ha 3—0. Räsänen Ha—Puranen Vo 5.33. Vihersalo—Puranen 5.25. Karjalainen—Räsänen 9.30.

Sarja 62 kg: Merelä Vo—Blomqvist Ha 2.35. E. Wecksten Ha—Hartonen Vo 2—1. Blomqvist—Hartonen 3.40. Merelä—Wecksten 2—1.

Sarja 67 kg: Lehtinen Vo—Laine Ha 1.40. Partti Vo

—Vauhkonen Ha 3—0. Laine—Partti 0.28. Lehtinen—Vauhkonen 0.22.

Sarja 73 kg: Topo Vo—Leskinen Ha 7.44. Nyman Vo—Kivelä Ha 3—0. Leskinen—Nyman 7.24. Topo—Kivelä 0.50.

Sarja 79 kg: Koponen Ha—Nurminen Vo 2—1. O. Wecksten Ha—Åkerblom Vo 3—0. Koponen—Åkerblom 1.05. Nurminen—Wecksten 13.05.

Sarja yli 79 kg: Mikkola Ha—Pettinen Vo 3—0. Virtanen Ha—Korhonen Vo 2.06. Mikkola—Korhonen 0.53. Pettinen—Virtanen 0.17.

24:stä ottelusta voitti kumpikin osapuoli 12, joten pisteet jakautuivat tasan 12—12. Uuden kiertopalkinnon kohtaloa määrättäessä tulivat sitten kysymyksen selkävoitot. Niitäkin oli kummallakin yhtä monta, nimittäin 8. Kun Halla oli käyttänyt selkävoittoihin aikaa yhteensä 26 min. 34 sek., mutta Voikka lähes 10 min. enemmän eli 36 min. 03 sek., ratkaisi tämä asian Hallan eduksi ja niin sai Halla ensimmäisen kiinnityksen uuteen kiertopalkintoon. Kunniapalkinnon molempien joukkueiden parhaille saivat P. Mikkola ja J. Koponen Hallan joukkueesta sekä J. Lehtinen ja E. Karjalainen Voikan joukkueesta. Kunniapalkinto nopeimmasta selkävoitosta joutui Voikan V. Pettiselle, joka voitti Hallan Virtasen 17 sekunnissa viimeksi mainitun sorruttua omaan heittoonsa.



Ylhäällä: Voikan Jouko Lehtinen seljättää yliheitolla ja sillan murrolla Hallan E. Laineen.

Vieressä: Voikan T. Partti joutui heti alkuun näin tukalaan pinteeseen, mutta paransi hyvän ottelun kuluessa tilanteen omaksi hyväkseen voittaen vastustajansa Hallan A. Vauhkosen 3—0.



Voikan tehtaitten shakki- mestaruuden

saavutti jälleen Väinö Salonen

Voikan tehtaitten shakkiturnaus, jossa samalla ratkaistiin tehtaan mestaruus, saatiin loppuun suoritehuutuksi hutikuun aikana. Turnaus aloitettiin jo viime vuoden marraskuussa, joten aikaa turnauksen läpiviemiseen kului lähes viisi kuukautta.

Aikaisempaa tapaa noudattaen suoritettiin turnaus kolmessa sarjassa, joihin ilmoittautui yhteensä 39 osanottajaa. Näistä kuitenkin muutama keskeytti kilpailun. Pelejä oli kaikkiaan 189, joista sitkeimmät kestivät kuutisen tuntia.

A-sarjan voittajaksi ja samalla tehtaan mestariksi selvisi puuhiomon Väinö Salonen uusien näin viimevuotisen mestaruutensa. Salonen pelasi koko ajan erittäin varmasti, ja ainoaksi miinukseksi hänen tililleen tuli tasapeli toiseksi sijoittuneen Harri Savolaisen kanssa. Sarjasta putosivat B-sarjaan paperitehtaan Eino Karhu sekä sähköosaston Urho Kelkkanen ja Antero Klemola.

B-sarjassa oli paras viimevuotinen C-sarjan voittaja, karbidin Vallu Vainio. Hän sekä seuraaviksi sijoittuneet rakennusosaston Pentti Parvinen ja paperitehtaan Toivo Ahonen kohosivat ensi vuodeksi A-sarjaan.

C-sarjan voitti ulkotyöosaston Veikko Aranko. Sarja kokonaisuudessaan oli erittäin tasainen voittojen mennessä pahasti ristiin. Kolme parasta nousi B-sarjaan.

Järjestys eri sarjoissa muodostui seuraavaksi:

A-sarja: 1) Väinö Salonen, puuhiomo, 10½ pist. 2) Harri Savolainen, varasto, 9½. 3) Alpo Nikkinen, rak.os., 9. 4) Heikki Kääpä, karbidi, 7. 5) Olavi Kalke, sähkö, 6½. 6) Aimo Koikkalainen, sell., 6½. 7) Esko Kattelus, pap.tehdas, 4½. 8) Paavo Rinne, korj.paja, 4. 9) Pentti Ruusunen, karbidi, 4. 10) Harri Luoma, korj.paja, 3. 11) Eino Karhu, pap.tehdas, 1. 12) Urho Kelkkanen, sähkö, ½.

B-sarja: 1) Vallu Vainio, karbidi, 9 pist. 2) Pentti Parvinen, rak.os., 8. 3) Toivo Ahonen, pap.tehdas, 8. 4) Lauri Hasu, karbidi, 7. 5) Oiva Rautjärvi, sos.os., 5.

6) Kaarlo Kauppinen, karbidi, 4. 7) Vieno Valtonen, pap.tehdas, 4. 8) Kalevi Aarnio, korj.paja, 4. 9) Toivo Taari, karbidi, 3. 10) Lauri Syväjärvi, puuhiomo, 2. 11) Aake Hämäläinen, sell., 1.

C-sarja: 1) Veikko Aranko, ulkotyö, 8 pist. 2) Taa-vi Laamanen, karbidi, 8. 3) Ahti Markkanen, korj.paja, 7½. 4) Leo Elonen, pap.tehdas, 7½. 5) Timo Kuusisto, varasto, 7. 6) Matti Kääpä, karbidi, 7. 7) Arvo Toivonen, korj.paja, 6. 8) Olavi Leivo, puuhiomo, 5. 9) Eino Lummio, puuhiomo, 4. 10) Pentti Kääpä, ulkotyö, 4. 11) Paavo Hohteri, sell., 1.

*

Toimitus käväisi eräänä päivänä tutustumassa shakkimestari Väinö Saloseen, joka on viime aikoina soittanut Voikan innokkaiden shakinpelaa-jien keskuudessa ensimmäistä viulua. Hän saavutti mestaruuden jo toisen kerran peräkkäin oltuaan aikaisemmin näissä turnauksissa kahdesti toinen ja kahdesti kolmas.

Tämä Voikan puuhiomon puunjakaja on vaatimaton ja hiljainen mies. Nauravat silmät kertovat lämpimästä huumorintajusta, mutta niiden ilmeessä on myös mieteliästä viisautta. 40-vuotias shakkimestari sai alkuperätyksen viime sodan aikana palvellessaan panssarijunassa. Aluksi hän teki tuttavuutta tammi-pelin kanssa tullen siinä lajissa toveripiirissään nopeasti lyömättömäksi. Sitten hän pääsi shakin ma-kuun nousten kuukaudessa panssarijunan shakin-pelaajien A-sarjaan. Siitä lähtien harrastus on jatku-nut herpaantumattomana. Hän on pelannut Kouvolan shakkikerhossa, Voikan työväen shakkikerhossa ja vii-meiset kuusi vuotta elinvoimaisessa Yrjönojan shak-kikerhossa. Hän on mukana aina, kun vain tarjoutuu tilaisuus pelaamiseen. Kun sattuu shakkilaudan toi-selle puolelle tasaveroinen pelaaja, vierähtää siinä leikissä helposti yö aamuksi, naurahtaa haastatelta-vamme. Toivotimme hänelle jatkuvaa menestystä ja-lassa harrastuksessaan.

MANAN MAJOILLE



HISSIMIES KALLE EVERT PESONEN

Toukokuun 13 p:nä kuoli Kuusankoskella Pohjois-Kymen Sairaalassa äkillisen sydänkohtauksen takia sinne työpaikaltaan vietyä hissimies Kalle Evert Pesonen. Hän oli syntynyt 12.10.1893 Heinolassa. Yhtiömmme palvelukseen hän oli tullut ensimmäisen kerran 12.12.19 Kymin paperitehtaalte. Oltuaan välillä kolmisen vuotta muualla hän palasi v. 1926 takaisin samalle tehtaalte työskennellen ensin kalenterin käyttäjänä ja vuodesta 1945 lähtien hissinkuljettajana.

Vainajaa surevat lähinnä puoliso ja kasvattitytär.



VETURINKULJETTAJA TOIVO RIKHARD VOLANEN

Toukokuun 7 p:nä kuoli Kuusankoskella vaikean taudin sairastettuaan veturinkuljettaja Toivo Rikhard Volanen. Hän oli syntynyt 3.9.1894 Valkealassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli ensimmäisen kerran 6.2.1910 Kymin ulkotyöosastolle. Oltuaan välillä pari vuotta Valtion Rautateitten palveluksessa hän palasi takaisin yhtiömmme palvelukseen Kymin selluloosa-

tehtaalte, mistä myöhemmin siirtyi Kuusaan rakennusosastolle. Raitiotieosastolle hän tuli 6.6.1918 juna-mieheksi suorittaen samalla veturinlämmittäjän tehtävät. Vuodesta 1921 alkaen hän toimi veturinkuljettajana ja kävi v. 1928 Valtion Rautateitten veturinkuljettajakurssin. Kuusankosken—Voikan Rautateille hän siirtyi v. 1941 työskennellen veturinkuljettajana sairastumiseensa asti. Vapaa-aikoinaan hän osallistui innokkaasti työväenopiston toimintaan.

Volanen suoritti tehtävänsä huolella ja täsmällisesti. Rehtinä ja huumorintajuisena ihmisenä hän jätti miellyttävän muiston.

Poismennyttä jäivät lähinnä suremaan puoliso ja lapset perheineen.



KIRJURI ASTA ANNIKKI SUOMINEN

Toukokuun 5 p:nä kuoli Pohjois-Kymen Sairaalassa Kuusankosken paperitehtaan kirjuri Asta Annikki Suominen. Hän oli syntynyt 31.8.1921 Kuusankoskella. Käytyään keskikoulun hän aikoi antautua kosmetologiksi, mutta sota keskeytti suunnitelmat. V. 1940 hän tuli yhtiön palvelukseen Kuusankosken paperitehtaalte kirjuriksi, missä toimessa oli kuolemaansa asti hoitaen tehtävänsä erittäin taitavasti ja tunnollisesti.

Tavallisten inhimillisten mittapuiden mukaan Asta Suominen elämänsä katkesi liian aikaisin. Syvem-mähti ajatellen näin tuskin kuitenkaan oli asian laita; hänen nuorena päättynyt elämänsä ei ollut kesken-eräinen, vaan päinvastoin voimakkaan sisäisen elä-män vuoksi kehittynyt täyteen mittaan. Omaten vaatimattoman ja sydämellisen luonteen hän jätti muiston, joka kauan tulee säilymään omaisten, työ-tovereiden ja ystävien keskuudessa.

Yhtymämme palopäällystää kuvattuna
Högforsin masuunin ääressä.



Yhtymämme palo- päällystö koolla

Yhtymämme palopäällystö kokoontui 24. 4. opinto- ja neuvottelupäiville Högforsin Tehtaalle. Klo 12.00 Teknillisen Kerhon huoneistossa järjestetyssä avajaistilaisuudessa tehtaan teknillinen johtaja, dipl.ins. Ernst Aländer lausui yhtymän palopäällyköt ja vieraat tervetulleiksi Karkkilaan. Välittömästi tämän jälkeen hän antoi päivien osanottajille tehtäväksi suunnitella tehtaan nk. vanhan valimon puurakenteitten suojaamisen syttymiseltä. Jo tehtävää selostettaessa se tuntui vaikealta, mutta osoittautui todellisuudessa vielä paljon vaikeammaksi, kun siihen paikan päällä tutustuttiin.

Opinto- ja neuvottelupäiville olivat saapuneet seuraavat palopäällyköt:

Hallan Tehtailta kaksi Wecksten'iä, isä ja poika, Haukkasuon tehtailta Häkkinen, Juantehtaalta Lipponen, Kuusankosken tehtailta Ruth, Harlin ja Jokinen, Voikan tehtaalta Eloranta sekä Högforsin Tehtaalta Vendelin ja Evilä. Lisäksi olivat päiviä saapuneet seuraamaan Hallan Tehtaitten palosuojelujohtaja, dipl.ins. B. Carlsson sekä Teollisuus-Palon tehdaspalokuntien tarkastaja, evl. O. Holm, joka myös piti luennon. Puheenjohtajana toimi Högforsin tehtaan palosuojelujohtaja, teknikko Ekholm ja sihteerinä N. Jokinen Kuusankoskelta. Luennoitsijoina olivat evl. Holmin lisäksi palopäällyköt Ruth, Harlin, Vendelin ja Evilä sekä joukkueenjohtaja Jokinen.

Klo 12.30—15.00 suoritettiin mielenkiintoinen kiertokäynti tehtailla ja kauppalan alueella oppaina ins. Aländer ja tekn. Ekholm sekä paikalliset palopäällyköt. Oli erittäin mielenkiintoista nähdä laajan valimon eri osastoilla työskentelevien "mustien miesten" aherrusta, juoksevassa muodossa olevan raudan käsittelyä erilaisiksi käyttöesineiksi sekä niiden viimeistelyä mm. sekä märkä- että pulverieräloimisessä. Palomiehen silmillä nähtynä oli kuitenkin mielenkiintoisin ins. Aländerin mainitsema vanhan valimon

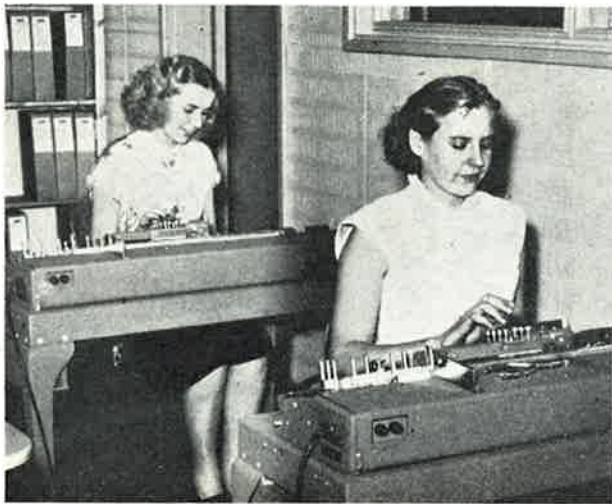
kattorakenne, joka kiertokäynniltä palattua aiheutti vilkkaan ja mielenkiintoisen keskustelun. Myöhemmin siitä laadittiin kirjallinen selostus.

Klo 15.00—16.00 palopääll. Vendelin selosti Högforsin Tehtaan ja Karkkilan kauppalan palosuojelua. Selostuksen jälkeen seuranneen keskustelun aikana kyseltiin tarkemmin yksityiskohtia ja puntaroitiin kysymystä, millainen paloauto hankittaisiin Karkkilan VPK:lle. Tämän jälkeen esitelmöi pp. Ruth palotarkastuksista teollisuuslaitoksissa. Hän selosti aluksi vuosien takaista palotarkastustoimintaa tehtaisissa ja sitten nykyistä palosuojeluorganisatiota. Lopuksi hän esitti eräitä uusia ajatuksia palotarkastuksen tehostamiseksi, mm., että lisäyksenä Teollisuus-Palon antamiin ohjeisiin sisällytettäisiin tehtaitten jakaminen palotarkastuksiin nähden kolmeen luokkaan. Esitelmä aiheutti vilkkaan keskustelun. Seuraava tunti oli varattu keskustelukysymyksille. Alustuksia esittivät ins. Carlsson sammutussuunnitelmista ja palopääll. Ruth vuosikertomuksista. Keskustelu siirtyi sitten Högforsin Tehtaan trukkeihin, joita koskeviin kysymyksiin saatiin tyhjentävät vastaukset. Mm. kuultiin, etteivät ne ole aiheuttaneet ainoatakaan tulipalon alkua.

Toisena kokouspäivänä esitelmöi ensin evl. Holm Teollisuus-Palosta savutuuletuksesta. Hän piti savutuuletusta oleellisena osana tehokkaaseen sammutukseen pääsemiseksi. Palopääll. Ruth esitti rainakuvia teollisuuspalosuojelusta ja kokemuksia teollisuus-paloista. Aamiaistauon aikana käytiin tutustumassa vanhaan masuuniin vuodelta 1822 ja sieltä palattua vastattiin kirjallisesti tekn. Ekholmin kysymyksiin, jotka koskivat vanhan valimon kattorakenteen suojaamista, sekä kysymykseen, millaisen paloauton hankkisimme Karkkilan VPK:lle. Välittömästi tämän jälkeen alusti joukk.joht. Jokinen keskustelukysymyksen palokuntalaiskilpailuista saaden osanottajat vilkkaasti pohtimaan palokuntien kilpailutoimintaa. Palopääll. Evilä esitelmöi savusuojaimien huollosta ja palopäällyköt Harlin esitti alustuksen sammutussuunnitelmista. Lopuksi oli vielä keskustelua, jonka aikana ins. Carlsson toivotti yhtymän palopäällystön tervetulleeksi vuoden kuluttua Hallaan.



HÖGFORSIN
TEHDAS



KÄYNTI REIKÄKORTTI- OSASTOLLA

Yksi ja toinen högforsilaisista on jo joutunut tekemisiin salaperäisten reikäkorttien kanssa, ja huhuja on myös liikkunut "ajattelevista" koneista, jotka tekevät työnsä ilmiömäisellä nopeudella. Kun nämä koneet jo ovat olleet meillä muutaman kuukauden käytännössä, niin ehkä on paikallaan, että hieman raoitamme esirippua ja tutkimme huhujen todenperäisyyttä.

Reikäkorttiosaston tehtäviin kuuluu palkkalaskenta, omakustannuslaskenta, varastotoiminnan val-

vonta, määrätty kirjjanpito tehtävät, laskutustyö, eri näisten tilastojen laatiminen jne.

Vuoden alusta otettiin käytäntöön raaka-aineiden tilauskortit, ja jos me seuraamme niiden kulkua eri vaiheiden läpi, niin saamme ehkä selvemmän käsityksen reikäkorttiosaston toiminnasta. Ensimmäisenä vaiheena on korttien lävistys lävistyskoneissa. Tässä vaiheessa korteissa oleva teksti ja numerot korvataan rei'illä. Lävistetään omiin sarakkeisiinsa laskentakausi, työnnumero, kustannus-, paikka- ja lajinumero, aineen numero, varastosta otettu tavaramäärä sekä à-hinta. Lävistyksen jälkeen kortit siirtyvät tarkistuskoneeseen, jossa sama vaihe uusiutuu, mutta sillä erotuksella, että kone ainoastaan tunnustelee, ovatko kaikki reiät oikeassa paikassa. Jos virheitä löytyy, niin kone pysähtyy, kortti poistetaan ja se korvataan uudella. Tarkistuksen jälkeen kortit asetetaan kertolaskulävistyskoneeseen, joka automaattisesti kertoo tavaramäärän à-hinnalla sekä lävistää tuloksen omaan sarakkeeseensa. Kone voi suorittaa myös yhteen- ja vähennyslaskuja ja se pystyy käsittelemään 700—1500 korttia tunnissa. Tämän jälkeen kortit ovat valmiit palvelemaan mitä moninaisimpia tarkoituksia.

Seuratkaamme esimerkiksi raaka-ainetilaston laati-
mista. Sitä varten tarvitsemme myös muita kortteja. Ensiksikin kortit, jotka ilmaisevat varastossa olleet tavaramäärät laskentakauden alussa. Nämä kortit löytyvät jo edellisen tilaston laadinnan tuloksina arkistosta. Toiseksi tarvitsemme myös raaka-aineiden saapumiskortit, jotka ilmaisevat varastoon saapuneet tavarat. Lisäksi tarvitsemme vielä raaka-aineiden nimikortit, jotka myös löytyvät valmiina arkistosta. Viimeksi mainitut kortit ovat kulkeneet aakkosellisen lävistyskoneen kautta, ja niistä ilmenee ainesnumero, nimitys, laatu ja mitat. Kaikki kortit kulkevat vuorollaan lajittelukoneen läpi, joka lajittelee kortit ainesnumerojärjestykseen 27000 kpl:n tuntivauhdilla. Lajittelun jälkeen kortit kulkevat kollaattorin läpi, joka lajittelee yhteen kortit siten, että jokaisen nimikortin jälkeen tulee vastaavan aineen varasto-, saapumis- ja tilauskortit. Kone pystyy tällä tavalla järjestämään kahta eri korttilaatua yhteen 14000—28000 kortin tuntinopeudella. Nyt ovat kortit vihdoinkin oikeassa järjestyksessä viimeistä vaihetta varten ja korttipakka on jo melko paksu. Korttien suuri lukumäärä ei kuitenkaan pelota, sillä seuraava kone, tabulaattori, pystyy niitä selailemaan 6000—9000 kpl tunnissa, eikä ainoastaan selailemaan, vaan samalla se myös kääntää "reikäkorttikielen" selväksi suomen kieleksi. Nimikortista se ottaa raaka-aineiden numerot, nimi-

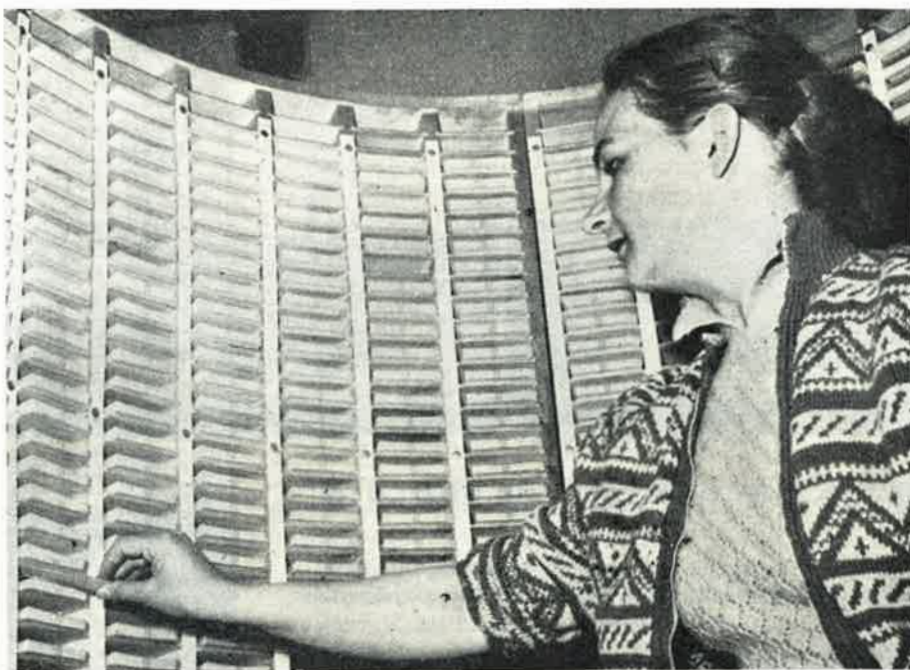


Vasemmallä ylhäällä: Maija-Liisa Alen ja Sirkka Schultz lävistämässä kortteja. Työ käy nopeasti ja taitavasti.

Vasemmallä alhaalla: Helge Kullas tutkimassa korttia, jonka tarkistuskone on ilmoittanut virheelliseksi.

Oikealla: Aino Ranta poimii oikeat kortit oikeista loke-roista.

Alhaalla: Th. Björkman ja Jouko Toivonen seuraamassa tabulaattorin toimintaa.



tykset, laadut ja mitat, varastokorteista tavaramäärät laskentakauden alussa, saapumiskorteista varaston lisäykset sekä tilauskorteista varaston vähennykset. Suoritettuaan tarpeelliset laskutoimitukset se kirjoittaa myös tulokset paperille, ja lopputuloksena on kauniilla "präntillä" kirjoitettu lista, jonka pituus on luettava metreissä, mutta josta myös selviää koko varastotilanne ja sen kehitys laskentakauden aikana. Tabulaattorin yhteyteen on vielä kaapelilla kytketty summälävistyskone, joka automaattisesti tabulaattorin käskyjen mukaisesti lävistää kaikille raaka-aineille summakortit, joista ilmenee varastotilanne laskentakauden lopussa. Kun tabulaattori on työnsä suorittanut ja lista on valmis, arkistoidaan reikäkortit taikka järjestetään ne uudelleen jotakin toista tehtävää varten.

Seurattuamme näin raaka-ainekorttien kulkua vaiheesta toiseen olemme ehkä saaneet jonkinlaisen kuvan koneiden ilmiömaisesta työkyvystä ja niiden tehtävistä, mutta se, mikä koneiden kauniiksi lakattujen pintojen alla piilee, jää meille edelleen salaisuudeksi. Sen verran kuitenkin selvisi käyntimme aikana, että koneet eivät sentään kokonaan ajatelleet omilla aivoillaan, vaan että kaiken takana kuitenkin on ihminen, joka monimutkaisten kytkintaulujen kautta antaa koneille määräyksen erilaisten tehtävien suorittamiseen.



HÖGFORSIN TEHTAAN



KONEPAJAKOULU

Kauppa- ja teollisuusministeriön ammattikasvatusosasto hyväksyi Högforsin Tehtaan Konepajakoulun ensimmäisen opetussuunnitelman 3.12.1942 ja varsinainen opetustoiminta aloitettiin tammikuun 11 p:nä 1943. Alku oli luonnollisesti hankalaa niin koulutiloihin kuin opettajien saantiinkin nähden. Koulun teknillistä kalusto- ja opetusvälineistöä on jatkuvasti parannettu ja täydennetty. Johtokunnan puheenjohtajana on alusta alkaen ollut yli-insinööri Ernst Alander ja samoin johtokunnan jäsenenä koko ajan koulun syntysanojen lausuja ja sen perustaja, vuori-neuvos Gustaf Arppe. Viimeiset seitsemän vuotta on koulun rehtorina ja teknillisten aineiden opettajana toiminut insinööri Toivo Nissinen.

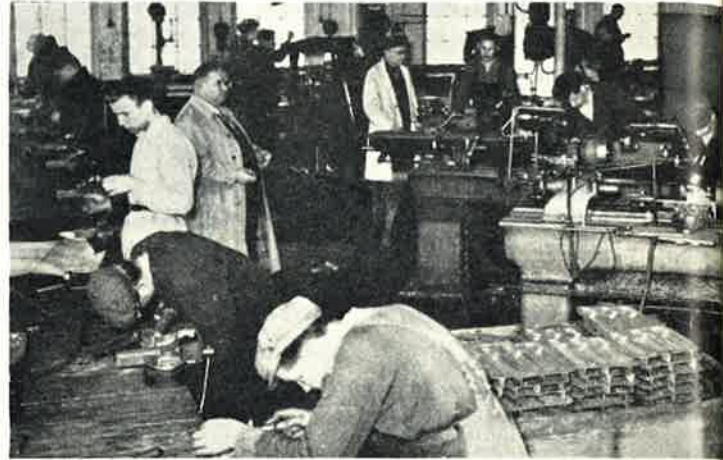
Koululla on nykyisin oma opistorakennus, johon sisältyy 2 luokkahuonetta, rehtorin kanslia, varastohuone sekä pesuhuone ym. Konepajalinjan erillisen oppilaskonepajan varusteisiin kuuluu mm. 3 sorvia, 2 jysinkonetta, 1 höyläkone, 2 hiomakonetta, 2 porakonetta, 2 sarjaa kaasus- ja sähköhitsauslaitteita kaasun imurilaitteineen, sähköinen karkaisu-uuni, 25 viilauspenkkiä sekä sähköllä ja paineilmalla toimivia käsityökaluja ynnä täydelliset mittauslaitteet erikoistarkkuusmittareineen. Lisäksi on vielä normaali-konepajassa tarvittavat käsityökalut jokaista oppilasta varten. Valimo-opetusta varten on oma oppilasvalimo kaavaus- ym. koneineen ja käsityökaluineen. Kummassakin oppilastyöpajassa on työnopettajien konttorihuoneet sekä oppilaspesulat. Vieraspaiikkuntalaisia oppilaita varten on koululla oppilasasuntola, johon voidaan sijoittaa 22 oppilasta siihen saakka, kunnes ehtivät hankkia kauppalasta itselleen asunnon.

Koulu jakoi ensimmäiset päästötodistukset 17:lle oppilaalle 20.12.1946 ja sen jälkeen on niitä jaettu joka vuosi.

Koulussa on 4 luokkaa ja oppilasmäärä vuosittain noin 80.

Tähän mennessä on kouluun ollut pyrkijöitä kaikkiaan 1.164, joista on hyväksytty 267. Päästökirjoja on jaettu 135:lle koulun kurssin suorittaneelle ammattimiehelle.

T. Nissinen.



Ylhäältä vasemmalta lukien: Teoreettinen opetus annetaan tässä vaatimattoman näköisessä, mutta silti tar-koitukseensa sopivassa koulutalossa. — Työnopettaja Paavo Saaristo ohjaa oppilasta valutaidon salaisuuksiin ”kädestä pitäen”. — Oppilaskonepajan työstökoneosastolta. Vasemmalla rehtori T. Nissinen ja keskellä työn-opettaja Aarne Lundberg. — Valimo-osaston uudet oppilaat ensimmäisissä kaavausharjoituksissaan. — Sekä kaasus- että sähköhitsauksen opetus kuuluu jokaisen oppilaan peruskoulutukseen.



Helmi Maria Evilä.



Eino Rauhala.

MERKKIPÄIVIÄ

60-VUOTIAITA

Betonirautoittaja Martti Iivari Ojanen 15.7.54. Hän on syntynyt Pyhäjärvellä. Työhön tehtaalle hän tuli 7.1.1949 rakennusosastolle, missä edelleenkin työskentelee.

Tehtaan Seuratalon hoitaja Helmi Maria Evilä 1.8.54. Hän on syntynyt Pusulassa ja tuli jo nuorena tyttönä työhön massatehtaalle. Mentyyään naimisiin hän jätti työnsä tehtaalla, mutta palasi miehensä kuoleman jälkeen takaisin siivoojaksi kattilaosastolle. Nykyiseen toimeensa hän siirtyi v. 1947. Avuliaana ja iloisena ihmisenä rva Evilä on pidetty tehtaalaisten keskuudessa. Tehtävänsä hän on hoitanut kiitosta ansaitsevalla tavalla.

Sorvaaja Eino Ilmari Rauhala 12.8.54. Hän on syntynyt Jämsässä. Työhön tehtaan konepajalle hän tuli 12.9.1944 ollen siellä edelleenkin.

HYVINKÄÄN—KARKKILAN RAUTATIE

60-VUOTIAS

Sirkkelimies Hugo Lennard Forsell 25.5.54. Hän on syntynyt Vihdissä, mutta joutui jo nuorena siirtymään Läyliäisiin. Oltuaan maataloustöissä kotitalossa vuoteen 1926 hän toimi lastaus- ym. töissä Läyliäisten aseman seutuvilla. Hyvinkään—Karkkilan Rautatien palvelukseen hän tuli vakinaisesti 16.4.48 ja on työskennellyt sirkkelimiehenä Läyliäisten puunotto paikalla.



Hugo Forsell.



Väinö Johannes Harju.

Naisväellä vilkasta toimintaa

Lauantaina ja sunnuntaina toukokuun 8 ja 9 päivinä oli Tehtaan Seuratalossa koolla runsaasti väkeä. Tällöin vietettiin naisten "Torstaikerhon" talvikauden päättäjaisjuhlaa, "Naiset mukaan"-toimikunnan järjestämien ompelukurssien päättäjäisiä näyttelyineen sekä äitienpäiväjuhlaa.

Jo perjantai-iltana oli Seurataloon asetettu näytteille ne työt, jotka perheenäidit olivat Toimelan työtuvassa 3-viikkoisilla ompelukursseilla valmistaneet. Nämä kurssit, jotka sosiaaliosasto oli osuusliike Tuen myötävaikutuksella järjestänyt, onnistuivat erinomaisesti. Sitä osoitti työnäyttelykin. Ompelunopettaja Viola Järvisen johdolla olivat kurssilaiset valmistaneet 180 työtä. Näistä oli 70 erilaista leninkiä. Muut työt olivat etupäässä naisten ja lasten työ- ja päällysvaatteita. Osanottajia oli kursseilla 84.

Paitsi ompelutyötä oli kurssien aikana myös kotitalousalan havaintotunteja. Nähtiin miten margariinista saadaan maukkaita leivonnaisia ja lisäksi saatiin tutustua OTK:n Turun lihanjalostamon makkaroihin maistiaisten avulla. Tässä yhteydessä nähtiin myös miten makkaraa voidaan käyttää taloudessa muutenkin kuin vain keitettynä ja paistettuna.

Seuratalon ravintolaan oli sijoitettu kolme pöytää, jotka oli katettu 50-vuotiaan kahvipöydäksi, kesämökin saunailallispöydäksi ja lasten kutsupöydäksi. Nämä erittäin onnistuneet havaintopöydät saivat näyttelyssä käyneen yleisön erityisen huomion osakseen.

Näyttelyn yhteydessä vietettiin lauantaina äitienpäiväjuhlaa, jolloin äidit voivat tutustua ompelukurssilaisten näyttelyyn. Juhlassa esiintyi tehtaan soitto-kunta kapellimestari Nygren'in johdolla. Muusta ohjelmasta huolehtivat lastentarhan lapset, lapsibaletti ja tyttökerholaiset. Agronomi Pärnänen piti puheen, jossa hän käsitteli kotitaloustyötä ja äidin osuutta siinä. Pastori Salo toi seurakunnan tervehdysten äideille.

Sunnuntai-iltana oli mannekiiniesitys, jolloin kurssilaiset esittelivät valmistamiaan pukuja. Lisäksi OTK esitteli kevään muotivirtauksia todella aistikkailla työpuvuillaan.

Nämä tilaisuudet olivat onnistuneet päätös "Toimelan" talvisille ja keväisille harrastuksille.

50-VUOTIAS

Siirtokuormaaja Väinö Johannes Harju 26.7.54. Hän on syntynyt ja kasvanut Lopella. Naimisiin mentyään hän kokeili maanviljelijän ammattia Vihdissä 8 vuotta, kunnes sota vaati miehen mukaansa ja talonpidosta oli luovuttava. Sodan päätyttyä hän oli rakennustöissä Helsingissä ja pari vuotta Läyliäisten nahkatehtaalla. Hyvinkään—Karkkilan Rautatien palvelukseen hän tuli 1.6.1947. Aluksi hän toimi sirkkelimiehenä Läyliäisissä puolisoitoista vuotta. Lyhyen poissaolon jälkeen hän tuli takaisin, sillä kertaa Hyvinkäälle. Viime vuodet Harju on työskennellyt valutavaran siirtokuormaajana.



LIESIKASAAJA KAARLO VIHTORI MERILÄ

Toukokuun 11 p:nä kuoli työpaikallaan sydänhalvauksen kohtaamana liesikasaaja Kaarlo Vihtori Merilä. Hän oli syntynyt 31.12.1885 Somerniemellä ja tuli tehtaan liesiosastolle 1.11.1906 liesikasaajaksi. Högforsin Tehtaan palveluksessa hän ehti suorittaa kokonaista 47 vuotta kestäneen päivätyön.

Tehtävänsä Merilä hoiti tarkasti ja huolellisesti. Rehellisenä ja luotettavana sekä omaten miellyttävän luonteensa hän oli kaikkien keskuudessa erittäin pidetty.

Salon Tehtaitten urheilukuulumisia

Salon Tehtaitten harrastushiihto suoritettiin 10.1.—21.3. välisenä aikana. Alkutalven lumettomuus huononsi tuloksia, mutta siitä huolimatta palkintosijoille päässeet keräsivät huomattavasti kilometrejä. Käyntejä oli kaikkiaan 566 ja kilometrejä 7315. Parhaat tulokset: Miehet: 1) Antti Karanen 924 km. 2) Aimo Koski 783. 3) Arvo Bang 743. 4) Antti Laiho 646. 5) Pertti Hotokka 397. — Naiset: 1) Ilmi Åkerfelt 547 km. 2) Karin Lehto 276. 3) Maija Pusa 206.

Talven aikana suoritettiin myös sarjahiihdot, tehtaan mestaruuskilpailut sekä kilpailut kiertopalkinnoista 15 km:n hiihdossa yleisessä ja yli 35-vuotiaitten sarjoissa. Yleisen sarjan kiertopalkinnon sai vuodeksi haltuunsa Pertti Hotokka ja yli 35-vuotiaitten Toivo Laiholuoto. Sarjahiihtojen tuloksia:

Yleinen sarja: 1) P. Hotokka. 2) A. Laiho. 3) P. Kallio. — Kylmä sarja: 1) H. Vigelius. 2) A. Siniwaara. 3) O. Toivonen. — Yli 35-vuotiaat: 1) P. Suominen. 2) A. Bang. 3) V. Heino. — Alle 20-vuotiaat: 1) A. Lumme. 2) R. Tuominen. 3) S. Leino.

Tehtaan mestaruushiihtojen tuloksia:

Yleinen 15 km: 1) Pertti Hotokka 45.08. 2) Antti Laiho 50.06. 3) Pauli Kallio 50.19. — Yli 35-v. 10 km: 1) Toivo Laiholuoto 32.58. 2) Pentti Suominen 32.59. 3) Arvo Bang 35.57. — Alle 20-v. 15 km: 1) Antero Lumme 50.19. 2) Raimo Tuominen 59.54. — Alokas-

sarja 10 km: 1) Heikki Vigelius 30.58. 2) Aatos Siniwaara 33.45. 3) Ossi Toivonen 33.53.

Uutena harrastuksena otettiin ohjelmaan pöytätennis ja ovat peli-illat olleet hyvin varattuja.

Kärkän pehmeillä metsäpoluilla pidettiin maastajuoksukilpailut 12. 5. ja osanotto niihin oli melko runsas. Oli ilahduttavaa havaita, että monen vuoden jälkeen naisetkin olivat taas mukana. Tuloksia:

Yleinen sarja, 2.700 m: 1) P. Hotokka 8.49.5. 2) P. Kallio 9.02. 3) A. Laiho 9.27.4. — Kylmä sarja, 1.350 m: 1) E. Karanen 4.45. 2) L. Suominen 4.48. 3) V. Virtanen 4.58. — Alle 18-v., 1.350 m: 1) A. Korelin 4.48. 2) T. Sjöberg 4.52. — Naiset, 800 m: 1) Aino Virtanen 3.26. 2) Ritva Kanervo 3.28. 3) Eine Rannikko 3.42.2.

Kevään kuluessa pidettiin harjoituksia vähemmän suunnistaneille (alokkaille) sekä kilpailut 6. 5. Tulokset: 1) O. Vuorisaaari 54.50. 2) A. Koski 1.29.25. 3) H. Ora 1.41.18.

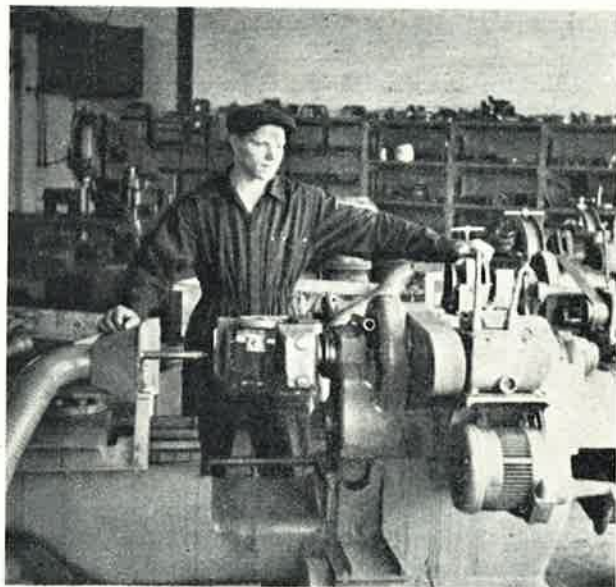
Loppukesällä pidetään tehtaan mestaruuskilpailut suunnistamisessa useammassa sarjassa.

Myös lentopalloilu on ollut käynnissä ja on tehtaalaisten keskuudessa pelattu haasteotteluita.

Jalkapallossa tulee hyvin vilkas kesä, kun kaupalaan on perustettu rekisteröity yhdistys, joka pitää liike- ja tehdaslaitosten puulaakiurheilusta huolen. Käynnissä olevaan jalkapallosarjaan ottaa osaa 12 joukkuetta ja otteluita tässä sarjassa tulee olemaan kaikkiaan 66.

Harrastuskävely alkoi 9.4. ja ovat kohteet samat kuin viime vuonna, sekä yksi kohde niille, jotka haluavat suorittaa sen pyöräilemällä. Pyöräilymatka on noin 25 km ja puolet siitä saa laskea kävelykilometreiksi. Tämä kilpailu on kokeilun luontoinen ja voidaan sitä kehittää edelleen.

Kultamerkkivaatimukset harrastusurheilussa ovat suorittaneet Arvo Bang ja Pentti Suominen.



Harrastushiihdon voittaja Antti Karanen työpaikallaan.



Lauri Pentikäinen.

MERKKIPÄIVIÄ

50-VUOTIAITA

Hevosmies Lauri Pentikäinen 8.8.54. Hän on syntynyt Viipurissa. Juankoskelle hän tuli v. 1944 metsäosastolle, mistä siirtyi maatalousosastolle. Hän on osallistunut kunnallisiin rientoihin mm. kunnanvaltuuston jäsenenä. Itseopiskelun avulla hän kehittää jatkuvasti tietojaan ja avartaa näkemyksiään.

Lastaaja Antti Parviainen 5.9.54. Syntymäpitäjästään Muuruvedeltä hän muutti Juankoskelle v. 1942 tullen Karjalankoskelle lastaajaksi, jossa toimesa hän on pääasiassa koko ajan ollut. Parviainen on hoitanut kunnallisia luottamustehtäviä kuuluen nykyin kunnanvaltuustoon.

Maalari Johannes Sutinen 17.9.54. Kuopion mlk:sta siirtyi perhe jo v. 1906 Juankoskelle. Heti koulunkäyntinsä lopetettuaan tuli Sutinen ensimmäisen kerran Juantehtaan töihin rakennusosastolle siirtyen sieltä valimoon. Viimeiset kolmisenkymmentä vuotta hän on ollut maalarina. Sutinen on kuulunut pitkät ajat kunnanvaltuustoon ja kunnallisiin lautakuntiin toimien nykyisin valtuuston puheenjohtajana.



Antti Parviainen.



Johannes Sutinen.

STRÖMSDAL

17 46

JUANTEHDAS



TOHTORI JUHANNES AMPERLA

Toukokuun 21 p:nä kuoli Helsingissä Suomen Punaisen Ristin sairaalassa lyhyen aikaa sairastettuaan Juankosken ja Säyneisen kunnanlääkäri, lääket.lis. Johannes Amperla (ent. Svanberg). Hän toimi myös Juankosken tehtaan lääkärinä.

Tohtori Amperla oli syntynyt 6.1.1905 Iisalmessa, tullut ylioppilaaksi Forssan yhteiskoulusta v. 1924 ja valmistunut lääket.kandidaatiksi v. 1929 sekä lääket.lisensiaatiksi v. 1935. Toimittuaan amanuenssina naistenklinikassa, kunnanlääkärinä monissa eri kunnissa ja 59. rautatielääkäripöydän lääkärinä hän tuli v. 1946 Iisalmen maalaiskunnan kunnanlääkäriksi, v. 1947 Iisalmen kunnallisen sairaalan lääkäriksi ja v. 1951 Juankosken ja Säyneisen kuntien sekä Juankosken tehtaan lääkäriksi. Eri aikoina hän toimi lääkärinä useissa sairaaloissa, kuten Turun, Hämeenlinnan ja Kuopion lääninsairaaloissa, Porin yleisessä sairaalassa sekä Vieremän ja Sonkajärven kunnansairaaloissa. Sodan aikana hän työskenteli kenttäsairaalain, sotasairaalain ja sotavammapoliklinikkain lääkärinä. Lääkintämajuriksi hänet ylennettiin v. 1942. Hän sai 4. ja 3. luokan Vapauden Ristin.

Tohtori Amperla oli Suomen Lääkäriliiton, Duodecimin, Kunnanlääkäriyhdistyksen ja Pohjois-Savon Lääkäriyhdistyksen jäsen ja hänelle uskottiin erinäisiä luottamustoimia. Hän toimi myös Iisalmen Laulu-Veikkojen, Iisalmen Ampujien ja Sotainvalioidien Veljesliiton Juankosken alaosaston puheenjohtajana sekä Mannerheimliiton Juankosken osaston varapuheenjohtajana. Hänen erikoisharrastuksiaan olivat metsästys ja ampuminen.

Paitsi taitavana yleislääkärinä tunnettiin tri Amperla myös etevänä kirurgina. Vaativan lääkirintehävänsä hän suoritti suurella uhrautuvaisuudella, ja kun hän lisäksi omasi iloisen ja ystävällisen luonteen, oli hän erittäin pidetty. Sen vuoksi onkin hänen ihmisilmällä katsoen aikainen poismenonsa herättänyt suurta kaipausta kaikkien niiden keskuudessa, jotka tavalla tai toisella joutuivat hänen kanssaan kosketuksiin.

Vainajaa jäivät lähinnä suremaan puoliso ja kuusi lasta.



DIPL.INS. L. TIMGREN:

Höryturpiini Juantehtaalle

Juantehdas, joka aina on ollut riippumaton vieraasta sähkövoimasta, on potanut usein hyvinkin ankaraa voimapulaa. Sekä sähkövoimasta että puuhiomon tarvitsemasta vesivoimasta on aika ajoin ollut puutetta. Tästä on ollut seurauksena puuhiomon tuotannon huomattava supistuminen keväällä ja syyskesällä.

Sillä vähäisellä vesimäärällä, joka edellä mainittuina aikoina on ollut käytettävissä, on kehitetty tarvittava sähkövoima ja loppuosa on käytetty puuhiomon tuotannon hyväksi. Ei ole ollut harvinaista, että puuhiomon tuotanto on laskenut 2—4 kuukauden ajaksi kolmasosaan. Onpa käynyt niinkin, että hiomo on ollut pakko panna kokonaan seisomaan määräajaksi. Jos näinä kriittisinä aikoina sähkövoima olisi voitu kehittää höyryllä, olisi näin säästynyt vesivoima, yhteensä n. 600 hevosvoimaa, voitu käyttää puumas-
san tuotantoon. Tämä voima olisi lisännyt puuhiomon tuotantoa likimain 10:llä tonnilla vuorokaudessa.

Nyt on tehtaallamme käytettävissä voimareservi, joka tekee mahdolliseksi hiomon tuotannon lisäyksen vähän veden aikana ja jolla siten voidaan tasoittaa sen vuotuisia tuotantovaihteluja.

Huhtikuun viimeisinä päivinä suoritettiin Juantehtaalla uuden höryturpiinin koekäyttö. Tämä turpiini on aikaisemmin ollut käytössä Högforsin Tehtaalla, mistä se tarpeettomana luovutettiin Juantehtaalle. Koska käyttöolosuhteet tulivat muuttumaan, suoritettiin turpiinin juoksupyörästössä ja säätölaitteissa

tarpeelliset muutokset turpiinin valmistaneen tehtaan toimesta. Lisäksi oli hankittava muuntaja, koska generaattorin jännite ei sellaisenaan sopinut tehtaamme moottoreille.

Turpiini generaattoreineen on AEG:n valmistama. Se on ns. väliottoturpiini, teho 970 kW, höyryn paine 11 kg/cm² ja väliottopaine 3 kg/cm². Turpiinin kierrosluku on 5380 kierr./min. ja generaattorin 1500 kierr./min. Hammasvaihde alentaa turpiinin kierrosluvun generaattorille sopivaksi.

Suunnitelma höryturpiiniaseman rakentamiseksi tehtiin vuoden 1951 syksyllä ja välittömästi sen jälkeen aloitettiin rakennustyöt. Asennustöihin päästiin käsiksi seuraavana syksynä ja saatiin ne välillä satuneen keskeytyksen jälkeen päätökseen heinäkuussa 1953.

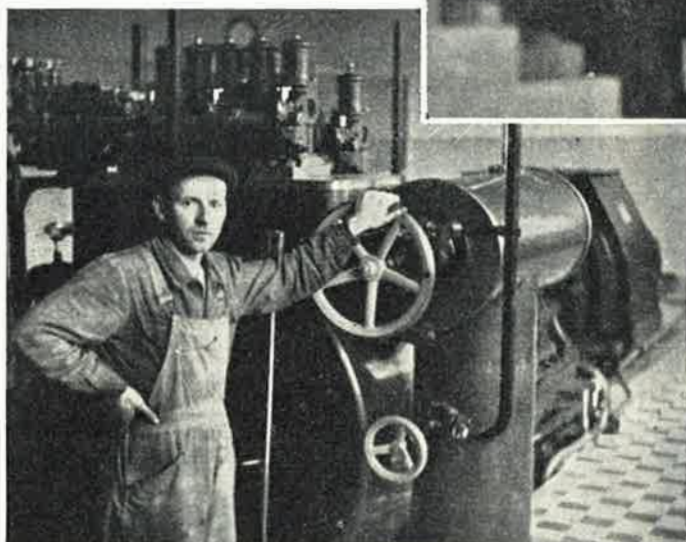
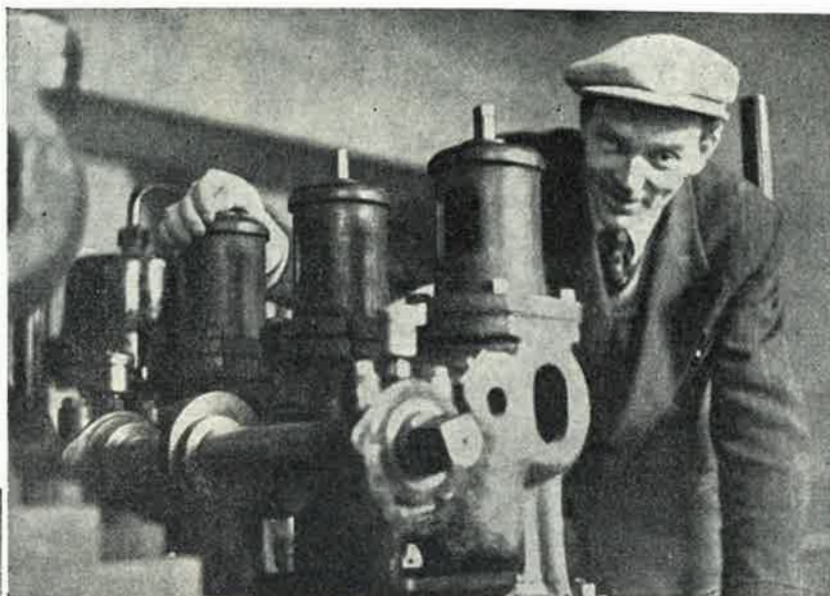
Rinnan höryturpiinin asennuksen kanssa suoritettiin koko tehtaan höyry- ja lauhdevesiputkiston uusiminen länsisaksalaisen toiminimen Rohrbau-Mannesmann'in toimesta ja hankittiin uusi voimanjako-
taulu ASEA:lta.

Kaikki nämä uudistustyöt suoritettiin tehtaan käytössä, mikä seikka tietysti teki suunnitelman toteuttamisen hankalammaksi ja vaati mm. monien tilausten putkistojen ja kaapeleitten asentamista.

Suoritettu koekäyttö osoitti, että uusi höryturpiini sähkölaitteineen voidaan ottaa käyttöön ja että sen antama teho vastasi ennakkolaskelmia.

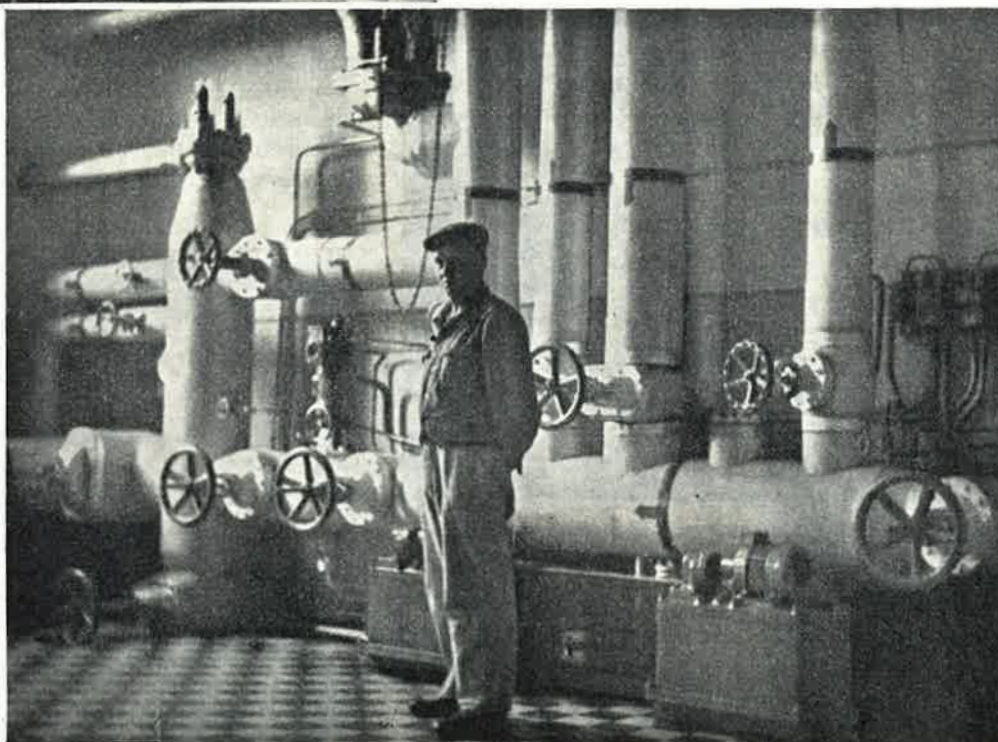
Vasemmalla: AEG:n turpiini-
asentaja Paul Thal, lempinimel-
tään Mossadek, suorittamassa
koeikäyttöä. Taustalla isännöit-
sijä T. Timgren.

Oikealla: Höryosaston mestari
Lasse Kalske näyttää olevan tur-
piiniinsa tyytyväinen.



Vieressä: Koneenhoitaja Martti Ahonen
uuden ajokkinsa ääressä.

Alhaalla: Lämmittäjä Taavetti Lipponen
höyrynjakokeskuksen ääressä.



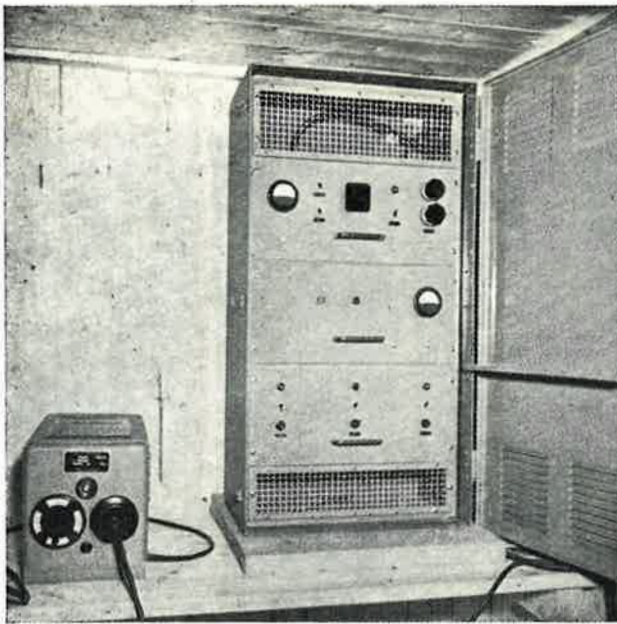
Koneitakin suojataan



Kun puhutaan suojalaitteista, niin tiedetään, että niillä on yhteyttä tapaturmantorjunnan kanssa. Monikaan ei sen sijaan liene selvillä siitä, millaisia taloudellisia menetyksiä aiheutuu, jos jokin tärkeä kone joutuu "tapaturman" uhriksi.

Sahateollisuudessa on hakkuri eräs suurimman riskimomentin alaisena työskentelevistä koneista. Tämän lehden viime numerossa oli selostus uuden hakkurimme toiminnasta. Metalliesineiden joutuminen hakkurin nieluun aiheutti kuitenkin terien alituisen rikkoutumisen, joten kone ei kyennyt työskentelemään täydellä tehollaan. Tämän epäkohdan

poistamiseksi asennettiin hakkurin kuljetinhihnalle ennen nielua metallinetsijä, joka automaattisesti pysäyttää koneen metalliesineen joutuessa sen vaikutuspiiriin. Laite muodostaa magneettisen kentän kuljettimelle, jonka kautta kaikki hakkuriin menevä tavara liikkuu, ja häiriönaiheuttajan tullessa katkaisee hihnan käyttökoneiston sähkövirran. Se lienee vasta kolmas maassamme ja on se Valtion Sähköpajan valmistama ja asentama. Miten tarpeellinen tämä metallinetsijä sahassamme on, se käynee selville yllä olevasta kuvasta, jossa nähdään joukko hakkurin nieluun menossa olleita esineitä.



Tämän ihmeellisemmältä ei metallinetsijä näytä.
Ylhäällä sen saalista,

Lapin lumoissa

Monta hallalaistakin on Lappi lumonnut. Niinpä viime kevättalvellakin eräitä tšekäläisiä oli mukana seurueessa, joka vietti osan lomastaan itä-Lapissa. Kuvassamme nähdään "Lapin hullut" päivää paistattelemassa Lumikurun rinteellä. Taustalla Sollanpää, Lumipää ja Ukselmapää.



HALLAN TEHTAAT



Hilda Byckling.



Hulda Heikkilä.

70-VUOTIAITA

Sekatyömies Otto Karlberg 15.7.54. Hän on syntynyt Hämeenlinnassa. V. 1934 hän tuli Hallan lautatarhalle taaplaajaksi. Oltuaan eri osastoilla hän siirtyi v. 1952 rakennusosastolle.

Eläkeläinen Erik Heikkilä 28.7.54. Hän on syntynyt Kymissä. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1913 Jumalniemen sahalle. Oltuaan eri osastoilla yhteensä n. 27 vuotta hän siirtyi v. 1953 eläkkeelle.

Eläkeläinen Hilda Byckling 20.9.54. Hän on syntynyt Pieksämäellä. Ensimmäisen kerran hän tuli yhtiön palvelukseen v. 1910 sahalle. Viimeksi hän työskenteli lautatarhalla vartijana ja siirtyi viime vuoden toukokuussa eläkkeelle.

60-VUOTIAITA

Eläkeläinen Hulda Heikkilä 29.7.54. Hän on syntynyt Kymissä. V. 1927 hän tuli puhelinvälittäjäksi, jona oli yhteensä n. 27 vuotta.

Tukkityömies Albin Luostarinen 21.8.54. Hän on syntynyt Heinävedellä. Hallan tukkiosastolle hän tuli v. 1934 ja työskentelee siellä edelleenkin.

Kirvesmies Iivari Suntio 20.9.54. Hän on syntynyt Vehkalahdella. Ensimmäisen kerran hän tuli yhtiön palvelukseen jo vuonna 1911 rakennusosastolle. Muutamien vuosien poissaolon jälkeen hän tuli takaisin ja on v:sta 1924 lähtien työskennellyt jälleen rakennusosastolla.

Kuormaaja Hilja Piispa 22.9.54. Hän on syntynyt Lavansaassa. V. 1938 hän tuli Hallan sahalle ja on työskennellyt siellä yhtäjaksoisesti.



*Näkymä Hallan marttojen kaksi kuukautta kestäneillä kutomakursseilla valmistettujen töiden näytte-
lystä. Kurssien ohjaajana toimi kotitalousneuvoja
Sirkka-Liisa Lylys.*

50-VUOTIAITA

Työnjohtaja Toivo Länsimies 11.7.54. Hän on syntynyt Läskelässä. V. 1937 hän tuli selluloosatehtaal-
le ulkotyönjohtajaksi. Sahan ulkotyöosaston ja auto-osaston työnjohtajaksi hän siirtyi v. 1942 ja hoitaa samoja tehtäviä edelleenkin.

Kuormaaja Hilja Markkanen 7.8.54. Hän on syntynyt Juvalla. Yhtiön palvelukseen hän tuli ensimmäisen kerran v. 1943 ja työskentelee nykyisin lautatarhalla.

Puuseppä Sulo Virtanen 22.8.54. Hän on syntynyt Kärkölässä ja tuli Hallaan ensimmäisen kerran v. 1933 rakennusosastolle. Nykyisin hän työskentelee puusepäntehtaalla.



Albin Luostarinen.



Toivo Länsimies.



Sulo Virtanen.



KONTTORIPÄÄLLIKKÖ HELGE ANDERSÉN

Huhtikuun 22 päivänä kuoli Kuusankoskella Kymin Osakeyhtiön metsäosaston konttoripäällikkö Helge Andersén lähes 60 vuoden ikäisenä. Hän oli syntynyt marraskuun 20 p:nä 1894 Hallassa. Käytyään ruotsalaisen keskikoulun Kotkassa hän meni 30. 5. 1911 Halla Ab:n palvelukseen joutuen hoitelemaan erilaisia konttoritehtäviä. Vuonna 1914 hän suoritti Härnösandin teknillisen metsä- ja sahateollisuuskoulun kurssin, minkä jälkeen hän työskenteli konttoristina Hallan metsäosastolla. Toukokuun 14 p:nä 1917 hän muutti Kuusankoskelle kirjanpitäjäksi Kymin Oy:n metsäkonttoriin ja nimitettiin v. 1919 saman konttorin osastopäälliköksi sekä v. 1941 metsäosaston konttoripäälliköksi, jossa virassa hän oli kuolemaansa saakka.

Konttoripäällikkö Andersén oli velvollisuudentuntoinen virkamies, joka esimerkillisellä tarkkuudella ja täsmällisyydellä hoiti vastuunalaisen tehtävänsä. Työ oli hänelle kaikki kaikessa. Hän vaati alaisiltaan paljon, mutta itseltään kuitenkin vielä enemmän. Yhteisiin rientoihin ei häneltä sanottavasti liennyt aikaa, koska hän oli omistanut sen miltei yksinomaan työlle. Kuusankosken kunnan tilintarkastajana hän ehti kuitenkin olla neljännesvuosisadan ajan. Hänen mieliharrastuksiaan olivat postimerkkeily ja puutarhanhoito.

Vapaussodassa konttoripäällikkö Andersén oli mukana osallistuen moniin taisteluihin ja saaden IV luokan vapaudenristin. Tammikuun 2 p:nä 1952 hän sai vastaanottaa Tasavallan Presidentin hänelle suomen Suomen Valkoisen Ruusun Ritarikunnan ritarimerkin.

Poismennyttä jäivät lähinnä suremaan puoliso, os. Ahlgren, sekä lapset perheineen.



Armas Laine.



Edvard Tuovinen.

MERKKIPÄIVIÄ

60-VUOTIAITA

Piirityönjohtaja Armas Johannes Laine Miehosta 16. 7. 54. Hän on syntynyt Helsingissä. Palveltuaan pari vuotta metsähallituksen Nerkoon hoitoalueessa työnjohtajana hän kävi Evon metsäkoulun valmistuen metsäteknikoksi v. 1919. Heti koulusta päästyään hän tuli yhtiömme metsäosaston palvelukseen piirityönjohtajaksi toimien ensin vuoden Mäntyharjussa, minkä jälkeen siirtyi nykyiselle paikalleen Kymen hoitoalueen Iitin piiriin, joka käsittää mm. tehtaan alueen ympäristöineen. Piirityönjohtaja Laineen tehtävänä tässä piirissä, joka metsänostojen kannalta lienee eräs tärkeimmistä, on ollut vaativa. Hän on kuitenkin pysynyt hoitamaan sen kiitosta ansaitsevalla tavalla osoittautuen taitavaksi ja ammattinsa tuntevaksi metsämieheksi. Hänessä yhtyvät verrattoman, metsänmyyjien luottamusta nauttivan ostomiehen sekä lämmenhenkisen metsänhoitomiehen ja luonnonystävän ominaisuudet. Viimeksi mainittu ominaisuus onkin koinut erityisesti hänen piirissään sijaitsevien yhtiön metsien hyväksi, joissa tulokset ovat näkyvissä. Esimiehet antavat hänen toiminnalleen varauksettoman tunnustuksen. Lukuisat ystävät tuntevat hänet erittäin huumorintajuksena miehenä, jonka leppoisa luonteenlaatua eivät vaikeudet pysty murtamaan.

Hänen moninaisista harrastuksistaan mainittakoon ennen muuta ampumaurheilu. Siinä hän on saavuttanut tuloksia, joihin vain harvat pystyvät. Niinpä hän on kerran edustanut maatamme maailmanmestaruuskilpailuissa v. 1937 Malmilla, jolloin hän sai useita palkintoja ja voitti ns. ruotsalaisammunnan. Lisäksi hän on saavuttanut lukuisan määrän piirin mestaruuksia ja kaksi toista sijaa Suomen mestaruuskilpailuissa. Hän on saanut Suomen Ampujainliiton hopeaisen ansiomerkin. Innokkaana metsästäjänä ja riistanhoitomiehenä Laine on valittu Kuusankosken Metsästäjät ry:n puheenjohtajaksi. Lisäksi hän kuuluu Valkealan, Iitin, Kuusankosken ja Jaalan riistanhoitoyhdistyksiin. Tilallaan Miehosta hän on innokkaasti harrastanut puutarhan- ja kasvihuoneen hoitoa kehittyen siinä suorastaan asiantuntijaksi. Hänen ammatillisesta järjestötoiminnastaan mainittakoon, että hän oli Kymenlaakson Metsäteknikot ry:n perustajia



METSÄOSASTO



Martti Vinnola.



Aatami Järveläinen.



Ilmari Metsärinne.

ja kuului vuoteen 1941 saakka yhdistyksen johtokuntaan. Laine oli mukana vapaussodassa. Kymin Oy:n ansiomerkin hän sai v. 1947.

Piirityönjohtaja Edvard Tuovinen Sälneisen Puntissa 28.7.54. Hän on syntynyt Rautavaaralla pienviljelijän poikana. Heti mieheksi vartuttuaan hän antautui metsäalalle toimien ensin tilapäisesti jakomiehenä ja aputyönjohtajana. 1.9.1922 hän sai nimityksen vakinaiseksi työnjohtajaksi aluksi Rautavaaralle Tiilikkaojen piiriin, mistä v. 1928 siirtyi Sälneisiin Siikajärven piiriin. Nykyisessä toimessaan piirityönjohtajana Siikajärven piirissä hän on ollut vuodesta 1947. Erittäin innokkaana ja ututterana metsämiehenä hän nauttii yleistä luottamusta ja arvontoa. Varsinaisen toimensa ohella hänellä on riittänyt aikaa ja tarmoa lukemattomiin kunnallisiin ja seurakunnallisiin luottamustoimiin. Hän on saanut yhtiön hopeaisen ansiomerkin.

50-VUOTIAITA

Piiriesimies Martti Vinnola (ent. Vikman) Heinolassa 26.6.54. Käytyään Tuomarniemen metsäkoulun 1924—25 hän astui 1.5.26 yhtiömme palvelukseen toimien aluksi Kotkassa, missä hoiti laivauskausina kaivospuulähetyksemme. Talvisin hän oli Kymintehaalla valvoen ulosottoja sanan parhaimmassa merkityksessä. Monet ovat ne nuorennokset ja leimikot, jotka hänen valvovien silmiensä alla ovat yhtiömme metsiin syntyneet, ja pitkä on se pino, jonka hänen mittakeppinsä on yhtiömme käyttöön varannut. Vaativana mutta silti tasapuolisena on piiriesimies Vinnola saanut johtamansa työt sujumaan hyvin ja joustavasti. Hänen sovittavaa neuvottelutaitoaan on käytetty hyväksi myös monissa kunnallisissa ja seurakunnallisissa tehtävissä. Hän on mm. ollut jäsenenä

Heinolan kirkkovaltuustossa, Jyrängön kansakoulun johtokunnassa, Heinolan kaupungin työasiainlautakunnassa sekä vaalilautakunnissa.

Metsätyönjohtaja Aatami Järveläinen Polvijärvellä 13.7.54. Hän on syntynyt Kaavilla. Jo nuorena hän antautui metsäalan tehtäviin. Vakinaisesti yhtiömme palvelukseen hän tuli 1.8.1937, mistä saakka hän on hoitanut "ukkoherran" tehtäviä eri puolilla Pohjois-Karjalaa. Monta isäntää hän on jututtanut vetreällä kielellään ostomatkoilla kulkiessaan. Huumorintäyteisellä puheellaan hän on selvittänyt savotan asioita, ja vaikeinakin työvoimapulan aikoina hänen työmaillaan on riittänyt miehiä. Suuri onkin se puumäärä, minkä Järveläinen on hankkinut vuosien kuluessa yhtiöllemme.

Metsätyönjohtaja Ilmari Heino Metsärinne Sippolan Haukkasuolla 24.8.54. Hän on syntynyt maanviljelijän poikana Sippolassa. Yhtiömme metsäosaston palvelukseen hän tuli v. 1921 toimien ensin silloisen Kymen Eteläisen hoitoalueen Saveron piirissä, mistä hoitoalueitten yhdistämisen jälkeen siirtyi Kymen hoitoalueen Sippolan piiriin vanhemmaksi työnjohtajaksi. Siellä hän on vt. piirityönjohtajan ominaisuudessa toiminut sekä yhtiön omissa että ostometsissä esiintyvissä työnjohtajatehtävissä. Rehtinä ja erittäin tunnollisena miehenä hän on saavuttanut niin hyvin esimiestensä kuin alaistensaakin täydellisen luottamuksen. Kymin Oy:n ansiomerkin hän sai v. 1947.

Muuan ruotsalainen tukkukauppias matkusti ystävänsä kanssa Smoolannissa. He poikkisivat hotelliin, missä parhaillaan oli huutokauppa. Ilmassa oli jännitystä, vaikka huuto oli varsin matalalla. Varovasti äyri kerrallaan mentiin eteenpäin, ja kun oli päästy neljään kruunuun ja 60 äyriin, huusi tukkukauppias remseästi:

— Viisi kruunua!

Hänen hämmästyksensä oli melkoinen, kun hän kuuli huutaneensa 10.000 rungon tukkipuuleimikon 5 kruunusta rungolta.

TOIMITUKSEN TUOLILTA

Saimme olla mukana Varkauden, Nokian ja Kuusankosken välisessä käytös- ja ystävällisyyskilpailussa. Onneksi palkintotuomarin ominaisuudessa eikä osanottajana. Ja meidän kaikki — mitäs turhaa totuutta salailla — tiedämme, että kanssaihmissemme arvosteleminen on paljon mukavampaa kuin joutua itse toisten pahansuopien katseen ja teräväkärkisen kielen kohteeksi. Tuomareiden ansioksi on tässä tapauksessa kuitenkin mainittava, että pisteitä ratkotaessa säästimme virkaveljemme tukkapölyltä. Emme pahemmin korottaneet edes ääntämme. Olimme kohteliaita ja ystävällisiä, mutta silti asiallisia ja tasapuolisia. Emmehän istuneet missään rauhankonferenssissa.

Kilpailusta ja sen tasaväkisistä tuloksista on jo tarkemmin kerrottu sanomalehdissä, joten tyytykäämme tässä vain erinäisiin reunahuomautuksiin. Kaikki kolme kilpakumppanusta ovat teollisuuden, ja osittain vielä samanlaisen teollisuuden, kasvatteja. Varkaus eroaa kylläkin Kuusankoskesta ja Nokialta siinä suhteessa, että se on samalla laajan maakunnan keskus ja liikepaikka. Siksi sen piirteetkin alkavat olla kaupunkimaiset. Kuusankoskella ja Nokialla on kummallakin sen sijaan läheisyydessään naapuri, jolla on vastustamaton vetovoima: edellisellä Kouvola ja jälkimmäisellä Tampere. Niiden kauppoihin, ravintoloihin ja tanssiapaikkoihin tahtovat tehtaalaisten kukkarot tyhjentyä. Tällaisesta naapuruudesta on ollut seurauksena, ettei enempää Kuusankosken kuin Nokiankaan liike-elämä ole päässyt kehittymään sellaisiin mittoihin, mihin niillä ilman tätä naapuruussuhdetta olisi ollut luontaisia mahdollisuuksia.

Tästä toisaalta Varkauden, toisaalta Kuusankosken ja Nokian välisestä eroavaisuudesta huolimatta näiden kilpakumppanusten jokapäiväiselle elämälle juuri teollisuus antaa niiden olennaisimman sykkeen. Suuret tehtaot savupiippuineen hallitsevat maisemaa. Pillinpuhallukset ja vuoronvaihdot antavat arkipäivälle säännöllisen poljennon, josta työn ääreen kiihuttavat ihmiset ovat elävänä todistuksena. Arvoisat lukijamme tietävät ja tuntevat kaiken tämän kertomattakin, mutta kun jouduimme tarkkailemaan tällaista näkymää ikään kuin kolmesta eri ikkunasta, niin emme malta olla kertomatta joitakin havaintojamme.

Kokonaisvaikutelma jäi joka paikassa varsin myönteiseksi. Kaukana menneisyydessä ovat ne ajat, jolloin tehdaskylän teillä ja kujilla räyhättiin ja tapeltiin. Tämän hetken katukuva on rauhallinen ja hillitty. Joku lievästi humalainen saattaa olla siinä ikään kuin kauneuspilkkuna, mutta hänkin pikemminkin horjuvaisuuttaan häpeillen kuin rintaansa röyhistellen ja suutaan pieksäen. Kun tiedustelet josakin Kirjakaupanmäen tienoilla töistä palaavalta nuorukaiselta, missä sijaitsee esim. työnhakutoimisto, saat kutakuinkin varmasti ystävällisen vastauksen ja tarkan selvityksen. Sattuipa näissä testauksissa Kuusankoskella aivan täysosumakin. Naishenkilö lähestyi

Kuusaan torin autoasemaa käsissään raskaat matkalaukut. Hänet huomasi eräs nuorukainen, joka juosta pinkaisi parikymmentä metriä vastaan, tarjosi osanottavan kohteliaasti apuaan ja kantoi matkalaukut auton luo. Kun autoilija ei ollut kopistaan käsin huomannut tulijoita, riensi sankarimme noutamaan hänet, nosti vielä laukut autoon ja teki kohteliaan kumarruksen. Tätä kelpasi palkintotuomarien sivusta katsella. Kuka vielä väittää, etteikö nykyajan nuoriso osaa käyttäytyä. Saimme sellaisen käsityksen, ettei lättähattumuoti juurru tähän maaperään.

Tapojen ja käyttäytymisen kehitystä on vaikea tarkoin seurata, koska edistymisen on hidasta ja ajoittain tietysti taannehtivaakin. Jos kuitenkin voisimme asettaa rinnakkain esimerkiksi oman paikkakuntamme vuosikymmenien takaisen menneisyyden ja nykyhetken, olisi ero myös käytöstapojen suhteen hämmästyttävä. Koti ja koulu, sivistyksellinen ja taloudellinen nousu ovat kasvattaneet runsaan laihon.

Mutta aina on joukossa jotakin rikettäkin. Paha kompastuskivi näyttää olevan liikennekulttuurin oppiminen. Sillä alalla tehdään syntiä kerrakseen. Tähänastisilla opetuksilla ja liikenneviikoilla ei ole vielä pitkälle päästy. Teillä liikutaan niin kuin ne olisivat vain asianomaista itseään varten olemassa. Kävellään keskellä katuja monta rinnakkain, pyöräillään yhtä rennosti ja ajetaan autoa, niin kuin olisi tuli hännän alla. Sellainen yksinkertainen temppu kuin suunnan näyttäminen pyörällä ajettaessa ei näy juurtuvan läheskään kaikkien mieleen. Hyvät ystävät! Liikenneaapinen joka miehen ja naisen, pojan ja tytön kouraan ja ahkera tavaus käyntiin. Ja liikenneviikoilla ja muulloinkin opettavainen ojennus jokaiselle omia liikennesääntöjään noudattavalle.

*

Viereisellä sivulla esittäytyy Vuolenskosken lomakoti eläkeläisvieraineen. Heitä oli siellä kevään kuluessa jälleen kolme ryhmää. Eläkeläisen jalka ei tietenkään nouse enää yhtä kerkeästi kuin nuoremman ihmisen, mutta kokemusta ja elämänymmärrystä heillä on sitä enemmän. On myös huumorintajua ja nuorekasta mieltä. Pian siinä heitä tervehtimään tulut ystäväystyy heidän kanssaan, eikä siinä tarinan aiheista ole puutetta. Sen kun puretaan muistojen kerää.

Jokainen heistä kelpaisi kameran kuvattavaksi. Valitsimme kuvien joukosta yhden ryhmäkuvan ja kolme keskustelun aikana salaa näpättyä miehistä naamaa. Toiste pääsköön taasen palstalle joku toinen. Mutta kiitokset lähetämme puolestamme jokaiselle Vuolenskoskella tapaamallemme eläkeläiselle rattoisasta yhdessäolon hetkestä.

Lomalaiisten rynnistys Vuolenskosken lomakotiin on alkanut. Siellä lomaansa viettävälle samoin kuin kaikille muillekin yhtiöläisille toivotamme virkistäviä lomapäiviä ja hauskaa juhannusta.

T u o m o.



Vuolenkosken lomakoti kätkeytyy puistomaisen metsän suojaan. Romanttinen aitta odottaa kesävieraitaan.

Oikealla: Eläkeläisten toinen ryhmä kuvattuna lomakodin pihamaalla.

Alla: Kolme lomailevaa eläkeläispappa. Vasemmalta lukien: Bernhard Sipiläinen, Sylvester Puhjo ja Tahvo Vauhkonen.



